

TILINPÄÄTÖS
2017

Metsähallitus tilinpäätös
ajalta 1.1.–31.12.2017

Metsähallitus tilinpäätös ajalta 1.1.–31.12.2017

Sisällysluettelo	2
Metsähallitus-konserni ja Metsähallitus liikelaitos	
Hallituksen toimintakertomus	3
Tuloslaskelma	13
Tase, vastaavaa	14
Tase, vastattavaa	15
Rahoituslaskelma	16
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	17
Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	18
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	19
Tasetta koskevat liitetiedot	21
Muut liitetiedot	25
Muut liitetiedot, tuloslaskelma, vertailu vuoteen 2016	26
Muut liitetiedot, tase, vertailu vuoteen 2016	27
Liiketoimintakonserni ja liiketoiminta	
Tuloslaskelma	29
Tase, vastaavaa	30
Tase, vastattavaa	31
Rahoituslaskelma	32
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	33
Tasetta koskevat liitetiedot	35
Muut liitetiedot	39
Muut liitetiedot, tuloslaskelma, vertailu vuoteen 2016	40
Muut liitetiedot, tase, vertailu vuoteen 2016	41
Julkiset hallintotehtävät	
Tuloslaskelma	43
Tase, vastaavaa	44
Tase, vastattavaa	45
Rahoituslaskelma	46
Tilinpäätöksen allekirjoitus sekä tilintarkastusmerkintä	47
Julkisten hallintotehtävien erillinen tilinpäätös 1.1.–31.12.2017	
Julkisten hallintotehtävien toimintakertomus ja tilinpäätös	50
Erillisen tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilintarkastajan merkintä	95
Luettelo kirjanpidoista ja aineistosta	96
Tilintarkastuskertomus	97

Metsähallituskonserni

Hallituksen toimintakertomus

tilikaudelta 1.1.–31.12.2017

Metsähallitus on valtion liikelaitos. Liikelaitoksen muodostavat kiinteistökehitys, konsernin hallinto ja julkiset hallintotehtävät, joka jakautuu luontopalveluihin ja eräpalveluihin. Liikelaitos tytäryhtiöineen muodostaa Metsähallituskonsernin.

Metsähallitus käyttää, hoitaa ja suojelee hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta yhtenä kokonaisuutena valtion omistajapoliittisten linjausten ja kiinteistöstrategian mukaan. Alueiden käyttö suunnitellaan luonnonvarasuunnitelmien mukaan tavoitteena mahdollisimman suuri yhteiskunnallinen kokonaishyöty ja kustannustehokkuus.

Liikelaitos harjoittaa metsätaloutta tytäryhtiössään Metsähallitus Metsätalous Oy:ssä. Metsähallituksen liiketoiminnan toimialana on sen hallintaan osoitetun maa- ja vesiomaisuuden taloudellinen hyödyntäminen, jota se voi tehdä markkinaehtoisesti myös tytär- ja osakkuusyhtiöidensä kautta. Osakeyhtiöllä on käyttöoikeuskorvausta vastaan oikeus harjoittaa metsätaloutta valtion monikäyttömetsissä.

Kiinteistökehitys vastaa kiinteistöjen vuokrauksesta, kehittämisestä, myynneistä ja ostoista. Kiinteistöliiketoiminnassa otetaan huomioon yhteiskunnallinen kokonaishyöty ja luodaan edellytyksiä yritysten liiketoiminnalle.

Myös julkiset hallintotehtävät liittyvät Metsähallituksen hallinnassa olevan valtion maa- ja vesiomaisuuden hallintaan. Kansallispuistot, erämaa-alueet ja muut luonnonsuojelualueet kuuluvat julkisiin hallintotehtäviin. Julkisiin hallintotehtäviin kuuluu vastuu Suomen luonnonsuojelualueverkoston hoidosta ja käytöstä Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion alueilla sekä yksityisillä luonnonsuojelualueilla yhteistyössä niiden omistajien ja ELY-keskusten kanssa. Metsähallitus tuottaa edelleen yhteiskunnallisia luonto- ja retkeilypalveluja ja hoitaa sille osoitettuja lajisuojelun tehtäviä kaikilla valtion mailla ja vesillä. Julkisten hallintotehtävien eräpalvelut vastaa metsästys-, kalastus- ja maastoliikenneasioista ja valtion kalastonhoitomaksun keräämisestä.

Omistajapoliittiset linjaukset pyrkivät parantamaan luontopalveluiden tuottavuutta ja lisäämään niiden vaikuttavuutta. Matkailu-, virkistys- ja erätalouskäyttöä kehitetään kysyntälähtöisesti siten, että alueiden hyvinvointivaikutukset kasvavat ja yrittäjille luodaan liiketoimintamahdollisuuksia. Luontotyyppejen suojelutasoa parannetaan luontopalveluiden käytössä olevilla alueilla.

Metsähallituksen omistajaohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Julkisissa hallintotehtävissä Metsähallitus on myös ympäristöministeriön tulosohtauksessa.

Liiketoiminnan käytössä olevalle peruspääomalle valtio asettaa tuottovaateen. Tuottovaateen perusteella määrittyy vuosittainen tuloutustavoite. Tuloutus maksetaan liiketoiminnan voitosta.

TOIMINTA TILIKAUDELTA 1.1.–31.12.2017

Metsähallituksessa jatkettiin työtä omistajapoliittisten linjausten mukaisesti. Luonnon monimuotoisuudesta ja virkistyskäytön edellytyksistä huolehtiminen on tärkeä osa Metsähallituksen toimintaa. Liiketoiminnassa huolehdittiin yhteiskunnallisista velvoitteista tuottamalla hyötyjä myös virkistyskäytölle, luontoarvoille, työllisyydelle ja paikalliskulttuurille. Metsähallituksen talousmetsistä on noin 530 000 hehtaaria eriasteisten käyttörajoitusten piirissä luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön ja porotalouden tarpeiden vuoksi.

Tilikauden aikana Metsähallituksen tuottamien palvelujen kysyntää vahvasti yleinen parantunut taloustilanne. Matkailun kasvu ja kiinnostus luonnossa liikkumiseen näkyivät sekä luonto- ja eräpalvelujen kysynnän kasvuna että kiinteistökehityksessä.

Metsähallituksessa julkistettiin uudet arvot, jotka ovat huolenpito, merkityksellisyys ja tuloksellisuus. Metsähallituksen toimintaa yhtenäisenä kokonaisuutena edistettiin kaikille yksiköille yhteisissä prosesseissa. Niitä ovat esimerkiksi tietohallintopalvelut, talous ja henkilöstöhallinto.

Metsähallitus osallistui metsäsektorin yhteiseen Suomi 100 -hankkeeseen, Bioaika-tapahtumakiertueeseen, Bioaika-rekalla, joka kiersi Suomea kesäkuusta joulukuuhun ja vieraili sadalla paikkakunnalla. Bioaika-rekan biotaloudesta ja sen mahdollisuuksista kertova tiedekeskus tavoitteli erityisesti nuoria. Kesäkuussa avattiin Suomen 40. kansallispuisto, Hossan kansallispuisto. Kansallispuisto on pinta-alaltaan 110 km², ja se sijaitsee Kainuussa.

METSÄHALLITUSKONSERNIN TALOUDELLINEN KEHITYS

Metsähallituskonsernin ensimmäinen tilikausi oli 15.4.–31.12.2016 ja vertailuvuoden luvut ovat ko. tilikaudelta.

Metsähallituskonsernin liikevaihto oli 328,0 (246,4) miljoonaa euroa ja tulos 105,9 (55,9) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 14,6 (13,3) miljoonaa euroa ja niistä kiinteän omaisuuden luovutusvoitot 10,2 (10,8) miljoonaa euroa. Julkisiin hallintotehtäviin saatu rahoitus valtion talousarvioista oli 43,7 (33,8) miljoonaa euroa.

Metsähallitus-liikelaitoksen liikevaihto oli 108,5 (77,3) miljoonaa euroa ja tulos 89,7 (50,1) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan tuotot olivat 21,4 (18,1) miljoonaa euroa ja niistä kiinteän omaisuuden luovutusvoitot 10,0 (10,6) miljoonaa euroa. Julkisiin hallintotehtäviin saatu rahoitus valtion talousarvioista oli 43,7 (33,8) miljoonaa euroa. Rahoitus käytettiin ohjaavien ministeriöiden kanssa tulossopimuksissa sovittujen tehtävien suorittamiseen ja niistä aiheutuviin menoihin.

Liikelaitoksen taseeseen sisältyy muun oman pääoman erä, 224,8 miljoonaa euroa, joka ei ole julkisten hallintotehtävien käytössä. Tähän tase-erään ei kohdistu tuottovaadetta. Omaisuuserään kohdistui tilikauden aikana tuottoja 195 000 euroa ja kuluja 23 000 euroa. Tuotot muodostuivat pääasiassa vuokratuotoista.

LIIKETOIMINNAN KEHITYS

Metsähallituskonsernin liiketoiminta muodostuu liikelaitoksen liiketoiminnasta ja tytäryhtiöistä. Siihen kuuluvat tytäryhtiöt ovat Metsähallitus Metsätalous Oy, Siemen Forelia Oy ja MH-Kivi Oy. Fin Forelia Oy myytiin kesäkuussa 2017.

Koko liiketoiminnan tulos oli 107,1 (57,1) miljoonaa euroa. Liikevaihto oli 319,3 (238,2) miljoonaa euroa. Liikevaihto koostui pääasiassa puunmyynnistä ja vuokratuotoista. Metsätaloudesta kertynyt liike-

vaihto oli 295,4 (218,5) miljoonaa euroa, loppuosa koostui vuokratuotosta, siemen- ja taimimyynnistä sekä maa-ainesten myynnistä. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 18,2 (16,2) miljoonaa euroa. Tästä omaisuuden myyntituottoa oli 9,7 (10,3) miljoonaa euroa.

Vertailuvuoden henkilöstökuluihin sisältyi 9,6 miljoonan euron lisäeläkemaksu. Se maksettiin Metsätalouden yhtiöittämisen yhteydessä henkilökunnan eläkevastuiden siirtyessä valtion järjestelmästä yksityiseen vakuutusyhtiöön.

Liiketoimintakonsernin vertailuvuoden muihin kuluihin sisältyi kustannuksia liittyen kartellioikeudenkäyntiin. Helsingin kärjäoikeus antoi ratkaisunsa raakapuukartelliasiassa kesäkuussa 2016. Kärjäoikeus hylkäsi Metsähallituksen kannevaatimukset ja tuomitsi Metsähallituksen korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut. Metsähallitus valitti päätöksestä hovioikeuteen ja käsittely oli tilinpäätöshetkellä kesken.

Tilikauden aikana päätettiin luopua taimiliiketoiminnasta. Fin Forelia Oy myytiin kesäkuussa. Kaupasta kirjattiin tilikaudella tappiota konsernin tilinpäätökseen 2,3 miljoonaa euroa.

Metsätaloutta harjoittavan Metsähallitus Metsätalous Oy:n liikevaihto oli 296,7 (219,4) miljoonaa euroa ja tulos oli 21,2 (3,2) miljoonaa euroa. Vuoden 2016 tulokseen sisältyy kertaluonteisia yhtiöittämiseen liittyviä eläkekuluja 9,6 miljoonaa euroa sekä 1,2 miljoonaa euroa muita yhtiöittämiseen liittyviä eriä.

Siemen Forelia Oy:n tulos oli 0,3 (0,4) miljoonaa euroa ja liikevaihto 2,2 (2,4) miljoonaa euroa. Maa-ainekauppaa harjoittavan MH-Kivi Oy:n tulos tilikaudelta oli 0,7 (-0,3) miljoonaa euroa ja liikevaihto 1,6 (2,5) miljoonaa euroa.

Metsähallitus myi pääosan maa-ainesliiketoiminnastaan vuonna 2013. Kaupasta syntyneen kiistan riita-asia on käsitelty välimiesoikeudessa 2016. Välimiesoikeus hyväksyi MH-Kiven ja Metsähallituksen vaatimukset. Vastapuoli nosti vuonna 2016 kanteen välimiesoikeuden päätöksen kumoamiseksi. Vuonna 2017 saatiin samasta asiakokonaisuudesta myös toinen välimiesoikeuden päätös, ja tämänkin kumoamiseksi vastapuoli on nostanut kanteen. Välimiesoikeuspäätökset ovat lainvoimaisia, mutta kumoamiskanteiden käsittelyt ovat kesken.

Liiketoiminnan hallintaan siirtyi tilikauden aikana maa-alueita valtiolta hallinnansiirtoina ja valtionperintöinä yhteensä 0,4 (1,1) miljoonan euron arvosta.

METSÄHALLITUKSEN LIIKETOIMINNAN KEHITYS

Metsähallituksen liiketoiminta muodostuu kiinteistökehityksestä sekä konsernitoiminnoista. Liiketoiminnan tulos oli 89,7 (51,0) miljoonaa euroa. Liikevaihto oli 98,9 (68,4) miljoonaa euroa. Liikevaihto koostui pääasiassa Metsähallitus Metsätalous Oy:n käyttöoikeusmaksuista sekä kiinteistökehityksen myyntituotoista (15,4 miljoonaa euroa). Liiketoiminnan muut tuotot muodostuvat pääasiassa sisäisistä palvelutuotoista. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 24,9 (20,9) miljoonaa euroa, josta omaisuuden myyntituottoa oli 9,6 (10,1) miljoonaa euroa.

INVESTOINNIT JA KIIINTEÄN OMAISUUDEN MYYNNIT

Metsähallituskonsernin investoinnit olivat tarkastelukaudella 19,2 (10,4) miljoonaa euroa, joihin julkisista

varoista saatu rahoitus oli 2,2 (2,4) miljoonaa euroa. Metsähallituksen liikelaitoksen investoinnit olivat 11,0 (22,8) miljoonaa euroa. Vertailuvuoden investointeihin sisältyi Metsähallitus Metsätalous Oy:n perustamiseen liittyvä osakkeiden hankinta.

Koko konsernin liiketoiminnan investoinnit olivat yhteensä 14,8 (6,9) miljoonaa euroa ja ne katettiin tulo-rahoituksella. Suurimmat investoinnit liittyivät kiinteistökehitykseen ja metsätalouden käytössä olevien teiden parannuksiin. Tilikaudella metsäautoteiden rakentamis- ja peruskorjausmenot olivat 7,9 (5,1) miljoonaa euroa.

Liikelaitoksen liiketoiminnan investoinnit olivat yhteensä 6,5 miljoonaa euroa ja ne katettiin tulo-rahoituksella. Suurimmat investoinnit liittyivät kiinteistökehitykseen.

Seuraavassa on esitetty erittely kiinteän omaisuuden luovutuksista.

Tiedot kiinteän omaisuuden luovutusten lukumäärästä, luovutushinnoista, -voitoista ja -tappioista 1.1.–31.12.2017

Liiketoiminta	lkm	Kirjanpitoarvo	Luovutushinta	Luovutusvoitot	Luovutustappiot
Vaihdot	3	15 635,00	115 000,00	99 365,00	0,00
Myyntit, maa- ja vesialueet	376	1 753 383,02	10 917 968,11	9 166 997,09	2 412,00
Myyntit, rakennukset	6	172 658,82	348 338,00	175 679,18	0,00
Myyntit jht:lle	2	61 376,00	190 000,00	128 624,00	0,00
Maankäyttömuutos jht:lle	3	5 048 112,00	5 048 112,00	0,00	0,00
Muu, maa-alueet	16	3 817,00	3 817,00	0,00	0,00
Yhteensä	406	7 054 981,84	16 623 235,11	9 570 665,27	2 412,00

RAHOITUS

Metsähallituskonsernilla ei ole pitkäaikaista korollista lainaa. Leasing-vastuut olivat tilikauden lopussa 4,6 (4,6) miljoonaa euroa ja ne liittyivät lähinnä ajoneuvo- ja ICT-kalustoon.

Likviditeetin turvaamiseksi liikelaitoksella on 20 miljoonan euron komittoitu limiitti, josta vuoden vaihteessa oli käytössä 10 miljoonaa euroa sekä 50 miljoonan euron yritystodistusohjelma, josta vuoden vaihteessa oli käytössä 40,0 miljoonaa euroa. Osalla tytäryhtiöistä on luottolimiittitilit.

Metsähallitus ei harjoita sijoitustoimintaa. Kassaylijäämä sijoitetaan hallituksen hyväksymän rahoitusohjeen mukaan.

Metsähallituskonsernin rahoituslaskelmassa liiketoiminnan rahavirta oli 108,8 (30,1) ja liikelaitoksen 85,3 (28,9) miljoonaa euroa. Investointeihin käytettiin 5,7 (6,6) miljoonaa euroa. Omaisuuden myynneistä kertyi 11,2 (14,4) miljoonaa euroa.

Tilikauden aikana maksettiin tuloutusta valtiolle 86 miljoonaa euroa vuoden 2016 tuloksesta. Rahoituksen rahavirta on 98,4 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Metsähallituskonsernin rahavarat olivat tilikauden lopussa 16,7 miljoonaa euroa. Tilikauden lopussa konsernilla oli lyhytaikaista korollista lainaa 49,9 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen tulos kalenterivuodelta 2016

Vuoden 2017 tilinpäätös on Metsähallituksen ensimmäinen kalenterivuoden käsittävä tilinpäätös. Vuonna 2016 liikelaitos on laatinut tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–14.4.2016 ja uusi Metsähallitus ajalta 15.4.–31.12.2016. Vertailukelpoinen vuoden 2016 tulos on laadittu yhdistämällä vuoden 2016 kaksi tilikautta ja huomioimalla rakennemuutoksesta johtuvat kulut. Vertailukelpoiset tulokset on esitetty tilinpäätöksessä erikseen.

LIIKETOIMINNALLE ASETETUT TAVOITTEET

Metsähallituksen liiketoiminnan palvelu- ja muut toimintatavoitteet sekä tulos- ja tuloutustavoite tilikaudelle 1.1.–31.12.2017 ja tavoitteiden toteutuminen

Eduskunnan asettamat tavoitteet

Eduskunta asetti Metsähallituksen liiketoiminnalle seuraavat tavoitteet ajanjaksolle 1.1.–31.12.2017.

1. Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut tavoitteet

Metsähallitus on ottanut huomioon liiketoimintansa ja tytäryhtiöitä ohjatessaan Metsähallitusta koskevan lainsäädännön mukaiset yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet.

Yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisen vaikutus liiketoiminnan tulokseen oli 55,8 miljoonaa euroa kalenterivuoden 2017 aikana (56,1).

Metsähallitus julkistaa seurantaraportin Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet. Raportissa esitellään tarkemmin näiden vastuiden sisältöä, mittaamista, seurantaa ja saatuja hyötyjä.

2. Peruspääoman muutokset

Metsähallituksen peruspääoma on pienentynyt vuoden 2017 aikana 4,963 miljoonaa euroa, mikä oli eduskunnan antaman valtuutuksen suuruinen.

3. Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä

Eduskunnan asettama enimmäismäärä lainanotolle oli 60 miljoonaa euroa. Metsähallituksella ei ole pitkäaikaista lainaa. Metsähallituksella on likviditeetin turvaamista varten 20 miljoonan euron komittoitu limiitti ja 50 miljoonan euron yritystodistusohjelma. Tilikauden päättyessä Metsähallituksen liiketoiminnalla oli lyhytaikaista korollista velkaa 49,9 miljoonaa euroa.

4. Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä

Metsähallituksella oli toimintaansa varten konsernin ulkopuolisille annettuja vakuuksia 0,6 miljoonan euron arvosta. Eduskunnan myöntämä valtuus oli 5,0 miljoonaa euroa.

5. Liiketoiminnan investointien ja investointisitoumusten enimmäismäärä

Toteutuneet investoinnit olivat 6,9 miljoonaa euroa, ja ne alittivat eduskunnan asettaman 15 miljoonan euron enimmäismäärän. Investointisitoumuksia oli yhteensä 6,4 miljoonaa euroa eduskunnan asettamasta 15 miljoonan euron enimmäismäärästä.

Maa- ja metsätalousministeriön asettamat tavoitteet ja niiden toteutuminen

Edellä esitettyjen tavoitteiden lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on asettanut Metsähallituksen liiketoiminnalle ajanjaksolle 1.1.–31.12.2017 seuraavat palvelu- ja muut tavoitteet.

Tavoitteet perustuivat Metsähallitusta koskeviin omistajapolitiittisiin linjauksiin, jotka oli vahvistettu 31.1.2012.

1. Palvelu- ja muut toimintatavoitteet

Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan alueen luonnonvarasuunnittelu käynnistettiin keväällä 2017. Luonnonvarasuunnittelu on valtion omistamien maa- ja vesialueiden pitkän aikavälin kestävän käytön suunnittelua. Siinä luodaan yhdessä sidosryhmien kanssa valtion maiden ja vesien käyttöä ohjaava ja uusia mahdollisuuksia hyödyntävä suunnitelma vuosiksi 2018–2023. Tavoitteena on, että erilaisia käyttötarpeita yhteensovittamalla luonnonvarasuunnittelulla saavutetaan yhteiskunnalle mahdollisimman hyvä kokonaisuhyöty. Suunnitelma valmistuu keväällä 2018. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma, joka aloitettiin 2016, valmistui keväällä 2017.

Valtion maiden monikäyttö suojelee ja lisää luonnon monimuotoisuutta myös suojelualueiden ulkopuolella, monikäyttömetsissä. Metsähallituksen monikäyttömetsissä monimuotoisuutta turvaa noin 100 000 luontokohdetta ja noin 30 000 uhanalaisten lajien esiintymää. Luontokohteiden huomioon ottaminen ja niiden ominaispiirteiden säilyttäminen on onnistunut erinomaisesti kaikissa seuratuissa työlajeissa. Uudistusalojen luontokohteiden pinta-alasta 99 prosentilla kohteen ominaispiirteet olivat säilyneet.

Säästöpuilla on tärkeä merkitys monille lahoppuusta riippuvaisille eliölajeille. Uudistushakkuin käsitellylle hehtaarille jätettiin Metsähallituksen ympäristöoppaan tavoitteiden mukaisia säästöpuita keskimäärin 11,8 kpl. Tulos täyttää Metsähallituksen tavoitetason 10 kpl/ha. Metsäsertifioinnin vaatimusten mukaisia säästöpuita jätettiin 18 kpl/ha eli selvästi enemmän kuin sertifioinnin vaatimat 10 kpl/ha. Kaikilla valtion mailla lahoppuuta on yhteensä noin 69 miljoonaa kuutiometriä. Lahoppuun kokonaismäärä vastaa suuruusluokaltaan Metsähallituksen yli kymmenen vuoden vuosittaista hakkuumäärää.

Erytyshakkuiden osuus uudistushakkuuluonteisista hakkuista oli 15,1 prosenttia vuonna 2017. Erytyshakkuiden määrää voi pitää metsien virkistyskäytön kanalta tarkoituksenmukaisena.

Metsähallitus tekee tiivistä yhteistyötä porotalouden harjoittajien kanssa. Kaikki hakkuu-, maanmuokkaus-, tienrakennussuunnitelmat ja matkailureittisopimukset on lähetetty paliskuntiin ja tarvittaessa niistä on neuvoteltu ja tehty muutoksia. Säännölliset yhteistyö-

neuvottelut on pidetty sekä Paliskuntain yhdistyksen että paliskuntien kanssa. Saadun palautteen mukaan yhteistyö paliskuntien ja Metsähallituksen välillä on toiminut sovitusti.

Metsähallituksen toiminta saamelaisen kotiseutualueella on ollut luonnonvarasuunnitelman mukaisista lukuun ottamatta suunniteltujen hakkuumäärien toteutumista. Kolme Inarin paliskuntaa on vaatinut saamelaiskulttuurin kokonaisvaikutusten arviointia ennen mitään hakkuuta. Metsätaloustoiminnan määrää on tämän vuoksi jouduttu merkittävästi leikkaamaan. Metsähallituksen, saamelaiskäräjien, kolttien kyläkokouksen ja saamelaisalueen paliskuntien välistä sopimusta yhteistyömenettelyistä ja poronhoidon huomioon ottamisesta on noudatettu. Juutuan-Tuulispään virkistysmetsään on laadittu erityisalue-suunnitelmaa yhteistyössä paikallisten alueen käyttäjien sekä saamelaiskäräjien asettaman Akwé: Kon-työryhmän kanssa.

Metsähallituksen yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden perusteella tuotettuja hyötyjä vastaava laskennallinen liikevoiton aleneminen oli arviolta 55,8 (56,1) miljoonaa euroa.

Luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön, porotalouden ja saamelaiskulttuurin huomioon ottamiseksi metsätaloutta rajoitettiin 518 000:lla (14,4 %) tuotovaateen alaisella metsämaahehtaarilla (524 000 ha ja 15 %). Kokonaan talouskäytön ulkopuolella oli 287 000 hehtaaria (8 %), ja rajoitetun käytön piirissä oli 231 000 hehtaaria (6,5 %). Nämä tekijät alensivat laskennallisesti Metsähallituksen liikevoittoa 49,9 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi suunnittelukustannusten lisäys ja kiinteistökehitykselle kohdistuvat rajoitukset alensivat liikevoittoa yhteensä 5,9 miljoonaa euroa.

2. Liiketoiminnan tulos ja tuloutustavoite tilikaudelle 1.1.–31.12.2017

Metsähallitus-liikelaitoksen ja tytäryhtiöiden tulos oli 107,1 (57,1) miljoonaa euroa. Tulos ylitti asetetun tavoitteen, joka oli 100,7 miljoonaa euroa. Liikelaitoksen liiketoiminnan tulos oli 89,7 (51,0) miljoonaa euroa.

Sijoitetun pääoman tuotto liikelaitoksen peruspääomalle oli 4,2 prosenttia. Tavoitetta vastaava tunnusluku oli 4,0 prosenttia.

Ministeriö asetti 94,9 miljoonan euron tuloutustavoitteen kauden tuloksesta ja kertyneistä voittovaroista maksettavaksi vuoden 2018 aikana. Lopullisen pää-

töksen tuloutuksesta tekee eduskunta tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä.

Liiketoiminnan kertyneet voittovarot liikelaitoksen taseessa olivat tilikauden lopussa 92,7 miljoonaa euroa, josta tilikauden voitto oli 89,7 miljoonaa euroa. Voittovarot eivät mahdollista tavoitteen mukaisen tuloutuksen, 94,9 miljoonan euron, maksamista.

Pitkän aikavälin tavoitteeksi ministeriö on asettanut liiketoimintojen kannattavuuden parantamisen. Metsätalous Oy, Siemen Forelia Oy ja MH-Kivi Oy tekivät voitollisen tuloksen tilikaudella. Metsähallituksen liiketoiminnan vuoden 2017 vertailukelpoinen 12 kuukauden kannattavuus säilyi vuoden 2016 tasolla.

JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT

Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä vastaa julkisten hallintotehtävien yksikkö. Julkiset hallintotehtävät ovat osa liikelaitosta.

Julkisista hallintotehtävistä laaditaan erillinen tilinpäätös konsernin tilinpäätöksen osana.

Ohjaavat ministeriöt asettivat julkisille hallintotehtäville tavoitteet koko talousarviovuodelle 2016. Vertailuvuotena konsernin ja liikelaitoksen tilinpäätökseen on yhdistetty julkisten hallintotehtävien erillistilinpäätöksen 15.4.–31.12.2016 mukaan.

Liikevaihto koostuu julkisten hallintotehtävien maksullisen toiminnan tuotoista. Enin osa tuotoista tulee kalastus- ja eräluvista. Valtion talousarvioista saatu rahoitus oli 43,7 miljoonaa euroa.

Julkisten hallintotehtävien käytössä olevien maa- ja vesialueiden arvo taseessa oli 963,2 (941,6) miljoonaa euroa. Rakennetun omaisuuden arvo oli 19,4 (19,9) miljoonaa euroa. Tähän sisältyy kansallispuistojen ja luonnonsuojelualueiden rakennukset ja palveluvarusteet sekä kulttuuriperintökohteilla sijaitsevat rakennukset. Julkisten hallintotehtävien muu oma pääoma lisääntyi tilikauden aikana. Hallinnansiirrot kasvattivat tasetta 17,0 miljoonalla eurolla (13,5).

Julkisten hallintotehtävien rahoitus hoidetaan erillisenä konsernin muusta rahoituksesta. Toiminnan rahavirta oli tilikauden aikana 2,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen (6,9 miljoonaa euroa alijäämäinen). Rahavarat tilikauden lopussa olivat 8,1 miljoonaa euroa. Metsähallitus omistaa julkisten hallintotehtävien hoitamista varten kaksi tytäryhtiötä. Näiden yhtiöiden tulokset on huomioitu konsernitilinpäätöksessä. Nuuksiokeskus Oy:n tulos oli 311 000 euroa tappiollinen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Kiinteistöosakeyhtiö Järviluonnon keskuksella ei ollut toimintaa tilikaudella. Kiinteistöosakeyhtiö Järviluonnon keskuksen osakkeista tehtiin myyntipäätös joulukuussa 2017. Osakkeista tehtiin vuoden 2017 tilinpäätökseen yhden miljoonan euron alaskirjaus perustuen sovittuun osakkeiden myyntihintaan. Osakekauppa toteutui vuonna 2018.

METSÄHALLITUKSEN HENKILÖSTÖ

Henkilöstö 31.12.2017

	2017	2016
Henkilöstömäärä		
Henkilöstömäärä, hlö	1 224	1 481
joista määräaikaisia, hlö	127	207
Henkilöstömäärä tulosalueittain, hlö		
Metsätalous Oy	558	735
Julkiset hallintotehtävät	501	580
Palvelukeskus	46	50
Konsernitoiminnot	58	55
Kiinteistökehitys	45	47
Fin Forelia Oy		
Siemen Forelia Oy	14	12
MH-Kivi Oy	2	2
Henkilömäärä pääkonttorissa, hlö	156	160
Henkilömäärä muualla kuin pääkonttorissa, hlö	1 068	1 254
Henkilötyövuodet	1 285	1 431
Henkilötyövuodet tulosalueittain, htv	593,6	646
Metsätalous Oy	529,8	548
Julkiset hallintotehtävät	46,7	51
Palvelukeskus	55,9	55
Konsernitoiminnot	45,2	47
Kiinteistökehitys		70
Fin Forelia Oy	11,9	12
Siemen Forelia Oy	1,9	2
Henkilöstön ikä		
Henkilöstön keski-ikä, v (kaikki vakinaiset)	52	53
Henkilöstön sukupuolijakauma		
Miesten osuus konsernin henkilöstöstä, %		
Vakinaiset ja määräaikaiset yhteensä	70	73
Naisten osuus konsernin henkilöstöstä, %		
Vakinaiset ja määräaikaiset yhteensä	30	27

Metsähallituskonsernin maksamat palkat ja palkkiot olivat yhteensä 49,7 (42,3) miljoonaa euroa. Tästä emoliikelaitoksen osuus oli 28,6 (22,5) miljoonaa euroa. Konsernilla ei ole työntekijöitä ulkomailla.

Metsähallituksen koko henkilökunta on ollut tulospalkkiojärjestelmässä vuodesta 2008 alkaen. Tulospalkkion kriteerit liittyvät taloudelliseen tulokseen sekä toiminnan laatuun ja vaikuttavuuteen liittyviin tavoitteisiin. Palkkion enimmäismäärä on 8 prosenttia palkkasummasta. Kertomusvuodelta on arvioitu kertyvän tulospalkkioita noin 0,7 miljoonaa euroa, joka on otettu huomioon tilikauden tuloksessa.

Metsähallituksen henkilöstöpolitiikka uudistettiin vuonna 2017 tukemaan uutta strategiaa. Poliittikan keskeiset osa-alueet ovat hyvä henkilöstöjohtaminen, oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja eettisyys.

Metsähallituksen toiminta täyttää työntekijöiden yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä hyvän kohtelun osalta lainsäädännön ja eettisyyden vaatimukset. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien toteutumisesta ja niiden kehittämiskohteita arvioidaan vuosittain yhteistyötoimikunnassa.

Häirintään ja muuhun epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan ja tarvittaessa niiden ratkomiseen käytetään poikkeaviin tilanteisiin luotua moniammatillista toimintamallia. Metsähallitus on mukana vuonna 2017 alkaneessa Häirinnästä vapaa -kampanjassa.

Metsähallitus seuraa henkilöstön työtyytyväisyyttä sekä työyhteisön kehittämistä vuosittain toteutettavalla henkilöstökyselyllä. Vuonna 2017 kyselyyn vastasi 69 prosenttia henkilöstöstä eli 788 henkilöä. Työ Metsähallituksessa koetaan varsin merkitykselliseksi ja henkilöstö on hyvin sitoutunut. Myös tasa-arvo, yhteishenki ja työsuojelu saavat henkilöstöltä hyvät arvosanat. Kehittämisalueiksi kyselyssä nousivat muun muassa henkilöstön kehittymismahdollisuudet sekä palautteen antaminen.

Henkilöstön tunnetason kokemusta omasta työstään mitataan kyselyssä virearvolla, joka koostuu muun muassa työmotivaatiota ja innostuneisuutta koskevista kysymyksistä. Vire sai vuonna 2017 arvon 3,84 (3,86) asteikolla 1-5.

Vuonna 2017 Metsähallituksen ja työntekijäjärjestöjen välinen yhteistoimintasopimus päivitettiin vas-

taamaan uuden metsähallituslain mukaista toimintamallia ja organisaatiota.

Metsähallituksen kehittäminen jatkui konsernitoimintoja koskevalla tarkastelulla ja siihen liittyvillä yhteistoimintaneuvotteluilla. Neuvottelujen lopputuloksena Metsähallituksen palvelukeskuksen toiminnot ja henkilöstö yhdistettiin konserniyksiköihin. Samalla selkeytettiin konserniyksiköiden keskinäisiä vastuita. Uudelleenorganisoinnin myötä kymmenen henkilön työsopimus irtisanottiin.

Myös metsureiden talviajan työllistämistä koskevat yhteistoimintaneuvottelut käytiin syksyllä 2017. Metsähallitus Metsätalous Oy päätti lomauttaa suurimman osan metsureista sydäntalven ajaksi, jolloin metsurityö on kaikkein haastavinta. Talviajan työllisyyden parantamiseksi Metsähallitus on kutsunut keväälle 2018 koolle työryhmän miettimään uusia innovatiivisia ratkaisuja.

HALLINTO JA JOHTO

Valtioneuvoston 26.5.2016 Metsähallitukselle ajalle 1.6.2016–31.3.2019 nimittämässä hallituksessa ovat toimineet puheenjohtajana Timo Laitinen, varapuheenjohtajana Kai Kaatra ja jäsenenä Johanna Ikäheimo, henkilöstön edustajana Pertti Itkonen, Simo Rundgren, Tuuji Soanjärvi, Helena Säteri ja Liisa Tyrväinen.

Liikelaitoksen tilintarkastajina ovat toimineet Jorma Nurkkala KHT, JHT ja Heikki Ruosteenoja, KHT, JHT.

Metsähallituksen pääjohtajana on toiminut Pentti Hyttinen.

Metsähallituksen johtoryhmään kuuluivat toimitusjohtaja Metsähallitus Metsätalous Oy Jussi Kumpula, kiinteistökehityksen liiketoimintajohtaja Tuomas Hallenberg, luontopalvelujohtaja Timo Tanninen, erätalousjohtaja Jukka Bisi, talousjohtaja Kirsti Lehtovaara 19.5.2017 asti, vt. talousjohtaja Sirpa Skytt 20.5.–17.12.2017 ja talousjohtaja Heli Lehtonen 18.12.2017 alkaen, viestintäjohtaja Juha Mäkinen 31.3.2017 asti, vt. viestintäjohtaja Kristiina Vuopala 1.4.–31.8.2017 ja viestintäjohtaja Terhi Koipijärvi 1.9.2017 alkaen, lakiasiantuntaja Susanna Oikarinen, kehitysjohtaja Tapio Pouta, henkilöstöjohtaja Terhi Vires 1.2.2017 alkaen ja tietohallintojohtaja Anna-Leena Ruuth 24.4.2017 alkaen.

Hallitukselle ja toimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot olivat tilikaudella yhteensä 378 560 (347 515) euroa.

METSÄHALLITUKSEN HALLINNOINTI- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ

Metsähallitus julkaisee verkkosivuillaan Metsähallituksen hallituksen hyväksymän kuvauksen noudattamastaan hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä. Kuvauksessa esitetään muun muassa Metsähallituksen oikeudellinen asema, konsernin perusrakenne, omistajaohjaus, julkisten hallintotehtävien ohjaus, hallitus, toimitusjohtaja, johtoryhmä, palkitseminen, sisäinen valvonta, tilintarkastus sekä tiedottaminen.

VASTUULLISUUS

Metsähallituksen johto päätti marraskuussa 2017 aloittaa vastuullisuusohjelman rakentamisen aiempaa tavoitteellisemmaksi ja mitattavammaksi. Vastuullisuusohjelma tukee Metsähallituksen strategiaa ja johtamista.

Metsähallitus kertoo vastuullisuustyöstään vuosikertomuksessaan, joka julkaistaan maaliskuussa 2018.

RISKIENHALLINTA JA MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Tavoitteet ja toimintatapa

Riskiennhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, lakisääteisten tehtävien täyttäminen ja toiminnan jatkuvuus. Riskejä hallitaan määritetyn riskienhallintaprosessin avulla.

Hallitus valvoo Metsähallituksen riskienhallinnan toimivuutta ja kattavuutta sekä vahvistaa riskienhallintapolitiikan. Tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta riskienhallinnan valvonnassa. Pääjohtajalla on kokonaisvastuu riskienhallinnasta ja toiminnan vaatimustenmukaisuudesta. Riskienhallintapäällikkö omistaa riskienhallintaprosessin ja vastaa riskienhallinnan johtamisesta, kehittämisestä, ohjeistuksesta ja raportointimalleista sekä organisaation riskienhallinnan tukemisesta. Vastuualueiden ja tytäryhtiöiden johtajat vastaavat osaltaan riskienhallinnasta ja vaatimustenmukaisuudesta.

Metsähallituksen suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskien merkittävyyttä arvioidaan tapahtuman todennäköisyyden ja vaikutuksen yhdistelmänä, ja niitä hallitaan siellä, missä ne syntyvät.

Keskeiset riskit

Metsähallituksen keskeisiä riskejä ovat puun ja kiinteistöjen hintojen sekä menekin negatiivinen kehitys sekä julkisten hallintotehtävien tavoitteiden ja rahoi-

tuksen tasapainon heikkeneminen. Yksittäisen vastualueen päätöksenteko ja toiminta voivat aiheuttaa Metsähallitukselle merkittävää haittaa, jos niissä ei kyetä huomioimaan riittävästi Metsähallituksen kokonaisuutta ja toisten vastuualueiden tavoitteita.

Metsähallituksen operatiiviseen toimintaan vaikuttavia riskejä ovat lisäksi luonnonolosuhteet ja tietojärjestelmien toimintaan liittyvät epävarmuudet. Metsähallituksen toiminnan arvostus, niin eräpalveluiden, virkistys- ja suojelutyön kuin metsätaloudenkin osalta, vaikuttaa toimintaedellytyksiin. Käynnissä olevien kehityshankkeiden onnistuminen vaikuttaa osaltaan toiminnan tuloksellisuuteen ja tavoitteiden saavuttamiseen.

Riskiennhallinta onnistui vuoden 2017 aikana pääosin hyvin, mutta joitakin parannuskohteita nousi esiin. Nämä liittyivät muun muassa henkilöstön osaamiseen sekä vaatimustenmukaisuuden ja ICT-ympäristön toiminnan varmistamiseen. Vuonna 2017 panostettiin vuonna 2018 voimaan tulevan tietosuojalainsäädännön vaatimustenmukaisuuden varmistamiseen. Talvella 2017 Utsjoella tapahtui luontotuvan ja polttopuusuojan tuhopoltot, jotka heikensivät Metsähallituksen asiakaspalvelua ja toimintaedellytyksiä alueella. Metsähallituksen toimintaa on kyseenalaistettu joidenkin Metsätalous Oy:n kohteiden osalta ja Metsähallitus on käynyt aktiivista vuoropuhelua eri tahojen kanssa.

Metsähallitus hallinnoi noin kolmasosaa Suomen pinta-alasta. Metsähallitus ylläpitää tietoa pilaantuneisiin maihin liittyvistä riskeistään. Lainsäädännön mukaan riskit on luokiteltu ensisijaisiin ja toissijaisiin vastuisiin. Metsähallituksella on pääosin toissijainen vastuu. Pilaantuneita maita koskeva selvitys päivitetään säännöllisesti. Tuorein selvitys tehtiin vuoden 2016 aikana.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDEN JÄLKEEN

Metsähallituksen ja konsernin alkuvuoden 2018 toiminta on ollut suunnitelman mukainen eikä toiminnassa ole ollut sellaisia tapahtumia, joilla olisi ollut olennainen vaikutus konsernin tulokseen tai taseasemaan.

NÄKYMÄT JA OMISTAJAN ASETTAMAT TAVOITTEET VUODELLE 2018

Yleinen talouskehitys ja valtiontalouden näkymät vaikuttavat Metsähallitus-konsernin toimintaan monin tavoin.

Omistajan asettamissa Metsähallituksen liiketoiminnan palvelu- ja toimintatavoitteissa sekä tulos- ja tuloutustavoitteissa vuodelle 2018 painottuvat liiketoiminnan kannattavuus ja yleiset yhteiskunnalliset hyödyt.

Asetettu tulostavoite liiketoiminnalle on 102,2 miljoonaa euroa, mikä vastaa 3,9 prosentin tuottoa sijoitetulle peruspääomalle. Alustava tuloutustavoite vuoden 2018 tuloksesta on 100,7 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan tuloskehitys on paljolti riippuvainen puun kysynnän ja hinnan kehittymisestä. Toisen keskeisen liiketoiminta-alueen, kiinteistöliiketoiminnan, kysyntänäkymät ovat haasteelliset ja kaavoitus- ja muut lupaprosessit voivat viivyttää hankkeita.

Julkisten hallintotehtävien tavoitteet perustuvat ohjauksen ministeriöiden kanssa tehtyihin tulossopimuksiin.

HALLITUKSEN ESITYS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Metsähallitus liikelaitoksen voittovarot olivat 92 704 278,09 euroa, josta tilikauden voitto oli 89 702 346,09 euroa.

Liikelaitoksen liiketoiminnan voittovarot olivat 92 704 278,09 euroa, josta tilikauden voitto oli 89 702 346,09 euroa.

Liikelaitoksen julkisten hallintotehtävien voittovarot olivat 0,00 euroa ja tilikauden tulos oli 0,00 euroa. Tilikauden tulos ja edellisen tilikauden tulos on siirretty julkisten hallintotehtävien muuhun omaan pääomaan.

Hallitus esittää, että liiketoiminnan tuloksesta tuloutetaan valtiolle 92 704 278,09 euroa.

Hallitus esittää, että tuloutus maksetaan ministeriön vahvistaman, Metsähallituksen kassavirtaan perustuvan suunnitelman mukaan.

Tilinpäätös

TULOSLASKELMA, euroa

	Liitetieto	Metsähallitus-konserni		Liikelaitos	
		1.1.-31.12.2017	15.4.-31.12.2016	1.1.-31.12.2017	15.4.-31.12.2016
LIIVEVAIHTO	1.1	328 022 473,13	246 378 020,00	108 522 295,34	77 287 869,66
Valmiiden ja keskener. tuotteiden varaston muutos		-1 007 296,86	261 649,04	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	1.2	14 609 820,05	13 276 355,64	21 438 149,63	18 058 998,26
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	1.3	43 678 785,51	33 846 270,34	43 678 785,51	33 846 270,34
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana		9 116 989,59	9 023 323,81	3 582 536,51	3 044 609,53
Varastojen muutos		501 996,02	3 354 557,86	161 951,32	68 004,44
Ulko puolisot palvelut		148 297 285,67	110 363 900,24	5 017 335,01	4 244 506,06
Materiaalit ja palvelut yhteensä		157 916 271,28	122 741 781,91	8 761 822,84	7 357 120,03
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot		49 673 446,37	42 355 337,11	28 633 625,57	22 476 041,68
Henkilösivukulut					
Eläkekulut		7 780 753,18	17 081 192,51	4 461 957,37	3 962 573,92
Muut henkilösivukulut		1 843 494,88	1 951 969,64	1 009 185,26	827 007,12
Henkilöstökulut yhteensä		59 297 694,43	61 388 499,26	34 104 768,20	27 265 622,72
Poistot ja arvonalentumiset	1.4				
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		6 219 361,19	4 433 074,52	4 488 840,46	3 061 937,66
Liiketoiminnan muut kulut	1.5	47 032 601,91	42 259 201,28	37 045 799,57	33 047 849,62
LIIVEVOITTO		114 837 853,02	62 939 738,05	89 237 999,41	58 460 608,23
Rahoitustuotot ja -kulut					
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		45 687,76	36 155,96	3 245 547,76	35 931,96
Muut korko- ja rahoitustuotot		107 635,83	32 943,40	82 214,37	27 060,20
Korkokulut ja muut rahoituskulut		161 125,48	128 745,40	137 988,19	89 423,88
Arvonal. pys. vast. sijoituksista		990 060,91	3 000 000,00	97 611,43	5 000 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	1.6	-997 862,80	-3 059 646,04	3 092 162,51	-5 026 431,72
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		113 839 990,22	59 880 092,01	92 330 161,92	53 434 176,51
Tuloverot		10 109 654,65	4 163 559,08	4 741 663,36	3 344 660,50
Julkisten hallintotehtävien tuloksen siirto omaan pääomaan		2 113 847,53	0,00	2 113 847,53	0,00
Vähemmistön osuus		99 257,42	160 501,13	0,00	0,00
		105 943 440,52	55 877 034,06	89 702 346,09	50 089 516,01

TASE, euroa

	Liitetieto	Metsähallitus- konserni 31.12.2017	31.12.2016	Liikelaitos 31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT	1.7				
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet		262 407,93	1 251 563,67	243 681,85	1 014 811,67
Muut aineettomat hyödykkeet		13 470 871,26	4 801 612,72	1 176 398,88	227 782,72
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		4 328 104,99	4 805 227,82	483 892,80	768 958,68
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		18 061 384,18	10 858 404,21	1 903 973,53	2 011 553,07
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet		3 842 597 611,56	3 821 779 249,02	3 840 559 344,38	3 819 495 890,69
Tiet		27 452 659,01	28 866 068,26	27 448 766,96	28 861 651,57
Rakennukset ja rakennelmat		44 958 731,80	48 334 414,90	30 380 705,35	31 400 890,25
Koneet ja kalusto		1 874 022,28	3 151 118,22	108 528,69	155 679,32
Muut aineelliset hyödykkeet		283 868,15	687 521,07	10 599,04	10 599,04
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		10 084 688,71	11 105 818,02	10 084 688,71	11 105 818,02
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		3 927 251 581,51	3 913 924 189,49	3 908 592 633,13	3 891 030 528,89
Sijoitukset					
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	1.8	0,00	0,00	70 893 135,81	71 990 747,24
Muut osakkeet ja osuudet	1.10	2 081 520,68	2 086 307,30	2 490 393,09	2 490 403,17
Muut saamiset		1 800,00	24 100,00	1 800,00	1 800,00
Sijoitukset yhteensä		2 083 320,68	2 110 407,30	73 385 328,90	74 482 950,41
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		3 947 396 286,37	3 926 893 001,00	3 983 881 935,56	3 967 525 032,37
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Valmiit tuotteet		15 073 063,65	19 831 585,48	1 614 356,78	1 776 308,10
Keskeneräiset tuotteet		846 738,80	1 003 044,03	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä		15 919 802,45	20 834 629,51	1 614 356,78	1 776 308,10
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Muut saamiset	1.11	2 205 015,72	2 205 015,72	24 000,00	24 000,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		2 205 015,72	2 205 015,72	24 000,00	24 000,00
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset		45 992 073,77	45 254 291,19	2 747 766,80	2 235 011,62
Saamiset saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöiltä	1.12	0,00	0,00	647 810,36	412 144,12
Muut saamiset	1.13	278 402,53	1 586 915,24	21 156,93	1 353 693,60
Siirtosaamiset	1.14	4 976 366,24	2 562 729,00	4 754 172,39	2 431 370,60
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		51 246 842,54	49 403 935,43	8 170 906,48	6 432 219,94
Rahat ja pankkisaamiset		16 652 718,65	11 950 580,12	11 399 989,64	10 843 987,24
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		86 024 379,36	84 394 160,78	21 209 252,90	19 076 515,28
VASTAAVAA YHTEENSÄ		4 033 420 665,73	4 011 287 161,78	4 005 091 188,46	3 986 601 547,65

TASE, euroa

	Liitetieto	Metsähallitus- konserni 31.12.2017	31.12.2016	Liikelaitos 31.12.2017	31.12.2016
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA	1.15				
Peruspääoma		2 596 551 464,52	2 601 514 970,45	2 596 551 464,52	2 601 514 970,45
Muu oma pääoma		224 811 820,00	224 811 974,00	224 811 820,00	224 811 974,00
Julkisten hallintotehtävien muu oma pääoma		996 237 549,41	977 009 010,43	996 237 549,41	977 009 010,43
Edellisten tilikausien voitto		7 884 484,36	37 096 954,82	3 001 932,00	38 001 920,52
Tilikauden voitto		105 943 440,52	55 877 034,06	89 702 346,09	50 089 516,01
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		3 931 428 758,81	3 896 309 943,76	3 910 305 112,02	3 891 427 391,41
VÄHEMMISTÖOSUUS	1.16	5 572 550,51	5 671 807,92	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET					
Muut pakolliset varaukset	1.17	1 752 825,20	3 915 410,50	140 000,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma	1.18				
Lainat rahoituslaitoksilta		2 284,33	2 039 934,70	0,00	0,00
Muut velat		475 100,00	821 100,00	472 350,00	820 850,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		477 384,33	2 861 034,70	472 350,00	820 850,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	1.19				
Lainat rahoituslaitoksilta		49 989 786,16	59 989 320,43	49 989 786,16	59 989 320,43
Saadut ennakot		6 859 076,87	4 557 262,82	6 790 883,77	4 418 409,85
Ostovelat		13 652 336,10	11 855 729,85	4 845 267,20	4 292 130,25
Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille	1.20	0,00	0,00	18 900 124,08	11 097 789,67
Muut velat (sis. koroll.)	1.21	7 120 242,69	7 484 278,38	4 988 877,97	5 067 461,70
Siirtovelat	1.22	16 530 589,44	18 606 961,44	8 658 787,26	9 488 194,34
Laskennallinen verovelka		37 115,62	35 411,98	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		94 189 146,88	102 528 964,90	94 173 726,44	94 353 306,24
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		94 666 531,21	105 389 999,60	94 646 076,44	95 174 156,24
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		4 033 420 665,73	4 011 287 161,78	4 005 091 188,46	3 986 601 547,65

RAHOITUSLASKELMA, euroa

	Metsähallitus- konserni		Liikelaitos	
	1.1.–31.12.2017	15.4.–31.12.2016	1.1.–31.12.2017	15.4.–31.12.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA				
Myynnistä saadut maksut	327 231 042,70	239 304 493,72	107 773 873,92	61 154 585,07
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	3 339 402,30	2 516 669,05	8 917 822,17	7 530 043,87
Maksut liiketoiminnan kuluista	-257 493 710,42	-241 344 463,86	-77 013 104,48	-70 238 549,04
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah. eriä ja veroja	73 076 734,58	476 698,91	39 678 591,61	-1 553 920,10
Maksetut korot ja rahoituskulut	-161 125,48	-128 745,40	-137 988,19	-89 423,88
Saadut korot liiketoiminnasta	107 601,30	32 943,40	82 214,37	27 060,20
Saadut osingot	45 687,76	36 155,96	3 245 547,76	35 931,96
Maksetut välittömät verot	-10 109 654,65	-4 163 559,08	-3 403 915,30	-3 344 660,50
Rahavirta ennen valtion talousarviorahoitusta	62 959 243,51	-3 746 506,21	39 464 450,25	-4 925 012,32
Valtion talousarviorahoitus muuhun toimintaan	45 792 633,04	33 846 270,34	45 792 633,04	33 846 270,34
Liiketoiminnan rahavirta	108 751 876,55	30 099 764,13	85 257 083,29	28 921 258,02
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Luonnonsuojelualueostot, osakkeet	162 103,16	158 911,22	162 103,16	158 911,22
Käyttöomaisuuden ostot, ministeriön rahoitus	-1 111 648,79	-1 946 032,03	-1 111 648,79	-1 946 032,03
Käyttöomaisuuden ostot, EU-rahoitus				
Käyttöomaisuuden ostot, muu rahoitus	-1 078 095,07	-397 249,95	-1 078 095,07	-397 249,95
Investoinnit, myynnit tytäryhtiöosakkeet	0,00	0,00	500 000,00	-13 617 000,00
Investoinnit aineellisiin ja aineett. hyödykkeisiin	-16 913 923,95	-7 886 132,93	-8 629 009,18	-6 753 265,05
Aineellisten ja aineett. hyödykkeiden luov. tulot	11 245 327,93	14 403 243,27	12 154 907,24	14 174 414,23
Omistajien sijoitus/palautus luonnonsuojelu- alueiden hankintaan ja osakkeisiin	-162 103,16	-158 911,22	-162 103,16	-158 911,22
Luontokeskusten ym. rakentamiseen saatu rahoitus	2 191 786,50	2 445 106,86	2 191 786,50	2 445 106,86
Investointien rahavirta	-5 666 553,38	6 618 935,22	4 027 940,70	-6 094 025,94
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Pitkäaikaiset muut korolliset velat, muutos	-1 985 650,37	-7 050 038,67	0,00	0,00
Pitkäaikaiset muut korottomat velat, muutos	-398 000,00	821 100,00	-348 500,00	300,00
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta, muutos	-9 999 534,27	49 877 288,85	-9 999 534,27	49 998 456,60
Konsernitilivelat tytäryhtiöille, muutos	0,00	0,00	7 619 012,68	6 542 663,50
Voitontuloutus	-86 000 000,00	-116 569 037,01	-86 000 000,00	-116 569 037,01
Rahoituksen rahavirta	-98 383 184,64	-72 920 686,83	-88 729 021,59	-60 027 616,91
RAHAVAROJEN MUUTOS				
Rahavarat 1.1.	4 702 138,53	-36 201 987,48	556 002,40	-37 200 384,83
Rahavarat 31.12.	11 950 580,12	48 152 567,60	10 843 987,24	48 044 372,07
Rahavarojen muutos	16 652 718,65	11 950 580,12	11 399 989,64	10 843 987,24
Rahavarojen muutos	4 702 138,53	-36 201 987,48	556 002,40	-37 200 384,83

Liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 2017

Vuoden 2017 tilinpäätös on laadittu Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) sekä valtioneuvoston asetuksen (1368/2016) mukaisesti.

Tilinpäätös käsittää tilikauden 1.1.–31.12.2017 ja sen vertailutiedot ovat edelliseltä tilikaudelta 15.4.–31.12.2016.

Uuden lain mukainen Metsähallitus liikelaitos aloitti toimintansa 15.4.2016.

METSÄHALLITUSKONSERNI JA LIIKETOIMINTAKONSERNI

Metsähallituskonserni sisältää liikelaitos Metsähallituksen liiketoiminnan ja Julkiset hallintotehtävät sekä näiden tytäryhtiöt, joita ovat Metsähallitus Metsätalous Oy, MH-Kivi Oy, Siemen Forelia Oy, Nuukikeskus Oy sekä Kiinteistö Oy Järviluonnon keskus.

Liiketoimintakonserni muodostuu liikelaitos Metsähallituksen liiketoiminnasta ja sen tytäryhtiöistä, joita ovat Metsähallitus Metsätalous Oy, MH-Kivi Oy, Siemen Forelia Oy.

Liiketoiminnan tytäryhtiö Fin Forelia Oy on myyty tilikaudella.

RAHOITUS VALTION TALOUSARVIOSTA JULKISILLE HALLINTOTEHTÄVILLE

Liikelaitoksen tuloslaskelmassa on esitetty valtion talousarvion kautta saatu rahoitus suoriteperusteisena tuottoeränä siten, että se vastaa tilikaudelle kirjattuja kuluja, pois lukien poistot, kulujen oikaisuja sekä kuluvaan käyttöomaisuuden hankintamenoja. Tilikauden aikana keskeneräisiin rakennuksiin ja muuhun käyttöomaisuuteen saatu rahoitus on kirjattu hankintamenojen vähennykseksi. Julkisten hallintotehtävien liitetiedoissa esitetään laskelma valtion talousarviosta saadusta rahoituksesta.

ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET PYSYVÄT VASTAAVAT

Valtioneuvoston päätöksellä (27.10.2016) uuden lain mukaisen Metsähallituksen liiketoiminnalle siirrettiin 15.4.2016 valtion maa- ja vesiomaisuus käyvästä

arvosta. Liiketoiminnan muu omaisuus ja julkisten hallintotehtävien omaisuus siirrettiin kirjanpitoarvosta. Samalla korotettiin liiketoiminnan peruspääomaa ja julkisten hallintotehtävien aikaisemman tilikauden tappiot ja 2016 alkuvuoden tappio siirrettiin rasittamaan Julkisten hallintotehtävien muuta omaa pääomaa.

Lisäksi nk. muu maa- ja vesiomaisuus, luontaistalousalueet ja osa yleisistä vesialueista, siirrettiin kirjanpidossa Julkisilta hallintotehtäviltä liiketoiminnalle.

Tämän jälkeen liiketoiminnan hallintaan ja liiketoiminnan hallinnasta ilman vastiketta siirretty omaisuus on arvostettu siirron yhteydessä käypään arvoon. Kun liikelaitos on saanut liiketoiminnan omaisuussiirosta päätöksen ja tilintarkastajan lausunnon, omaisuus kirjataan taseen omaisuustilille tai sieltä pois. Kirjauksen vastaeränä on taseen Muissa veloissa oleva Oman pääoman korjaus -tili, josta siirto peruspääomaan tai peruspääomasta tehdään sen jälkeen, kun ministeriö on antanut päätöksensä peruspääoman muutoksesta.

Julkisten hallintotehtävien hallintaan tai hallinnasta ilman vastiketta siirretty omaisuus on arvostettu siirron yhteydessä luovuttajan kirjanpitoarvoon. Omaisuuden siirto kirjataan saadun siirtopäätöksen perusteella taseen omaisuustilille tai sieltä pois. Vastaeränä on julkisten hallintotehtävien Muu oma pääoma.

Poistokelpoiset muut pysyvät vastaavat on merkitty hankintamenojen määräisinä, joista on vähennetty suunnitelman mukaiset poistot. Poistot on laskettu tasapoistoina kohteen taloudellisen vaikutusajan perusteella. Uudelleenarvotetuista soravaroista on tehty käytön mukaiset substanssipoistot.

Liikelaitos on tehnyt tilikaudella 0,1 miljoonan euron suuruisen alaskirjauksen myytävänä olevan tytäryhtiön osakkeisiin. Konserni on kirjannut vastaavasti yhteensä 0,9 miljoonan euron suuruisen kulun liittyen yhtiön myyntiin.

VAIHTUVIEN VASTAAVIEN ARVOSTUS**Vaihto-omaisuus**

Tilikauden päättyessä jäljellä olevan vaihto-omaisuuden välitön hankintameno on aktivoitu. Vaihto-omaisuuden todennäköisen hankintamenon tai luovutus-hinnan ollessa tilikauden hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattu kuluksi.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenuon tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

VERTAILUKELPOISUUS EDELLISEEN VUOTEEN

Liikelaitoksen ja Metsähallituskonsernin tuloskaava on muutettu vastaamaan asetuksen 1368/2016 2 §:n määräystä, jolloin valtion talousarviosta muuhun toimintaa saatu rahoitus esitetään Muiden tuottojen jälkeisenä tuloseränä. Vastaava kaavamuutos on tehty vertailutilikauden tuloslaskelmiin.

Liikelaitos ja Metsähallituskonserni esittävät tuloslaskelmassa omana eränään Julkisten hallinto- tehtävien tilikauden tuloksen siirron muuhun omaan pääomaan. Tämä siirto perustuu asetuksen 1368/2016 5 §:n määräykseen.

Edellinen tilikausi käsitti kauden 15.4.–31.12.2016. Tämän takia konsernin ja Metsähallituksen tuloslaskelmien tiedot eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Metsähallituskonsernin ja Liiketoimintakonsernin tuloksen ja taseen vertailu koko edelliseen vuoteen 2016 on esitetty liitetietoina.

Edellisellä tilikaudella konsernin tulos sisälsi kerta- luonteisen eläkekulun ja liikelaitoksen tulos muun kertaluonteisen kulun.

OIKAISUT TULOKSEEN, TASEESEEN JA EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Tilikaudella on muutettu taseen pysyvien vastaavien ryhmittelyä Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat -erän osalta. Erä on nyt jaettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden mukaisesti ja vastaava oikaisu on tehty edellisen tilikauden taseisiin.

ORGANISAATION RAKENNEMUUTOKSET

Kaudella on myyty taimiliiketoimintaa harjoittanut tytäryhtiö. Myyntivaikutus on mukana konsernin tilikauden tuloksessa ja edellisen tilikauden tuloksessa.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 2017

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki vuoden lopulla omistettut konserniyritykset sekä tilikauden aikana myydyin tytäryhtiön vaikutus myyntihetkeen asti tuloserittäin.

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenuomenetelmällä. Tytäryhtiöiden hankintamenuon ja hankittua osuutta vastaavan oman pääoman ero on esitetty konsernilikearvona, joka on poistettu viidessä vuodessa.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat sekä sisäiset saamiset ja velat on eliminoitu.

Vähemmistölle kuuluvat osuudet on erotettu omasta pääomasta ja tilikauden tuloksesta ja esitetty omina erinäin konsernin tuloslaskelmassa ja taseessa.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT, milj. euroa

Liikevaihto toimialoittain	Liitetieto	MH-konserni		Liikelaitos	
	1.1	1.1.-31.12.2017	15.4.-31.12.2016	1.1.-31.12.2017	15.4.-31.12.2016
Metsätalousliiketoiminta		294,8	218,2	80,0	56,7
Kiinteistökehitys		15,4	10,2	15,5	10,5
Maa-ainekauppa		1,6	2,1	0,0	0,0
Siemen- ja taimituotanto		4,8	7,2	0,0	0,0
Muut		11,4	8,6	13,0	10,1
Yhteensä		328,0	246,3	108,5	77,3
Liiketoiminnan muut tuotot	1.2				
Pysyvien vastaavien myyntivoitot		10,2	10,8	10,0	10,6
Muut tuotot		4,4	2,5	11,4	7,5
Yhteensä		14,6	13,3	21,4	18,1
Valtion talousarviosta saatu rahoitus	1.3				
Valtion talousarviossa muuhun toimintaan osoitettu rahoitus tilikaudella suoriteperusteisena tuottoeränä		43,7	33,8	43,7	33,8
Erän jakautuminen talousarvion pääluokkiin ja hallinnonaloihin selviää Julkisten hallintotehtävien erillisestä tilinpäätöksestä					
Suunnitelman mukaiset poistot	1.4				
Aineettomat hyödykkeet		1,5	1,0	0,6	0,4
Substanssipoistot		0,1	0,0	0,0	0,0
Tiet		1,4	0,9	1,4	0,9
Rakennukset ja rakennelmat		2,7	2,0	2,3	1,6
Koneet ja kalusto, muut aineell.		0,5	0,5	0,1	0,1
Yhteensä		6,2	4,4	4,5	3,1
Suunnitelman mukaiset poistoajat:					
Aineettomat oikeudet, muut pitkävaik. menot			4-5 vuotta		
Sora-alueet			substanssipoisto		
Tiet			10-25 vuotta		
Kalarakenteet			pääosin 10 vuotta		
Uittorakenteet			25 vuotta		
Rakennukset			20-40 vuotta, Haltia 90 vuotta		
Rakennelmat			4-10 vuotta		
Koneet ja kalusto			4-8 vuotta, Haltia 15 vuotta		
Muut aineelliset hyödykkeet: asfaltointi, kasvatusalustat			15-20 vuotta		

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuushyödykkeittäin taloudellisen käyttöiän mukaisina tasa-poistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Poistojen kirjaus aloitetaan hyödykkeen käyttöönnotosta.

Liiketoiminnan muut kulut	1.5	MH-konserni		Liikelaitos	
		1.1.-31.12.2017	15.4.-31.12.2016	1.1.-31.12.2017	15.4.-31.12.2016
Toimitilakulut		12,7	8,8	11,6	7,9
ICT-kulut		9,6	6,1	8,1	5,1
Matkakulut		5,9	4,9	2,9	2,5
Ulkopuoliset palvelut		5,8	3,2	5,0	2,3
Kone- ja kalustokulut, ajoneuvokulut		3,1	2,6	2,6	1,8
Muut henkilöstökulut		2,3	2,3	1,2	1,0
Muut kulut		7,6	14,4	4,4	12,2
Konsernin sisäiset kulut		0,0	0,0	1,2	0,2
Yhteensä		47,0	42,3	37,0	33,0
Muut korko- ja rahoitustuotot	1.6				
Osinkotuotot ulkopuolisilta		0,1	0,0	0,0	0,0
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä		0,0	0,0	3,2	0,0
Korkotuotot		0,1	0,0	0,1	0,0
Yhteensä		0,2	0,1	3,3	0,1
Korkokulut ja muut rahoituskulut					
Korkokulut		0,2	0,1	0,1	0,1
Arvonlennus tytäryhtiön osakkeista (pääomalinasta)		1,0	0,0	0,1	5,0
Varaus tytäryhtiön liiketoiminnan uudelleenjärjestelyyn		0,0	3,0	0,0	0,0
Yhteensä		1,2	3,1	0,2	5,1
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-1,0	-3,1	3,1	-5,0

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Pysyvät vastaavat,
milj. euroaLiitetieto
1.7

MH-konserni	Aineett. hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Rakenn. ja rakennelmat	Koneet ja kalusto, muut aineell.	Keskener. hankkeet	Osakkeet ja osuudet, muut saam.	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	11,5	3 830,6	97,3	108,8	30,4	15,9	2,1	4 099,0
Arvonlennus 1.1.	0,0	-4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-4,0
Lisäykset	13,6	28,2	0,0	1,8	0,1	0,0	0,0	43,6
Vähennykset	0,0	7,2	0,0	3,4	1,5	5,8	0,0	18,0
Arvonlennus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	25,1	3 847,5	97,3	107,2	29,0	10,1	2,1	4 120,6
Kert. poistot ja arvonal. 1.1.	5,5	4,8	68,4	60,5	26,6	0,0	0,0	168,2
Vähenn. ja siirt. kert. poistot	0,0	0,0	0,0	-0,9	-0,3	0,0	0,0	-1,2
Tilikauden poisto	1,5	0,1	1,4	2,7	0,5	0,0	0,0	6,2
Kertyneet poistot 31.12.	7,0	4,9	69,8	62,2	26,8	0,0	0,0	173,2
Kirjanpitoarvo 1.1.	6,1	3 821,8	28,9	48,3	3,8	15,9	2,1	3 926,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	18,1	3 842,6	27,5	45,0	2,2	10,1	2,1	3 947,4
Tuotannon koneet ja laitteet, kirjanpitoarvo 31.12.					1,0			
Liikelaitos	Aineett. hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Rakenn. ja rakennelmat	Koneet ja kalusto, muut aineell.	Keskener. hankkeet	Osakkeet ja osuudet,	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	5,3	3 823,1	97,8	85,7	16,8	11,9	104,0	4 144,5
Arvonlennus 1.1.	0,0	-1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-29,6	-31,3
Lisäykset	1,3	28,2	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	31,3
Vähennykset	0,0	7,1	0,0	1,3	0,3	1,8	1,0	11,5
Arvonlennus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.	6,6	3 842,4	97,8	86,1	16,6	10,1	73,4	4 132,8
Kert. poistot ja arvonal. 1.1.	4,0	1,8	68,9	54,3	16,6	0,0	0,0	145,7
Vähenn. ja siirt. kert. poistot	0,0	0,0	0,0	-0,9	-0,3	0,0	0,0	-1,2
Tilikauden poisto	0,6	0,0	1,4	2,3	0,1	0,0	0,0	4,5
Kertyneet poistot 31.12.	4,7	1,8	70,3	55,7	16,4	0,0	0,0	149,0
Kirjanpitoarvo 1.1.	1,2	3 819,5	28,9	31,4	0,2	11,9	74,5	3 967,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,9	3 840,6	27,4	30,4	0,1	10,1	73,4	3 983,9
Tuotannon koneet ja laitteet, kirjanpitoarvo 31.12.					0,0			

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tytäryhtiöosakkeet	Liitetieto 1.8	Omistusosuus %	Kirjanpitoarvo emoyhtiössä, euroa
Liikelaitos			
Metsähallitus Metsätalous Oy, Rovaniemi		100	50 649 635,81
MH-Kivi Oy, Oulu		100	5 500 000,00
Siemen Forelia Oy, Jyväskylä		100	2 476 000,00
Kiinteistö Oy Järviluonnon keskus, Rantasalmi		66,7	67 500,00
Nuuksiokeskus Oy, Espoo		68,1	12 200 000,00
Yhteensä			70 893 135,81

Muut osakkeet ja osuudet	1.10	MH-konserni 2017	2016	Liikelaitos 2017	2016
Osakkeet ja osuudet, kirjanpitoarvo, milj. euroa					
Tytäryhtiöosakkeet		0,0	0,0	70,9	72,0
Osakkuusyhtiöosakkeet		0,0	0,0	0,0	0,0
Muut osakkeet ja saamiset		2,1	2,1	2,5	2,5
Yhteensä		2,1	2,1	73,4	74,5
Pitkäaikaiset saamiset	1.11				
Muut saamiset		0,0	0,0	0,0	0,0
Vakuustalletukset		2,2	2,2	0,0	0,0
Yhteensä		2,2	2,2	0,0	0,0
Saamiset saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöiltä, milj. euroa	1.12				
Myyntisaamiset				0,1	0,2
Muut saamiset				0,0	0,0
Siirtosaamiset				0,6	0,2
Yhteensä				0,6	0,4

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

	Liitetieto	MH-konserni		Liikelaitos	
Muut saamiset, lyhytaikaiset, milj. euroa	1.13	2017	2016	2017	2016
Muut ennakot, menoennakot		0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonlisävero- ja verosaamiset		0,2	1,6	0,0	1,3
Yhteensä		0,3	1,6	0,0	1,4
Siirtosaamiset lyhytaikaiset, milj. euroa	1.14				
Life-hankkeet, tulojäämät		0,7	0,7	0,7	0,7
EU:n rakennerahastohankkeet, tulojäämät		2,5	1,2	2,5	1,2
Työllisyysohjelmahankkeet, tulojäämät		0,0	0,0	0,0	0,0
Projektisaamiset, muut tulojäämät		1,2	0,3	1,1	0,3
Muut menoennakot, ostolaskut		0,6	0,4	0,4	0,3
Yhteensä		5,0	2,6	4,8	2,4
Oma pääoma, milj. euroa	1.15				
Peruspääoma 1.1.		2 601,5	2 509,7	2 601,5	2 509,7
Hallinnansiirrot, valtionperinnöt		0,2	-0,2	0,2	-0,2
Maankäyttömuutokset		-5,1	1,5	-5,1	1,5
Muut muutokset, sis. peruspääoman pal. ja arvonor.		0,0	90,5	0,0	90,5
Peruspääoma 31.12.		2 596,6	2 601,5	2 596,6	2 601,5
Muu oma pääoma 1.1.		224,8	0,0	224,8	0,0
Muutos		0,0	224,8	0,0	224,8
Muu oma pääoma 31.12.		224,8	224,8	224,8	224,8
Julkisten hallintotehtävien muu oma pääoma 1.1.		977,0	1 199,6	977,0	1 199,6
Hallinnansiirrot, valtionperinnöt		17,0	13,5	17,0	13,5
Maankäyttömuutokset, muut		5,1	-235,8	5,1	-235,8
Omistajan sijoitus ls-aluehankintaan		0,2	-0,2	0,2	-0,2
JHT:n 2016 tuloksen siirto omaan pääomaan		-0,9	0,0	-0,9	0,0
JHT:n 2017 tuloksen siirto omaan pääomaan		-2,1	0,0	-2,1	0,0
Muu oma pääoma 31.12.		996,2	977,0	996,2	977,0
Edellisten tilikausien voitto 1.1.		93,0	106,5	88,1	106,6
JHT:n 2016 tappio muuhun omaan pääomaan		0,9	47,2	0,9	48,0
Voiton tuloutus valtiolle		-86,0	-116,6	-86,0	-116,6
Edellisten tilikausien voitto 31.12.		7,9	37,1	3,0	38,0
Tilikauden voitto 1.1.-31.12.		105,9	55,9	89,7	50,1
Ed. tilikausien ja tilikauden tulokset 31.12.		113,8	93,0	92,7	88,1
Oma pääoma yhteensä 31.12.		3 931,4	3 896,3	3 910,3	3 891,4
Vähemmistöosuus	1.16				
Kiinteistö Oy Järviluonnon keskus		0,5	0,5		
Nuuksiokeskus Oy		5,0	5,1		
Vähemmistöosuus yhteensä		5,6	5,7		

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

	Liitetieto	MH-konserni		Liikelaitos	
	1.17	2017	2016	2017	2016
Pakolliset varaukset, milj. euroa					
Muut pakolliset varaukset		1,8	0,9	0,1	0,0
Varaus tytäryhtiön liiketoiminnan uudelleenjärjestelyyn		0,0	3,0	0,0	0,0
Pakolliset varaukset yhteensä		1,8	3,9	0,1	0,0
Yli 5 vuoden kuluttua erääntyvien pitkäaikaisten lainojen yhteismäärä	1.18				
Yhteensä		0,0	2,0	0,0	0,0
Valtiolle suorittamatta olevan velan määrä, milj. euroa	1.19				
Velka valtiolle, enn. pidätysvelka, sosiaaliturva-maksuvelka, VaEL, TyEL		1,8	1,7	1,4	1,2
Velat saman liikelaitoksen tytäryhtiöille, milj. euroa	1.20				
Ostovelat				0,2	0,3
Siirtovelat				1,0	0,7
Konsernitilivelat				17,7	10,1
Yhteensä				18,9	11,1
Muut velat, milj. euroa	1.21				
ALV-velka		4,7	4,9	2,9	3,2
Ennakkonpidätys-, sos. turvamaksu- ja muut lakisäät. henkilöstökuluvelat liittyen palkanmaksuun		1,0	1,1	0,6	0,6
Oman pääoman korjaukset		1,4	1,2	1,4	1,2
Muut		0,1	0,2	0,0	-0,1
Yhteensä		7,1	7,5	5,0	5,1
Siirtovelat, milj. euroa	1.22				
Lakisäät. jaksotetut henkilöstökulut		0,8	0,6	0,8	0,5
Lomapalkkavelka sos. kuluineen		12,1	12,5	6,6	6,6
Verojaksotus		0,9	0,8	0,1	0,0
Muut		2,7	4,7	1,2	2,3
Yhteensä		16,5	18,6	8,7	9,5

MUUT LIITETIEDOT

Vastuusitoumukset milj. euroa	Liitetieto 1.23	MH-konserni 2017	2016	Liikelaitos 2017	2016
Leasingvastuut					
tilikaudella maksetut		1,0	1,1	0,9	1,0
seuraavana vuonna maksettavat		2,1	2,6	2,0	2,4
myöhemmin maksettavat		2,5	2,3	2,5	2,2
Vuokraoikeuskiinnitykset		0,0	0,9	0,0	0,0
Pankkitakausvastuut		2,2	2,3	0,6	0,7
Muut pankkivastuut		1,5	1,5	1,0	1,0
Käteispantit, takuutalletukset		0,8	0,8	0,0	0,0
Takaus tytäryhtiön sitoumuksista, limiittien määrä		0,0	0,0	0,0	0,0
Investointisitoumukset		6,4	5,9	6,4	5,9

Leasingsopimuksissa on lunastusehto jäännösarvon saavuttaessa sovitun tason.

Sopimukset ovat irtisanottavissa 3 kuukauden irtisanomisajalla.

Konsernilla on myös ilman lunastusehtoja olevia, pääsääntöisesti viiden vuoden sopimuksia.

Konsernin kiinteistöinvestointeihin liittyy arvonalisäveron tarkistusvastuu 10 vuoden aikana alkaen vuodesta 2013.

Vastuu pilaantuneiden maiden kunnostamisessa

Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla pilaantuneeseen maa-alueeseen liittyvä vastuu on ensijaisesti sillä, joka on vastannut pilaavasta toiminnasta. Alueen haltijana Metsähallitus voi joutua vastaamaan pilaantumisen kunnostuskustannuksista, jos ensijainen vastuutaho ei siihen kykene.

Lähipiiriliiketoimet

Julkiset hallintotehtävät saa valtion talousarvion kautta rahoitusta toimintaansa. Erä näkyy liikelaitoksen ja konsernin tuloslaskelmassa suoriteperusteisena tuottoeränä, josta kerrotaan tarkemmin erillisessä tilinpäätöksessä. Valtiolle on maksettu voitontuloutusta kaudelta 15.4.-31.12.2016.

Konsernin sisäiset liiketoimet		Liikelaitos 2017	15.4.-31.12.2016
Tavaroiden myynnit		0,3	0,5
Palveluiden myynnit		89,0	63,3
Tavaroiden ostot		0,1	0,1
Palveluiden ostot		1,2	1,0
Yhteensä		88,0	62,7

Henkilöstön lukumäärä kaudella, henkilötöyvuosia	1.24	MH-konserni 2017	15.4.-31.12.2016	Liikelaitos 2017	15.4.-31.12.2016
Työntekijät		305	309	0	0
Toimihenkilöt		995	718	678	497
Yhteensä		1 300	1 027	678	497

Laskennalliset verosaamiset ja -velat	1.25	MH-konserni 2017	2016
Laskennallinen verosaaminen			
hyllypoistoista		0,0	0,6
tytäryhtiöiden tappioista		2,7	4,1
pakollisista varauksista		0,3	0,2
Yhteensä		3,0	4,9

Tilintarkastajien palkkiot kaudella, teur	1.26	MH-konserni 2017	15.4.-31.12.2016	Liikelaitos 2017	15.4.-31.12.2016
KPMG Audit					
tilintarkastus, tilikausi		45,8	45,9	21,1	28,1
tilintarkastus, ed. tilikausi		58,1	12,7	17,3	0,0
veroneuvonta		9,1	0,0	3,2	0,0
muut palvelut		37,8	276,6	37,8	264,3
Yhteensä		150,8	335,2	79,4	292,4

Liitetiedot, TULOSLASKELMA, euroa, verrattuna koko vuoteen 2016

	Metsähallituskonserni 1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
LIKEVAIHTO	328 022 473,13	341 350 377,48
Valmiiden ja keskener. tuotteiden varaston muutos	-1 007 296,86	261 649,04
Liiketoiminnan muut tuotot	14 609 820,05	23 323 517,29
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	43 678 785,51	46 001 997,82
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	9 116 989,59	10 108 444,66
Varastojen muutos	501 996,02	1 553 652,18
Ulkopuoliset palvelut	148 297 285,67	158 431 969,44
Materiaalit ja palvelut yhteensä	157 916 271,28	170 094 066,28
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	49 673 446,37	56 383 229,94
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	7 780 753,18	19 469 135,41
Muut henkilösivukulut	1 843 494,88	2 947 526,54
Henkilöstökulut yhteensä	59 297 694,43	78 799 891,89
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	6 219 361,19	6 336 675,49
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	6 219 361,19	6 336 675,49
Liiketoiminnan muut kulut	47 032 601,91	53 664 503,01
LIKEVOITTO	114 837 853,02	102 042 404,96
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	45 687,76	49 892,46
Muut korko- ja rahoitustuotot	107 635,83	43 473,54
Korkokulut ja muut rahoituskulut	161 125,48	195 624,99
Arvonl. pys. vast. sijoituksista	990 060,91	3 000 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-997 862,80	-3 102 258,99
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	113 839 990,22	98 940 145,97
Tuloverot	10 109 654,65	6 530 726,66
Julkisten hallintotehtävien tuloksen siirto omaan pääomaan	2 113 847,53	0,00
Vähemmistön osuus	99 257,42	104 367,75
TILIKAUDEN VOITTO	105 943 440,52	92 513 787,06

Liitetiedot, TASE, euroa, verrattuna koko vuoteen 2016

	Metsähallituskonserni 31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	262 407,93	1 251 563,67
Muut aineettomat hyödykkeet	13 470 871,26	4 801 612,72
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 328 104,99	4 805 227,82
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	18 061 384,18	10 858 404,21
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 842 597 611,56	3 821 779 249,02
Tiet	27 452 659,01	28 866 068,26
Rakennukset ja rakennelmat	44 958 731,80	48 334 414,90
Koneet ja kalusto	1 874 022,28	3 151 118,22
Muut aineelliset hyödykkeet	283 868,15	687 521,07
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	10 084 688,71	11 105 818,02
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 927 251 581,51	3 913 924 189,49
Sijoitukset		
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	2 081 520,68	2 086 307,30
Muut saamiset	1 800,00	24 100,00
Sijoitukset yhteensä	2 083 320,68	2 110 407,30
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	3 947 396 286,37	3 926 893 001,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	15 073 063,65	19 831 585,48
Keskeneräiset tuotteet	846 738,80	1 003 044,03
Vaihto-omaisuus yhteensä	15 919 802,45	20 834 629,51
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	2 205 015,72	2 205 015,72
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	45 992 073,77	45 254 291,19
Muut saamiset	278 402,53	1 586 915,24
Siirtosaamiset	4 976 366,24	2 562 729,00
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	51 246 842,54	49 403 935,43
Rahat ja pankkisaamiset	16 652 718,65	11 950 580,12
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	86 024 379,36	84 394 160,78
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 033 420 665,73	4 011 287 161,78

Liitetiedot, TASE, euroa, verrattuna koko vuoteen 2016

	Metsähallituskonserni 31.12.2017	31.12.2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 596 551 464,52	2 601 514 970,45
Muu oma pääoma	224 811 820,00	224 811 974,00
Julkisten hallintotehtävien muu oma pääoma	996 237 549,41	977 009 010,43
Edellisten tilikausien voitto	7 884 484,36	460 201,83
Tilikauden voitto	105 943 440,52	92 513 787,06
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 931 428 758,81	3 896 309 943,77
VÄHEMMISTÖOSUUS	5 572 550,51	5 671 807,92
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 752 825,20	3 915 410,50
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	2 284,33	2 039 934,70
Muut velat	475 100,00	821 100,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	477 384,33	2 861 034,70
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	49 989 786,16	59 989 320,43
Saadut ennakot	6 859 076,87	4 557 262,82
Ostovelat	13 652 336,10	11 855 729,85
Muut velat (sis. koroll)	7 120 242,69	7 484 278,38
Siirtovelat	16 530 589,44	18 606 961,43
Laskennallinen verovelka	37 115,62	35 411,98
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	94 189 146,88	102 528 964,89
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	94 666 531,21	105 389 999,59
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 033 420 665,73	4 011 287 161,78

Liiketoimintakonserni ja liiketoiminta

TULOSLASKELMA, LIIKETOIMINTA, euroa

	Liitetieto	Liiketoiminta-konserni		Liiketoiminta	
		1.1.-31.12.2017	15.4.-31.12.2016	1.1.-31.12.2017	15.4.-31.12.2016
LIKEVAIHTO	2.1	319 269 330,99	238 246 446,54	98 934 742,53	68 447 075,71
Valmiiden ja keskener. tuotteiden varaston muutos		-1 007 296,86	261 649,04	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	2.2	18 231 990,05	16 245 132,45	24 913 743,18	20 920 633,85
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana		6 364 071,28	6 868 757,58	389 440,35	384 148,62
Varastojen muutos		340 044,70	3 286 553,42	0,00	0,00
Ulkopuoliset palvelut		144 870 045,15	106 634 920,40	608 985,99	142 555,77
Materiaalit ja palvelut yhteensä					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot		28 771 018,08	25 989 344,72	7 735 639,43	6 119 651,14
Henkilösivukulut					
Eläkekulut		4 353 845,42	14 259 458,20	1 035 049,61	1 140 839,61
Muut henkilösivukulut		1 088 277,36	1 342 089,46	253 967,74	217 126,94
Henkilöstökulut yhteensä		34 213 140,86	41 590 892,38	9 024 656,78	7 477 617,69
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	2.3	3 880 684,61	2 735 842,66	2 677 697,02	1 765 622,03
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä					
Liiketoiminnan muut kulut	2.4	29 634 173,20	29 280 507,84	19 893 849,27	20 230 307,22
LIKEVOITTO		117 191 864,38	64 355 753,75	91 253 856,30	59 367 458,23
Rahoitustuotot ja -kulut					
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		45 124,34	36 127,96	3 244 984,34	35 903,96
Muut korko- ja rahoitustuotot		103 859,12	30 729,52	78 472,39	24 865,07
Korkokulut ja muut rahoituskulut		155 803,73	122 078,90	133 666,91	83 555,28
Arvonl. pys. vast. sijoituksista		0,00	3 000 000,00	0,00	5 000 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	2.5	-6 820,27	-3 055 221,42	3 189 789,82	-5 022 786,25
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		117 185 044,11	61 300 532,33	94 443 646,12	54 344 671,98
Tuloverot		10 109 291,32	4 163 559,08	4 741 300,03	3 344 660,50
TILIKAUDEN VOITTO		107 075 752,79	57 136 973,25	89 702 346,09	51 000 011,48

TASE, LIIKETOIMINTA, euroa

	Liitetieto	Liiketoiminta- konserni 31.12.2017	31.12.2016	Liiketoiminta 31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT	2.6				
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet		63 163,75	896 453,72	45 632,57	660 423,75
Muut aineettomat hyödykkeet		13 421 439,83	4 755 665,13	1 173 634,69	227 782,72
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		4 328 104,99	4 805 227,82	483 892,80	768 958,68
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		17 812 708,57	10 457 346,67	1 703 160,06	1 657 165,13
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet		2 878 628 559,94	2 879 439 721,33	2 877 320 187,52	2 877 886 257,76
Tiet		27 281 725,82	28 654 335,40	27 277 833,77	28 649 918,71
Rakennukset ja rakennelmat		11 017 097,39	13 600 603,19	10 974 034,88	11 429 271,43
Koneet ja kalusto		327 348,14	1 313 500,48	0,00	0,00
Muut aineelliset hyödykkeet		10 599,04	387 081,48	10 599,04	10 599,04
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		9 999 635,59	11 073 776,10	9 999 635,59	11 073 776,10
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		2 927 264 965,92	2 934 469 017,98	2 925 582 290,80	2 929 049 823,04
Sijoitukset					
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	2.7	0,00	0,00	58 625 635,81	59 625 635,81
Muut osakkeet ja osuudet	2.9	1 343 816,00	1 348 602,62	1 752 688,41	1 752 698,49
Muut saamiset	2.10	0,00	22 300,00	0,00	0,00
Sijoitukset yhteensä		1 343 816,00	1 370 902,62	60 378 324,22	61 378 334,30
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		2 946 421 490,49	2 946 297 267,27	2 987 663 775,08	2 992 085 322,47
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Valmiit tuotteet		13 461 706,87	18 055 277,38	0,00	0,00
Keskeneräiset tuotteet		843 738,80	1 003 044,03	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä		14 305 445,67	19 058 321,41	0,00	0,00
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Muut saamiset		2 205 015,72	2 205 015,72	24 000,00	24 000,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		2 205 015,72	2 205 015,72	24 000,00	24 000,00
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä					
Myyntisaamiset		43 622 109,45	43 539 077,40	377 802,48	518 897,83
Saamiset julkisilta hall. tehtäviltä	2.11	817 563,04	182 333,23	649 575,58	67 651,67
Saamiset saman liikelaitoksen tytäryhtiöiltä	2.12	0,00	0,00	469 813,49	271 094,86
Saamiset osakkuusyhtiöiltä					
Muut saamiset	2.13	262 688,72	1 568 599,45	5 443,12	1 345 038,77
Siirtosaamiset	2.14	658 829,02	192 491,26	460 810,94	93 588,16
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		45 361 190,23	45 482 501,34	1 963 445,61	2 296 271,29
Rahat ja pankkisaamiset		8 197 449,93	3 932 025,14	3 335 517,07	3 080 711,44
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		70 069 101,55	70 677 863,61	5 322 962,68	5 400 982,73
VASTAAVAA YHTEENSÄ		3 016 490 592,04	3 016 975 130,88	2 992 986 737,76	2 997 486 305,20

TASE, LIIKETOIMINTA, euroa

	Liitetieto	Liiketoiminta- konserni 31.12.2017	31.12.2016	Liiketoiminta 31.12.2017	31.12.2016
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Peruspääoma		2 596 551 464,52	2 601 514 970,45	2 596 551 464,52	2 601 514 970,45
Muu oma pääoma		224 811 820,00	224 811 974,00	224 811 820,00	224 811 974,00
Edellisten tilikausien voitto		8 185 413,67	37 048 440,42	3 001 932,00	38 001 920,52
Tilikauden voitto		107 075 752,79	57 136 973,25	89 702 346,09	51 000 011,48
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2.15	2 936 624 450,98	2 920 512 358,12	2 914 067 562,61	2 915 328 876,45
PAKOLLISET VARAUKSET					
Muut pakolliset varaukset	2.16	1 752 825,20	3 915 410,50	140 000,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen					
Lainat rahoituslaitoksilta	2.17	2 284,33	2 039 934,70	0,00	0,00
Muut velat (sis. koroll.)		468 600,00	815 600,00	465 850,00	815 350,00
Lyhytaikainen	2.18				
Lainat rahoituslaitoksilta		49 989 786,16	59 989 320,43	49 989 786,16	59 989 320,43
Saadut ennakot		165 389,10	452 045,47	97 196,00	312 292,50
Ostovelat		11 241 878,73	9 866 408,09	2 457 112,02	2 335 929,08
Velat julkisille hall. tehtäville	2.19	180 553,71	340 611,94	15 654,43	245 753,25
Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille	2.20	1 035,40	1 509,08	18 732 136,62	10 983 108,11
Muut velat (sis. koroll.)	2.21	6 512 164,99	6 789 939,08	4 388 535,02	4 377 720,90
Siirtovelat	2.22	9 514 507,82	12 216 581,49	2 632 904,90	3 097 954,48
Laskennallinen verovelka		37 115,62	35 411,98	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		78 113 315,86	92 547 362,26	78 779 175,15	82 157 428,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		3 016 490 592,04	3 016 975 130,88	2 992 986 737,76	2 997 486 305,20

RAHOITUSLASKELMA, LIIKETOIMINTA, euroa

	Liiketoiminta-konserni		Liiketoiminta	
	1.1.–31.12.2017	15.4.–31.12.2016	1.1.–31.12.2017	15.4.–31.12.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA				
Myynnistä saadut maksut	318 551 069,13	239 788 413,93	98 295 195,40	61 421 945,93
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	9 802 892,77	5 894 573,25	15 154 487,38	10 800 806,85
Maksut liiketoiminnan kuluista	-211 503 422,18	-204 228 267,52	-30 231 539,54	-32 968 981,00
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah. eriä ja veroja	116 850 539,72	41 454 719,66	83 218 143,24	39 253 771,78
Maksetut korot ja rahoituskulut	-155 803,73	-122 078,90	-133 666,91	-83 555,28
Saadut korot liiketoiminnasta	103 859,12	30 729,52	78 472,39	24 865,07
Saadut osingot	45 124,34	36 127,96	3 244 984,34	35 903,96
Maksetut välittömät verot	-10 109 291,32	-4 163 559,08	-3 313 772,38	-3 344 660,50
Liiketoiminnan rahavirta	106 734 428,13	37 235 939,16	83 094 160,68	35 886 325,03
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investoinnit, myynnit tytäryhtiöosakkeet	0,00	0,00	500 000,00	-13 617 000,00
Investoinnit aineellisiin ja aineett. hyödykkeisiin	-14 775 749,68	-7 965 845,44	-6 521 368,09	-6 863 162,55
Aineellisten ja aineett. hyödykkeiden luovutustulot	10 787 051,83	14 147 352,25	11 712 334,60	13 869 123,16
Investointien rahavirta	-3 988 697,85	6 181 506,81	5 690 966,51	-6 611 039,39
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Pitkäaikaiset muut koroll. velat, muutos	-1 985 650,37	-7 045 028,11	0,00	0,00
Pitkäaikaiset muut korottomat velat, muutos	-399 000,00	815 600,00	-149 800,00	-80,95
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta, muutos	-10 095 655,12	49 877 288,85	-9 999 534,27	49 998 456,60
Konsernitilivelat tytäryhtiöiltä	0,00	0,00	7 619 012,68	6 542 663,50
Voitontuloutus	-86 000 000,00	-116 569 037,01	-86 000 000,00	-116 569 037,01
Rahoituksen rahavirta	-98 480 305,49	-72 921 176,27	-88 530 321,59	-60 027 997,86
RAHAVAROJEN MUUTOS				
Rahavarat 15.4.	4 265 424,79	-29 503 730,30	254 805,60	-30 752 712,22
Rahavarat 31.12.	3 932 025,14	33 435 755,44	3 080 711,44	33 833 423,66
Muutos	8 197 449,93	3 932 025,14	3 335 517,04	3 080 711,44
Muutos	4 265 424,79	-29 503 730,30	254 805,60	-30 752 712,22

Liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT, LIIKETOIMINTA, euroa

Liikevaihto toimialoittain	Liitetieto 2.1	Liiketoiminta-konserni		Liiketoiminta	
		1.1.–31.12.2017	15.4.–31.12.2016	1.1.–31.12.2017	15.4.–31.12.2016
Metsätalousliiketoiminta		295 415 829,10	218 472 593,48	79 994 958,81	56 671 572,64
Kiinteistökehitys		15 405 821,06	10 222 604,59	15 566 692,09	10 473 679,49
Maa-ainekauppa		1 592 767,10	2 050 487,55	0,00	0,00
Siemen- ja taimituotanto		4 804 040,57	7 211 349,94	0,00	0,00
Muut		2 050 873,16	289 410,98	3 373 091,63	1 301 823,58
Yhteensä		319 269 330,99	238 246 446,54	98 934 742,53	68 447 075,71
josta liikevaihto julkisille hallintotehtäville ja sen tytäryhtiölle		2 379 508,95	292 855,44	1 803 160,00	224 834,05
ja muille tytäryhtiöille		9 881,00	5 972,00	9 881,00	5 972,00
		0,00	0,00	81 478 048,31	57 935 060,14
Liiketoiminnan muut tuotot	2.2				
Pysyvien vastaavien myyntivoitot		9 723 372,56	10 350 559,20	9 575 276,16	10 119 827,00
Tuotot palveluista julk. hallintotehtäville		7 044 701,34	5 269 969,87	6 914 221,09	5 167 813,00
Tuotot palveluista tytäryhtiöille		0,00	994,00	7 566 078,14	5 363 777,61
Muut tuotot		1 463 916,15	623 609,38	858 167,79	269 216,24
Yhteensä		18 231 990,05	16 245 132,45	24 913 743,18	20 920 633,85
Suunnitelman mukaiset poistot	2.3				
Aineettomat hyödykkeet		1 381 947,17	909 382,59	459 563,57	263 098,47
Substanssipoistot		90 120,99	45 134,03	13 697,40	20 363,12
Tiet		1 384 781,42	891 238,72	1 384 256,78	890 888,96
Rakennukset ja rakennelmat		908 404,88	734 711,77	820 179,27	591 271,48
Koneet ja kalusto, muut aineell. hyöd.		115 430,15	155 375,55	0,00	0,00
Yhteensä		3 880 684,61	2 735 842,66	2 677 697,02	1 765 622,03

Suunnitelman mukaiset poistoajat:

Aineettomat oikeudet, muut pitkävaik. menot	4–5 vuotta
Sora-alueet	substanssipoisto
Tiet	10–25 vuotta
Kalarakenteet	pääosin 10 vuotta
Uittorakenteet	25 vuotta
Rakennukset	20–40 vuotta
Rakennelmat	4–10 vuotta
Koneet ja kalusto	4–8 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet: asfaltointi, kasvatusalustat	15–20 vuotta

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuushyödykkeittäin. Poistojen kirjaus aloitetaan hyödykkeen käyttöönotosta.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT, LIIKETOIMINTA, euroa

	Liitetieto 2.4	Liiketoiminta- konserni		Liiketoiminta	
		1.1.–31.12.2017	15.4.–31.12.2016	1.1.–31.12.2017	15.4.–31.12.2016
Liiketoiminnan muut kulut					
Toimitilakulut		6 302 806,20	4 281 991,40	5 316 947,91	3 480 428,07
ICT-kulut		6 884 029,20	4 295 328,71	5 366 513,67	3 348 237,33
Matkakulut		3 457 858,85	2 918 157,93	496 288,66	456 519,56
Ulkopuoliset palvelut		4 449 791,50	2 158 155,37	3 615 813,32	1 347 049,68
Kone- ja kalustokulut, ajoneuvokulut		941 278,13	985 056,22	347 763,34	211 491,81
Muut henkilöstökulut		1 543 774,73	1 657 392,80	466 787,23	375 272,80
Muut kulut		6 053 998,14	12 984 425,41	3 080 296,83	10 869 074,82
Konsernin sisäiset kulut		636,45	0,00	1 203 438,31	142 233,15
Yhteensä		29 634 173,20	29 280 507,84	19 893 849,27	20 230 307,22
Muut korko- ja rahoitustuotot					
	2.5				
Osinkotuotot ulkopuolisilta		45 124,34	36 127,96	44 984,34	35 903,96
Osinkotulot tytäryhtiöiltä		0,00	0,00	3 200 000,00	0,00
Korkotuotot		103 859,12	30 729,52	78 472,39	24 865,07
Yhteensä		148 983,46	66 857,48	3 323 456,73	60 769,03
Korkokulut ja muut rahoituskulut, euroa					
Korkokulut		155 803,73	122 078,90	133 666,91	83 555,28
Arvonlennus tytäryhtiön pääomalinasta		0,00	0,00	0,00	5 000 000,00
Varaus tytäryhtiön liiketoiminnan uudelleenjärjestelyyn		0,00	3 000 000,00	0,00	0,00
Yhteensä		155 803,73	3 122 078,90	133 666,91	5 083 555,28
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-6 820,27	-3 055 221,42	3 189 789,82	-5 022 786,25

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT, LIIKETOIMINTA

 Pysyvät vastaavat,
milj. euroa

 Liitetieto
2.6

Liiketoimintakonserni	Aineett. hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Rakenn. ja rakennelmat	Koneet ja kalusto, muut aineell.	Keskener. hankkeet	Osakkeet ja osuudet, muut saam.	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	10,5	2 888,2	95,5	47,2	20,7	15,9	1,4	3 082,8
Arvonlennus 1.1.	0,0	-4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-5,0
Lisäykset	13,5	6,3	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	7,1	0,0	3,4	1,3	5,9	0,0	0,0
Arvonlennus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	24,1	2 883,5	95,5	44,6	19,4	10,0	1,3	3 078,4
Kert. poistot ja arvonal. 1.1.	4,9	4,8	66,8	33,6	19,0	0,0	0,0	131,5
Väh. ja siirt. kert. poistot	0,0	0,0	0,0	-0,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	1,4	0,1	1,4	0,9	0,1	0,0	0,0	3,9
Kertyneet poistot 31.12.	6,2	4,9	68,2	33,6	19,1	0,0	0,0	132,0
Kirjanpitoarvo 1.1.	5,7	2 879,4	28,7	13,6	1,7	15,9	1,4	2 946,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	17,8	2 878,6	27,3	11,0	0,3	10,0	1,3	2 946,4
Tuotannon koneet ja laitteet Kirjanpitoarvo 31.12.					0,3			
Liiketoiminta	Aineett. hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Rakenn. ja rakennelmat	Koneet ja kalusto, muut aineell.	Keskener. hankkeet	Osakkeet ja osuudet,	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4,3	2 881,4	95,9	38,5	9,7	11,8	90,5	3 132,7
Arvonlennus 1.1.	0,0	-1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-29,2	-31,4
Lisäykset	1,3	6,3	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	6,9	0,0	1,3	0,0	1,8	1,0	0,0
Arvonlennus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	5,6	2 879,1	95,9	38,0	9,7	10,0	60,4	3 098,6
Kert. poistot ja arvonal. 1.1.	3,4	1,8	67,3	27,0	9,7	0,0	0,0	109,2
Vähenn. ja siirt. kert. poistot	0,0	0,0	0,0	-0,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,5	0,0	1,4	0,8	0,0	0,0	0,0	2,7
Kertyneet poistot 31.12.	3,9	1,8	68,7	27,0	9,7	0,0	0,0	111,0
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,9	2 877,9	28,6	11,4	0,0	11,8	61,4	2 992,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,7	2 877,3	27,3	11,0	0,0	10,0	60,4	2 987,7
Tuotannon koneet ja laitteet, kirjanpitoarvo 31.12.					0,0			

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT, LIIKETOIMINTA

Tytäryhtiöosakkeet	Liitetieto		Kirjanpitoarvo	
	2.7	Omistusosuus %	emoyhtiössä, euroa	
Metsähallitus				
Metsähallitus Metsätalous Oy, Rovaniemi		100	50 649 635,81	
MH-Kivi Oy, Oulu		100	5 500 000,00	
Siemen Forelia Oy, Jyväskylä		100	2 476 000,00	
Yhteensä			58 625 635,81	

Osakkeet ja osuudet, kirjanpitoarvo, euroa	2.9	Liiketoiminta-konserni		Liiketoiminta	
		2017	2016	2017	2016
Tytäryhtiöosakkeet		0,00	0,00	58 625 635,81	59 625 635,81
Osakkuusyhtiöosakkeet		0,00	0,00	0,00	0,00
Omistusyhteisyritysosakkeet		0,00	0,00	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet		712 048,86	716 835,48	1 120 921,27	1 120 931,35
Yhteismetsäosuudet		631 767,14	631 767,14	631 767,14	631 767,14
Yhteensä		1 343 816,00	1 348 602,62	60 378 324,22	61 378 334,30

Sijoitukset, muut saamiset, euroa	2.10				
Liittymismaksusaamiset		0,00	22 300,00	0,00	0,00

Saamiset julkisilta hallintotehtäviltä, euroa	2.11				
Myyntisaamiset		490 110,42	155 660,13	322 122,96	42 501,67
Siirtosaamiset		327 452,62	26 673,10	327 452,62	25 150,00
Yhteensä		817 563,04	182 333,23	649 575,58	67 651,67

Saamiset tytäryhtiöiltä, euroa	2.12				
Myyntisaamiset		0,00	0,00	22 382,99	165 019,79
Muut saamiset		0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset		0,00	0,00	447 430,50	106 075,07
Yhteensä		0,00	0,00	469 813,49	271 094,86

Muut saamiset, lyhytaikaiset, euroa					
Muut ennakot, menoennakot		17 279,95	17 948,46	5 443,12	7 290,71
Arvonlisäverosaamiset		245 408,77	212 902,93	0,00	0,00
Versaamiset		0,00	1 337 748,06	0,00	1 337 748,06
Muut saamiset		0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä		262 688,72	1 568 599,45	5 443,12	1 345 038,77

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT, LIIKETOIMINTA

	Liitetieto	Liiketoiminta-konserni		Liiketoiminta	
Ulkoiset siirtosaamiset lyhytaikaiset, euroa	2.14	2017	2016	2017	2016
Korkosaamiset		0,00	0,00	0,00	0,00
Versaamiset		0,00	0,00	0,00	0,00
Muut menoennakot / ostolaskut		355 942,88	145 629,75	157 924,80	93 588,16
Muut tulojäämät		302 886,14	46 861,51	302 886,14	0,00
Yhteensä		658 829,02	192 491,26	460 810,94	93 588,16
Oma pääoma, euroa	2.15				
Peruspääoma 14.4.		2 601 514 970,45	2 509 674 701,59	2 601 514 970,45	2 509 674 701,59
hallinnansiirrot		151 671,00	-168 070,20	151 671,00	-168 070,20
valtionperinnöt		0,00	0,00	0,00	0,00
maankäyttömuutokset		-5 130 037,93	1 512 561,17	-5 130 037,93	1 512 561,17
muut		14 861,00	90 495 777,89	14 861,00	90 495 777,89
Peruspääoma 31.12.		2 596 551 464,52	2 601 514 970,45	2 596 551 464,52	2 601 514 970,45
Muu oma pääoma 1.1.		224 811 974,00	0,00	224 811 974,00	0,00
Lisäys, vähennys		-154,00	224 811 974,00	-154,00	224 811 974,00
Muu oma pääoma 31.12.		224 811 820,00	224 811 974,00	224 811 820,00	224 811 974,00
Edellisten tilikausien voitto 1.1.		94 185 413,67	117 069 490,73	89 001 932,00	117 102 658,91
Tulos kaudelta 1.1.-14.4.2016		0,00	36 547 986,70	0,00	37 468 298,62
Voiton tuloutus valtiolle		-86 000 000,00	-116 569 037,01	-86 000 000,00	-116 569 037,01
Edellisten tilikausien voitto 31.12.		8 185 413,67	37 048 440,42	3 001 932,00	38 001 920,52
Tilikauden voitto		107 075 752,79	57 136 973,25	89 702 346,09	51 000 011,48
Oma pääoma yhteensä 31.12.		2 936 624 450,98	2 920 512 358,12	2 914 067 562,61	2 915 328 876,45
Pakolliset varaukset, milj. euroa	2.16				
Muut pakolliset varaukset, euroa		1 752 825,20	915 410,50	140 000,00	0,00
Varaus tytäryhtiön liiketoiminnan uudelleenjärjestelyyn		0,00	3 000 000,00	0,00	0,00
Yhteensä		1 752 825,20	3 915 410,50	140 000,00	0,00
Yli 5 vuoden kuluttua erääntyvien pitkäaikaisten lainojen yhteismäärä, euroa	2.17				
Yhteensä		2 284,33	2 039 934,70		

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT, LIIKETOIMINTA

Valtiolle suorittamatta olevan velan määrä, euroa	Liitetieto 2.18	Liiketoiminta-konserni 2017	2016	Liiketoiminta 2017	2016
Velka valtiolle, enn. pidätysvelka, sosiaaliturvamaksuvelka, VaEL, TyEL		757 534,82	783 461,62	394 933,38	294 505,94
Velat julkisille hallintotehtäville, euroa	2.19				
Ostovelat		30 166,75	29 988,22	9 696,83	14 717,11
Siirtovelat		150 386,96	310 623,72	5 957,60	231 036,14
Yhteensä		180 553,71	340 611,94	15 654,43	245 753,25
Velat tytäryhtiöille, euroa	2.20				
Ostovelat		0,00	0,00	18 921,99	180 418,04
Muut velat		0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat		1 035,40	1509,08	1 004 549,24	713 037,36
Konsernitilivelat		0,00	0,00	17 708 665,39	10 089 652,71
Yhteensä		1 035,40	1 509,08	18 732 136,62	10 983 108,11
Ulkoiset muut velat, euroa	2.21				
ALV-velka		4 466 754,20	4 564 525,91	2 739 796,30	2 880 026,73
Ennakonpidätys-, sos. turva- ja muut lakisäät. henkilöstökuluvelat liittyen palkanmaksuun		561 410,67	669 128,62	198 809,23	206 573,42
Oman pääoman korjaukset		1 439 396,55	1 277 308,55	1 439 396,55	1 277 308,55
Muut		44 603,57	278 976,00	10 657,74	13 812,20
Yhteensä		6 512 164,99	6 789 939,08	4 388 659,82	4 377 720,90
Ulkoiset siirtovelat, euroa	2.22				
Lakisäät. jaksotetut henkilöstökulut		196 124,15	114 333,00	196 124,15	87 932,52
Lomapalkkavelka sos. kuluineen		7 258 119,55	7 781 425,34	1 743 930,80	1 915 489,99
Verojaksotus		894 441,31	814 564,72	89 779,59	0,00
Muut		1 165 822,51	3 506 258,43	603 070,36	1 094 531,97
Yhteensä		9 514 507,52	12 216 581,49	2 632 904,90	3 097 954,48

MUUT LIITETIEDOT, LIIKETOIMINTA, milj. euroa

Vastuusitoumukset	Liitetieto 2.23	Liiketoiminta- konserni 2017	2016	Liiketoiminta 2017	2016
Leasingvastuut					
tilikaudella maksetut		0,3	0,6	0,2	0,5
seuraavana vuonna maksettavat		2,1	2,6	2,0	2,4
myöhemmin maksettavat		2,5	2,3	2,5	2,2
Vuokraoikeuskiinnitykset		0,0	0,9	0,0	0,0
Pankkitakausvastuut		2,2	2,3	0,6	0,7
Muut pankkivastuut		1,5	1,5	1,0	1,0
Käteispantit, takuutalletukset		0,0	0,0	0,0	0,0
Takaus tytäryhtiön sitoumuksista, limiittien määrä		0,0	0,0	0,0	0,0
Investointisitoumukset		6,4	5,9	6,4	5,9

Liiketoiminnan leasingsovituksissa on lunastusehto jäännösarvon saavuttaessa sovitun tason.

Sopimukset ovat irtisanottavissa 3 kuukauden irtisanomisajalla.

Konsernilla on myös ilman lunastusehtoja olevia, pääsääntöisesti viiden vuoden sopimuksia.

Vastuu pilaantuneiden maiden kunnostamisessa

Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla pilaantuneeseen maa-alueeseen liittyvä vastuu on ensijaisesti sillä, joka on vastannut pilaavasta toiminnasta. Alueen haltijana Metsähallitus voi joutua vastaamaan pilaantumisen kunnostuskustannuksista, jos ensijainen vastuutaho ei siihen kykene.

Lähipiiriliiketoimet

Valtiolle on maksettu voitontuloutusta kaudelta 15.4.-31.12.2016.

	Liiketoiminta- konserni 2017	15.4.-31.12.2016	Liiketoiminta 2017	15.4.-31.12.2016
Konsernin sisäiset liiketoimet				
Tavaroiden myynnit	0,1	0,1	0,0	0,0
Palveluiden myynnit	9,4	5,7	97,7	68,7
Tavaroiden ostot	0,3	0,5	0,0	0,0
Palveluiden ostot	0,1	0,0	1,2	1,0
Yhteensä	9,1	5,3	96,5	67,7

Laskennalliset verosaamiset ja -velat

	2017	2016
Laskennallinen verosaaminen		
hyllypoistoista	0,0	0,6
tytäryhtiöiden tappioista	2,3	3,8
pakollisista varauksista	0,3	0,2
Yhteensä	2,6	4,5

2.25

Omarahoitteiset investoinnit	Liiketoiminta- konserni 2017	2017	Liiketoiminta 2017	2017
	Inv.suunn.	Toteunut	Inv.suunn.	Toteutunut
Maa-, vesi- ja sora-alueet	8,1	3,4	8,1	3,4
Tiet, tiehankkeet, tonttien jalostustyöt	8,0	7,9	0,0	0,3
Kalusto (koneet ja laitteet), tuulivoimahankkeet	2,8	1,0	2,7	1,0
Rakennukset ja rakennelmat	1,2	0,9	1,1	0,9
Muut, mm. tietojärjestelmät	5,9	1,6	1,0	0,9
Yhteensä	26,0	14,8	12,9	6,5

MUUT LIITETIEDOT, TULOSLASKELMA, LIIKETOIMINTA, euroa, verrattuna koko vuoteen 2016

	Liiketoimintakonserni 1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
LIKEVAIHTO	319 269 330,99	332 930 294,02
Valmiiden ja keskener. tuotteiden varaston muutos	-1 007 296,86	261 649,04
Liiketoiminnan muut tuotot	18 231 990,05	26 404 231,75
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	6 364 071,28	7 377 596,01
Varastojen muutos	340 044,70	1 384 191,86
Ulkopuoliset palvelut	144 870 045,15	153 696 985,12
Materiaalit ja palvelut yhteensä	151 574 161,13	162 458 772,99
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	28 771 018,08	34 918 856,78
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	4 353 845,42	15 880 991,12
Muut henkilösivukulut	1 088 277,36	1 966 205,19
Henkilöstökulut yhteensä	34 213 140,86	52 766 053,09
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	3 880 684,61	3 780 720,56
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	3 880 684,61	3 780 720,56
Liiketoiminnan muut kulut	29 634 173,20	37 279 036,04
LIKEVOITTO	117 191 864,38	103 311 592,13
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	45 124,34	49 811,36
Muut korko- ja rahoitustuotot	103 859,12	41 031,83
Korkokulut ja muut rahoituskulut	155 803,73	186 748,41
Arvonal. pys. vast. sijoituksista	0,00	3 000 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-6 820,27	-3 095 905,22
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	117 185 044,11	100 215 686,91
Tuloverot	10 109 291,32	6 530 726,66
Vähemmistön osuus	0,00	0,00
TILIKAUDEN VOITTO	107 075 752,79	93 684 960,25

MUUT LIITETIEDOT, TASE, LIIKETOIMINTA, euroa, verrattuna koko vuoteen 2016

	Liiketoimintakonserni 2017	2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	63 163,75	896 453,72
Muut aineettomat hyödykkeet	13 421 439,83	4 755 665,13
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 328 104,99	4 805 227,82
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	17 812 708,57	10 457 346,67
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 878 628 559,94	2 879 439 721,33
Tiet	27 281 725,82	28 654 335,40
Rakennukset ja rakennelmat	11 017 097,39	13 600 603,19
Koneet ja kalusto	327 348,14	1 313 500,48
Muut aineelliset hyödykkeet	10 599,04	387 081,48
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	9 999 635,59	11 073 776,10
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 927 264 965,92	2 934 469 017,98
Sijoitukset		
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	1 343 816,00	1 348 602,62
Muut saamiset	0,00	22 300,00
Sijoitukset yhteensä	1 343 816,00	1 370 902,62
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 946 421 490,49	2 946 297 267,27
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	13 461 706,87	18 055 277,38
Keskeneräiset tuotteet	843 738,80	1 003 044,03
Vaihto-omaisuus yhteensä	14 305 445,67	19 058 321,41
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	2 205 015,72	2 205 015,72
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	2 205 015,72	2 205 015,72
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	43 622 109,45	43 539 077,40
Saamiset julkisilta hall. Tehtäviltä	817 563,04	182 333,23
Muut saamiset	262 688,72	1 568 599,45
Siirtosaamiset	658 929,02	192 491,26
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	45 361 290,23	45 482 501,34
Rahat ja pankkisaamiset	8 197 449,93	3 932 025,14
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	70 069 101,55	70 677 863,61
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 016 490 592,04	3 016 975 130,88

MUUT LIITETIEDOT, TASE, LIIKETOIMINTA, euroa, verrattuna koko vuoteen 2016

	Liiketoimintakonserni 2017	2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 596 551 464,52	2 601 514 970,45
Muu oma pääoma	224 811 820,00	224 811 974,00
Edellisten tilikausien voitto	8 185 413,67	500 453,42
Tilikauden voitto	107 075 752,79	93 684 960,25
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 936 624 450,98	2 920 512 358,12
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 752 825,20	3 915 410,50
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	2 284,33	2 039 934,70
Muut velat (sis. koroll.)	468 600,00	815 600,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	470 884,33	2 855 534,70
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	49 989 786,16	59 989 320,43
Saadut ennakot	165 389,10	452 045,47
Ostovelat	11 241 878,73	9 866 408,09
Velat julkisille hall. tehtäville	180 553,71	340 611,94
Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille	1 035,40	1 509,08
Muut velat (sis. koroll.)	6 512 164,99	6 789 939,08
Siirtovelat	9 514 507,82	12 216 581,49
Laskennallinen verovelka	37 115,62	35 411,98
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	77 642 431,53	89 691 827,56
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	78 113 315,86	92 547 362,26
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 016 490 592,04	3 016 975 130,88

Julkiset hallintotehtävät

TULOSLASKELMA, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 1.1.-31.12.2017	15.4.-31.12.2016
LIIKEVAIHTO	11 406 201,78	9 072 228,56
Liiketoiminnan muut tuotot	3 454 627,54	2 321 603,22
Valtion talousarviosta muuhun toimintaa saatu rahoitus	43 678 785,51	33 846 270,34
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	3 224 349,76	2 677 179,20
Varastojen muutos	161 951,32	68 004,44
Ulkopuoliset palvelut	4 481 137,44	4 164 232,63
Materiaalit ja palvelut yhteensä	7 867 438,52	6 909 416,27
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	20 897 986,14	16 356 390,54
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	3 426 907,76	2 821 734,31
Muut henkilösivukulut	755 217,52	609 880,18
Henkilöstökulut yhteensä	25 080 111,42	19 788 005,03
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	1 811 143,44	1 296 315,63
Liiketoiminnan muut kulut	25 797 141,67	18 153 215,19
LIIKETULOS	-2 016 220,22	-906 850,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	563,42	28,00
Muut korko- ja rahoitustuotot	3 741,98	2 195,13
Korkokulut ja muut rahoituskulut	4 321,28	5 868,60
Arvonl. pys. vast. sijoituksista	97 611,43	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-97 627,31	-3 645,47
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-2 113 847,53	-910 495,47
Tilikauden tuloksen siirto omaan pääomaan	2 113 847,53	0,00
TILIKAUDEN TULOS	0,00	-910 495,47

TASE, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	198 049,28	354 387,94
Muut aineettomat hyödykkeet	2 764,19	
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	200 813,47	354 387,94
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	963 239 156,86	941 609 632,93
Tiet	170 933,19	211 732,86
Rakennukset ja rakennelmat	19 406 670,47	19 971 618,82
Koneet ja kalusto	108 528,69	155 679,32
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	85 053,12	32 041,92
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	983 010 342,33	961 980 705,85
Sijoitukset		
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	12 267 500,00	12 365 111,43
Muut osakkeet ja osuudet	737 704,68	737 704,68
Muut saamiset	1 800,00	1 800,00
Sijoitukset yhteensä	13 007 004,68	13 104 616,11
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	996 218 160,48	975 439 709,90
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	1 614 356,78	1 776 308,10
Vaihto-omaisuus yhteensä	1 614 356,78	1 776 308,10
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 369 964,32	1 716 113,79
Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta	15 654,43	245 753,25
Saamiset saman liikelaitoksen tytäryhtiöiltä	177 996,87	141 049,26
Muut saamiset	15 713,81	8 654,83
Siirtosaamiset	4 293 361,45	2 337 782,44
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	6 872 690,88	4 449 353,57
Rahat ja pankkisaamiset	8 064 472,57	7 763 275,80
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	16 551 520,23	13 988 937,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 012 769 680,71	989 428 647,37

TASE, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 31.12.2017	31.12.2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muu oma pääoma	996 237 549,41	977 009 010,43
Edellisten tilikausien tulos	0,00	0,00
Tilikauden tulos	0,00	-910 495,47
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	996 237 549,41	976 098 514,96
VIERAS PÄÄOMA		
Muut velat, korottomat	6 500,00	5 500,00
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	6 693 687,77	4 106 117,35
Ostovelat	2 388 155,18	1 956 201,17
Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle	649 575,58	67 651,67
Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille	167 987,46	114 681,56
Muut velat	600 342,95	689 740,80
Siirtovelat	6 025 882,36	6 390 239,86
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	16 532 131,30	13 330 132,41
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 012 769 680,71	989 428 647,37

RAHOITUSLASKELMA, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 1.1.-31.12.2017	15.4.-31.12.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Myyntistä saadut maksut	10 945 502,46	2 410 457,69
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	603 776,29	1 912 475,83
Maksut liiketoiminnan kuluista	-55 378 673,24	-45 106 624,80
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah. eriä ja veroja		
	-43 829 394,49	-40 783 691,28
Maksetut korot ja rahoituskulut	-4 321,28	-5 868,60
Saadut korot liiketoiminnasta	3 741,98	2 195,13
Saadut osingot	563,42	28,00
Valtion talousarviorahoitus muuhun toimintaan	45 792 633,04	33 846 270,34
Toiminnan rahavirta	1 963 222,67	-6 941 066,41
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Luonnonsuojelualueostot, osakkeet	162 103,16	158 911,22
Käyttöomaisuuden ostot, ministeriöiden rahoitus	-1 111 648,79	-1 946 032,03
Käyttöomaisuuden ostot, EU-rahoitus		
Käyttöomaisuuden ostot, muu rahoitus	-1 078 095,07	-397 249,95
Investoinnit aineellisiin ja aineett. hyödykkeisiin	-2 107 641,09	391 187,97
Aineellisten ja aineett. hyödykkeiden luov. tulot	442 572,55	
Omistajien sijoitus ls-alueiden hank. ja osakkeisiin	-162 103,16	-158 911,22
Luontokeskusten ym. rakentamiseen saatu rahoitus	2 191 786,50	2 445 106,86
Investointien rahavirta	-1 663 025,90	493 012,85
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaiset muut korottomat velat, muutos	1 000,00	380,95
Rahoituksen rahavirta	1 000,00	380,95
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat 1.1.	301 196,77	-6 447 672,61
Rahavarat 31.12.	7 763 275,80	14 210 948,41
	8 064 472,57	7 763 275,80
Muutos	301 196,77	-6 447 672,61

Tilinpäätöksen allekirjoitus sekä tilintarkastusmerkintä

METSÄHALLITUS

0116726-7

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen 1.1.–31.12.2017 allekirjoitus

Vantaalla 28. päivänä helmikuuta 2018

Timo Laitinen
Puheenjohtaja

Kai Kaatra
Varapuheenjohtaja

Johanna Ikäheimo
Hallituksen jäsen

Pertti Itkonen
Hallituksen jäsen

Simo Rundgren
Hallituksen jäsen

Tuija Soanjärvi
Hallituksen jäsen

Helena Säteri
Hallituksen jäsen

Liisa Tyrväinen
Hallituksen jäsen

Pentti Hyttinen
Pääjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä . päivänä . kuuta 2018

KPMG Oy Ab
Jorma Nurkkala, KHT, JHT

KPMG Oy Ab
Heikki Ruosteenoja, KHT, JHT

TILINPÄÄTÖS 2017

Julkiset hallintotehtävät

Sisällys

1	Johdon katsaus	50
2	Vaikuttavuus	52
2.1	Eduskunnan asettamien toiminnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutuminen	52
2.2	Tulosten analysointi mittareittain	54
2.3	Omistajapoliittisten linjausten edistäminen	55
2.4	Tulossopimuksessa asetettu palvelulupaus	56
3	Tuotokset ja laadunhallinta	57
3.1	Vuoden 2017 tulossopimukseen sisältyvien tavoitteiden toteutuminen	57
3.1.1	Suoritteet ja julkishyödykkeet	57
3.1.2	Palvelukyky ja laatu	58
3.1.3	Toiminnalliset tavoitteet	58
3.2	Ydintoimintoja tukeva toiminta	67
3.2.1	Kansainvälinen toiminta	67
3.2.2	Kehittäminen	68
3.2.3	Viestintä ja verkkopalvelut	69
3.2.4	Metsäpuiden siemenhuolto	69
3.2.5	Hallinto	69
3.2.6	Ympäristöjärjestelmä	69
4	Toiminnallinen tehokkuus (varainkäyttö)	70
4.1	Taloudellisuus	70
4.2	Tuottavuus	72
4.3	Kannattavuus	74
5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	76
5.1	Henkilöstön määrän kehitys	76
5.2	Työhyvinvointi	76
5.4	Tulospalkkio	77
6	Tilinpäätösanalyysi (liikekirjanpito)	78
6.1	Valtion talousarviosta saatujen määrärahojen käyttö	79
6.2	Muu määrärahojen käyttö	79
7	Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot	80
7.1	Tuloslaskelma	80
7.2	Tase	81
7.3	Rahoituslaskelma	83
7.4	Liitetiedot	84
7.4.1	Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot	84
7.4.2	Tasetta täydentävät liitetiedot	87
7.4.3	Vastuusitoumukset, henkilöstö ja kiinteän omaisuuden muutokset	89
7.4.4	Julkiset hallintotehtävät -yksikölle osoitettu rahoitus valtion talousarviosta	90
7.4.5	Valtion talousarvion ulkopuolinen rahoitus	91
7.4.6	Kustannusvastaavuuslaskelmat	91
	Liite: Määrälliset tavoitteet ja niiden toteutuminen sekä muut tunnusluvut	93
	Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät -yksikön erillisen tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilintarkastuksen merkintä	95

Kannen kuva: Heikki Ketola, Vastavalo.fi

Julkisten hallintotehtävien erillinen tilinpäätös

1.1.–31.12.2017

Julkisten hallintotehtävien toimintakertomus ja tilinpäätös

1 Johdon katsaus

Metsähallituksen Julkiset hallintotehtävät -yksikön – Luontopalvelut ja Eräpalvelut -vastualueiden – toiminta vuonna 2017 oli erittäin tuloksekasta. Toiminnalle antoivat vahvan leimansa Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuosi ja siihen liittyneet monet tapahtumat sekä Julkisten hallintotehtävien toiminnan aktiivinen kehittäminen. Toimintaympäristössä merkille pantavaa oli luontomatkailun edelleen jatkuva voimakas kasvu, joka suurelta osalta suuntautuu kansallispuistoihin asettaen yhä kasvavia vaatimuksia laadukkaille ja monipuolisille retkeilypalveluille. Myös luonnon ja luonnossa liikkumisen terveys- ja hyvinvointihyödyt olivat näkyvästi esillä yhteiskunnallisessa keskustelussa. Erälupien kysyntä säilyi vahvana, ja se oli monilla alueilla suurempaa kuin mitä lupia voidaan kestävästi myöntää.

Metsähallituksen koordinoima ja itsenäisyyden juhluvuoden viralliseen ohjelmaan sisältynyt Luonnon päivät -hanke oli suuri menestys, jota oli toteuttamassa yli 60 valtakunnallista ja alueellista järjestöä. Eri vuodenaikoina järjestettyihin neljään Luonnon päivään otti osaa noin 300 000 ihmistä eri puolilla Suomea. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö osallistui kahteen tilaisuuteen, Hossan kansallispuiston avajaisiin 17.6. ja Suomen luonnon päivän viettoon Teijon kansallispuistossa 26.8. Luonnon päivät innosti ihmisiä luontoon, edisti yhteisöllisyyttä ja lisäsi luonnon hyvinvointivaikutusten tunnettuutta. Suomi myös ensimmäisenä maana maailmassa liputti luontonsa kunniaksi 26.8.

Suomen Luonnon päivät ja niihin liittyvä vahva viestintä sekä entistä tiiviimpi yhteistyö matkailusektorin kanssa vaikutti osaltaan siihen, että kävijämäärät

kansallispuistoissa ja muilla keskeisillä käyntikohteilla jatkoivat edelleen kasvuaan. Kansallispuistojen kävijämäärät nousivat tammi-joulukuun aikana 10 prosenttia verrattuna viime vuoteen ollen 3,1 miljoonaa käyntikertaa. Ilman Hossan kansallispuistoa kasvu oli 6 prosenttia. Hossassa kävijämäärät tuplaantuivat viimevuotisesta. Luonto- ja historiakohteiden talousvaikutukset nousivat edellisvuodesta 11 prosenttia ollen 258 miljoonaa euroa. Kävijöistä 87 prosenttia koki saaneensa melko tai erittäin paljon terveys- ja hyvinvointivaikutuksia, joiden arvoksi he arvioivat noin 100 euroa käyntiä kohden. Metsästäjät ja kalastajat viettivät noin 405 000 eräpäivää lunastamallaan luvilla ja 90 prosenttia kävijöistä kertoo nauttineensa.

Metsähallituksen toiminta sai useita virkistys- ja matkailukäytön kehittämiseen liittyviä tunnustuksia. World Travel & Tourism Council palkitsi Pallas-Yllästunturin kansallispuiston vastuullisesta kehittämisestä ja yhteistyöstä paikallisyhteisön kanssa. Hossan kansallispuiston pisin pyöräilyreitti Sininen saavutus palkittiin ensimmäisenä pyöräilyreittinä Pohjoismaissa Kansainvälisen maastopyöräilyliiton IMBA:n EPIC-nimityksellä. Suomen matkailutoimistoalan liitto SMAL palkitsi matkailugaalassaan (Finnish Travel Gala) Metsähallituksen kansallispuistot mieleenpainuvimmaksi matkailukokemukseksi. Matkailutoimittajien Kilta antoi vuorostaan Helsingin edustan Vallisaarelle Vuoden kotimainen matkakohde -palkinnon.

Kansallispuistoihin ja muihin käyntikohteisiin suuntautuva matkailuliiketoiminta ja lisääntyvät kävijämäärät asettavat kasvavia vaatimuksia kohteiden palvelu- ja opastusvarustuksen laadulle ja hyvälle hoidolle. Yleinen huomio on, että osa palvelu- ja

opastusvarustuksesta on huonossa tai heikentyvässä kunnossa. Siksi Metsähallitus toteutti parhaaseen tietoon perustuvan korjausvelkalaskelman, jolla selvitettiin, paljonko olemassa olevan palvelu- ja opastusvarustuksen saattaminen hyvään kuntoon maksaisi. Laskelmassa ei huomioitu palvelujen laadun nostosta, täydentämisestä tai uusista investoinneista aiheutuvia kustannuksia. Tehdyn laskelman perusteella virkistys- ja matkailukäytössä olevien reittien, rakennusten ja rakennelmien sekä luontokeskusten ja näyttelyjen korjausvelaksi arvioitiin yhteensä 44,2 miljoonaa euroa. Kulttuuriperintökohteiden korjausvelan arvioitiin olevan noin 72 miljoonaa euroa. Korjausvelan laskentaa täsmennetään edelleen toimenpidesuunnitelmiksi ja kohdekohtaisiksi kustannusarvioiksi vuonna 2018.

Lajien ja luontotyyppien suojelun kannalta LIFE- ja muu hankeraha on erittäin tärkeää. Vuonna 2017 käynnistyi laaja Hydrologia-LIFE-hanke (kokonaisbudjetti 8,9 miljoonaa euroa) jo meneillään olevien mittavien hankkeiden rinnalle. Lisäksi valmisteltiin kolme uutta LIFE-hankehakemusta, joiden mahdollinen läpimeno vahvistaa lajien ja luontotyyppien suojelutyötä entisestään. Elinympäristöjen tilaa käytännössä parantavat ennallistamis- ja luonnonhoitotyöt tehdään pääosin LIFE- ja Interreg-rahoitusten tai maatalouden ympäristötukien avulla. Merkittäviä tuloksia saavutettiin myös muun muassa Saimaannorppa- ja Metsäpeura-LIFE-hankkeissa.

Vuoden aikana valtioneuvosto perusti ympäristöministeriön valmistelusta ja Metsähallituksen Luontopalvelujen avustamana merkittävän määrän uusia luonnonsuojelualueita etenkin Itä-Lappiin osana Natura-verkoston toimeenpanoa. Perustettujen luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostamisen ja hoidon sekä käytön suunnittelun kolmivuotista erillismäärärahaalla toteutettavaa hanketta jatkettiin. Kiinteistönmuodostamisessa oli hankkeen ”huippuvuosi” sekä työmäärältään että kustannuksiltaan, ja myös hoidon ja käytön suunnitteluun liittyvissä Natura-alueiden tila-arvioinneissa (NATA) kohteita arvioitiin noin 30 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna.

Metsähallituksen kalastusasiantuntijat kartoittivat kalojen vaellusesteitä ja poistivat niitä onnistuneesti Pohjanmaalla. Ylä-Lapissa uuden kalastuslain tuomat, kalastusjärjestelyihin liittyvät kiistat nousivat näkyvästi esille ja työllistivät henkilöstöä. Kiistoja pyritään ratkomaan yhteistyössä sekä paikallisen väestön että maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Loppu-

vuodesta 2017 eduskunta nosti kalastonhoitomaksun hintaa. Maksun keräämistehtävä on Metsähallituksen Eräpalvelujen vastuulla, ja muutos vaatii viestintää.

Myytyjen pienriistalupien kokonaismäärä säilyi lähes edellisten vuosien tasolla, vaikka aluekohtaisia kanalitulupakiintiöitä pienennettiin alhaisen lintukannan vuoksi. Kysytyjen lupa-alueiden kiintiöiden loppuessa metsästäjät ohjautuivat ostamaan lupia normaalisti vähemmän kysytyille alueille, mikä tasasi lupamyyntiä alueiden kesken. Karhukannan runsastuminen näkyi karhunmetsästyslupien kysynnän 10 prosentin kasvuna edellisestä vuodesta. Metsäpeurojen siirtohankkeissa perustettiin siirtotarhat Lauhavuorelle ja Seitsemiseen ja vapautettavien peurojen tarhaus aloitettiin.

Erävalvonnassa tehtiin merkittäviä toiminnan laatua ja tehokkuutta parantavia toimia. Erätarkastajat saivat käyttöönsä poliisin ja Rajavartiolaitoksen kanssa yhteisen poliisin kenttäjärjestelmän POKEn. Erävalvonta valvoi ensimmäisten ahman poikkeuspyyntilupien nojalla tapahtuvaa pyyntiä sekä osallistui Ylä-Lapissa kalastuskiistojen selvittelyyn, mikä sai paljon medianäkyvyyttä.

Tuottavuuden ja toiminnan vaikuttavuuden edelleen kehittämiseksi laadittiin Metsähallituksen Luontopalvelujen ja Eräpalvelujen yhteinen kehittämissuunnitelma ja käynnistettiin sen toimeenpano. Luontopalveluissa toteutettiin myös laaja toimintatapauudistus toiminnan edelleen jäntevöittämiseksi ja tuloksellisuuden parantamiseksi. Lisäksi kehitettiin Julkisten hallinto-tehtävien toiminnan priorisointia ja siten toiminnan vaikuttavuutta parantavia välineitä, kuten palvelu- ja suojelutarjottimia. Vapaaehtoistoiminnan kehittämisellä ja vankityövoiman käytöllä on myös ollut merkittävä vaikutus toiminnan tuloksiin. Myös Eräpalvelujen toiminnassa ja johtamisessa tehtiin vuoden 2017 aikana vastuumuutoksia, joiden keskeisenä tavoitteena oli parantaa asiakaspalvelua ja lisätä tuloksellisuutta. Luontopalvelut ja Eräpalvelut osallistuivat aktiivisesti Metsähallitus-konsernin yhteisten prosessien kehittämiseen.

Tilikauden 2017 kokonaisvarainkäyttö oli yhteensä 61 437 573,87 euroa. Tilikauden tulos ennen tuloksen siirtoa muuhun omaan pääomaan oli tappiollinen 2 113 847,53 euroa ja taseen loppusumma 1 012 769 680,71 euroa. Tilikauden tuloksen siirto perustuu valtioneuvoston asetuksen 1368/2016 5§:n määräykseen.

2 Vaikuttavuus

2.1

EDUSKUNNAN ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN VAIKUTTAVUUSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksiköllä on kuusi eduskunnan asettamaa vaikuttavuustavoitetta talousarvion momenteilla 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v) ja 30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v), jotka on myös kirjattu ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja Metsähallituksen väliseen vuoden 2017 tulossopimukseen.

1. Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee.

Lajien ja luontotyyppien suojelutasoa parannettiin valtion suojelualueilla kohdentaen hoitotoimia erityisesti perinneympäristöihin. Perinneympäristöt ovat monimuotoisin ja runsaslajisin elinympäristömme, mutta samalla myös uhanalaisin. Suomen uhanalaisista lajeista 25 prosenttia on täysin riippuvaisia perinnebiotoopeista, ja EU:n luontodirektiivin raportoinnissa perinnebiotooppien tilan on todettu olevan kaukana suotuisan suojelun tasosta. Perinnebiotooppien hoitoresurssit moninkertaistuvat ympäristökorvausten avulla, joten hyvä yhteistyö ELY-keskusten, karjankasvattajien ja muiden paikallistahojen kanssa on ollut tuloksekasta. Paikallinen yhteistyö ja eri lähteistä tulevien voimavarojen yhdistäminen onkin kustannustehokas ja yhteiskunnallisesti vaikuttava luonnonsuojelun toimintatapa.

Soiden ennallistamistoimilla on saavutettu kustannusvaikuttavia parannuksia ekosysteemien rakentamiseen ja toimintaan. Pitkän kokemuksen tuoma osaminen ojitettujen soiden hydrologian parantamisesta vesitaloutta ennallistamalla on mahdollistanut sekä harvinaisia suoluontotyyppisiä huomioivia että suuria pinta-aloja kustannustehokkaasti parantavia integroituja ratkaisuja (esim. Freshabit LIFE IP -hanke). Näin pystytään paitsi edistämään monien uhanalaisimpien suoluontotyyppien ja -lajien tilaa, myös vaikuttamaan positiivisesti laaja-alaisiin ekosysteemipalveluihin, kuten hiilensidontaan ja soiden luontaiseen kykyyn suodattaa valuma-alueensa vesiä.

2. Natura 2000 - ja luonnonsuojelualueverkoston tila paranee.

Natura-alueiden tila-arvioinnit (NATA) ovat keskei-

nen osa Natura- ja luonnonsuojelualueverkoston tilan seurantaan. Niissä määritetään alueiden suojelu- ja käyttöarvot, niihin kohdistuvat uhkat ja paineet sekä arvojen tila ja sen parantamisen tai turvaamisen edellyttämät toimenpiteet. NATA-arvioinnit etenivät hyvin, ja vuoden lopussa oli arvioituna yhteensä 71 prosenttia Metsähallituksen arviointivastuulla olevista Natura-alueista. Loput 327 Natura-alueen arviointia laaditaan pääosin vuonna 2018. Kun NATA-arvioinnit saadaan kattavasti tehtyä, niiden tulosten perusteella voidaan monipuolisesti arvioida Natura-alueverkoston vaikuttavuutta, tilaa ja sen kehityssuuntia.

Natura-alueiden yleissuunnitelmat saatiin valmiiksi. Ne laadittiin ympäristöministeriön johdolla ja yhteistyössä ELY-keskusten kanssa. Metsähallituksen vastuulla yleissuunnittelussa oli 1 120 Natura-alueen tietojen arviointi. Yleissuunnitelmissa määritettiin NATA-arviointien kiireellisyys sekä Natura-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmien sekä luonnonhoidon ja ennallistamisen toimenpidesuunnitelmien tarpeet ja kiireellisyys. Yleissuunnittelun tulokset tulevat lähivuosina hyvin pitkälle ohjaamaan suojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelutöitä ja NATA-arviointeja.

Pitkään vireillä olleet Itä-Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan eteläosien säädösvalmisteluhankkeet saatiin ympäristöministeriön johdolla päätökseen. Itä-Lappiin perustettiin 42 luonnonsuojelualueutta, yhteensä 198 000 hehtaaria ja Pohjois-Pohjanmaalle 40 luonnonsuojelualueutta, yhteensä 22 000 hehtaaria. Näiden ohella luonnonsuojelualueverkostoa vahvisti Hossan kansallispuiston perustaminen. Luonnonsuojelualueiden perustamisen yhteydessä luonnonsuojelualueille laadittiin luonnonsuojelulakiin nojautuvat rauhoitusmääräykset, jotka osaltaan turvaavat ja tehostavat näiden alueiden suojeluarvojen säilyttämistä. Uusien luonnonsuojelualueiden pinta-alasta valtaosa kuuluu myös Natura-verkoston, joten alueiden perustaminen edisti merkittävästi myös Natura-verkoston suojelun toimeenpanoa.

3. Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvot säilyvät ja tila paranee.

Strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvo on parantunut Museoviraston kohteiden hallinnansiirtöjärjestelyihin tarkoitetun erillishoidon ja onnistuneiden hankkeiden ansiosta.

Vaikuttavuuden lisäämiseksi erillisrahoitusta on hyödynnetty omarahoituksena esimerkiksi Lights On! -hankkeessa, jossa on parannettu historiakohteiden kävijäpalveluita ja tunnettuutta.

Strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden hoidolle vuonna 2013 asetettujen laatutavoitteiden saavuttamisessa on huoltokirjalla merkittävä rooli. Huoltokirja on kokonaisuus, joka muodostuu asiantuntijan tekemästä kohteen katselmoinnista, sille laaditusta vuosihuoltolistasta ja siitä, että kohteen ominaisuustiedot ovat ajan tasalla PAVE-tietojärjestelmässä. Valmistuneiden huoltokirjojen avulla kulttuurihistoriallisten kohteiden hoidon vaikuttavuus pystytään maksimoimaan, koska huoltokirjojen avulla kohteiden kunto tunnetaan ja vuosihuolto osataan kohdentaa oikeisiin toimenpiteisiin.

4. Riista- ja kalakannat säilyvät elinvoimaisina, ja metsästys ja kalastus on eettistä ja vastuullista.

Riista- ja kalakantojen elinvoimaisuus turvataan laadukkaalla suunnittelulla ja kiintiöinnillä. Pienriistan metsästyksen mitoittamisessa käytettävän riistatalouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmän uusiminen aloitettiin. Erävalvonnan avulla on huolehdittu siitä, että metsästys ja kalastus tapahtuvat lakisäästöjen ja lupaehtojen mukaisesti. Erävalvonnassa todettujen rikkeiden osuus oli 0,3 prosenttiyksikköä edellisvuotta pienempi. Rikkeiden määrän vähenemiseen on päästy erityisesti ennalta estävällä toiminnalla eli asiakkaiden valistamisella ja ohjeistamisella sekä tehokkaalla tiedottamisella. Myös laajalla viranomais- ja sidosryhmäyhteistyöllä sekä yhteisillä valvontaiskuilla on saatu valvontaan kattavuutta, joka lisää ennalta estävyyttä.

5. Eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia.

Myytyjen metsästyslupien kokonaismäärä pysyi lähes edellisen vuoden tasolla, vaikka kanalintujen metsästyslupakiintiöitä jouduttiin monilla alueilla pienentämään alhaisen lintukannan vuoksi. Kalastuslupien kokonaismäärä nousi edellisestä vuodesta. Erityisesti aktiivinen vapakalastus on lisääntynyt samalla, kun passiivinen pyydyskalastus on vähentynyt. Metsähallituksen pienriistaluvilla metsästävät ja vapakalastusluvilla kalastavat viettivät vuonna 2017 noin 405 000 päivää luonnossa. Näiden eräpäivien lukumäärä kasvoi lähes 10 prosenttia edellisestä vuodesta. Metsästys- ja kalastuslupa-asiakkaiden rahankäytön tuottamat aluetaloudelliset vaikutukset olivat yhteensä 42,7 miljoonaa euroa (laskelma on tehty vuoden 2013

rahankäytön tunnusluvuilla). Edelliseen vuoteen verrattuna aluetaloudelliset vaikutukset kasvoivat 2,1 miljoonaa euroa, mikä johtui pääasiassa vapalupa-asiakkaiden kasvaneesta määrästä.

6. Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä.

Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden sekä historia- ja muiden suosittujen kohteiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset olivat 258 miljoonaa euroa. Virkistys- ja matkailukäytön asiakkaat käyttävät alueen palveluvarustuksen, taukopaikkojen ja reittien lisäksi kohdealueiden majoitus-, kuljetus-, ravitsemus- sekä ohjelma- ja kaupan palveluita. Kasvava asiakasmäärä luo kasvun mahdollisuuksia paitsi edellä mainitun tyyppisille palveluille, myös suojele- ja retkeilyalueisiin ja historiakohteisiin tukeutuvalle uudelle tuotteistukselle ja liiketoiminnalle. Kasvavat paikallistalous- ja työllisyysvaikutukset ovat merkittävä tekijä luonnonsuojelun yleiselle ja paikalliselle hyväksyttävyydelle.

Suojelualueiden kävijät kokivat saavansa käynnistään myös merkittäviä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Kävijätutkimusten mukaan kävijöistä yli 87 prosenttia koki vierailulla olleen melko tai erittäin paljon terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Kävijät arvottivat kokemansa terveys- ja hyvinvointihyödyt noin 100 euron arvoiseksi per käynti. Kansallispuistokävijöiden itsensä arvioima käyntien terveyshyöty oli siten noin 310 miljoonan euron arvoinen. Luonnon virkistys- ja matkailukäytöllä on kasvava merkitys ennaltaehkäisevän terveydenhoidon kannalta, ja se tarjoaa uusia mahdollisuuksia esimerkiksi kuntoutuksessa: retket kansallispuistoon ja luonnossa liikkuminen elvyttävät ja rentouttavat, lisäävät keskittymiskykyä ja innostavat arkiliikuntaan sekä lujittavat suhdetta läheisiin ja lasten mielenkiintoa luontoon. Luontoretket ovat terveydenhuollon ja kansanterveyden näkökulmasta erittäin tärkeitä ennalta ehkäisevää toimintaa. Luonnossa liikkuminen ylläpitää sekä edistää terveyttä ja lisää suomalaisten onnellisuutta.

Luontoon.fi-verkkopalvelun käyttäjämäärät kasvoivat 14 prosenttia viime vuoden samaan ajanjaksoon verrattuna. Kasvuun vaikuttivat kansallispuistojen käyntimäärien kasvun lisäksi Luonnon päivät sekä Luontoon.fi-palveluun tehdyt eräät uudistukset muun muassa uudet autoreittikuvaukset. Käyttäjämäärien kasvun ansiosta tavoitetaan uusia kohderyhmiä, parannetaan tietoisuutta Metsähallituksen hoidossa olevista luontokohteista ja virkistys- ja matkailukäytön

palveluista, kyetään jakamaan enemmän tietoa virkistys- ja matkailukäytön kestävyys edellytyksistä sekä parannetaan luonnonsuojelumuotoisten asennelmaston kehittymistä. Lisäksi Luontoon.fi-verkko-palvelussa esillä olevat kestävä luontomatkailun yritykset tavoittavat uusia asiakkaita.

2.2 TULOSTEN ANALYSOINTI MITTAREITTAIN

Vaikuttavuusmittarit ja niiden kehitys tulossopimuksen mukaan.

Vaikuttavuustavoitteet ja niiden kehitys

Vaikuttavuustavoite/mittari	Toteutus 2014	Toteutus 2015	Toteutus 2016	Tavoite 2017	Toteutus 2017
1. Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee					
Luontodirektiivin liitteen II lajien suojelutilan indeksi	52,5	52,5	52,5	52,7	Väli vuosi
Natura 2000 -maaluontotyyppien edustavuuden ja luonnontilaisuuden indeksi (asteikko 1–5)	3,9	3,90	3,90	3,92	3,89
2. Natura 2000 - ja luonnonsuojelualueverkoston tila paranee					
Nata-arviointien kattavuus (%:a tavoitteesta)	9	11	39	73	71
3. Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvot säilyvät ja tila paranee					
Hyvässä ja keskinkertaisessa kunnossa olevien kohteiden %-osuus strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden kuntojakaumasta	71	71	76	80	80
4. Riista- ja kalakannat säilyvät elinvoimaisina, ja metsästys ja kalastus on eettistä ja vastuullista					
Erävalvonnassa todettujen laillisuus- ja luvallisuusrikkneiden osuus tarkastuksista (%-yksikköä)	10,1	11,3	10,1	10,0	9,8
5. Eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia					
Metsästys- ja kalastusasiakkaiden eräpäivien lukumäärä (pienriista ja virkistyskalastus).		350 000	370 000	350 000	405 000
6. Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä					
Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden, historia- ja muiden suosittujen kohteiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset (milj. €)	173,7	191	232	217	258
Eräasiakkaiden rahankäytön aluetaloudelliset kokonaistulovaikutukset (milj. €)	38,9	39,3	40,6	42,0	42,7

Uudet suojeluun tulleet, edustavuudeltaan ja luonnontilaltaan vaatimattomammat alueet vaikuttivat Natura 2000 -maaluontotyyppien edustavuuden ja luonnontilaisuuden indeksii laskevasti. Zonation-ohjelmistolla tehtyjen priorisointien avulla voidaan tulevina vuosina vaikuttaa tehokkaammin luontotyyppien tilan parantamiseen. Natura-alueiden tila-arviointi NATA on edennyt hyvin, ja tila-arvioita valmistui yhteensä 353 kappaletta. Hyvässä ja keskinkertaisessa kunnossa olevien kulttuurihistoriallisten kiinteistövarallisuuden kohteiden osuus oli tavoitteen mukainen.

Erävalvonnassa todettujen laillisuus- ja luvallisuusrikkneiden osuus oli 0,3 prosenttiyksikköä edellisvuotta pienempi. Rikkeiden määrän vähenemiseen on päästy erityisesti ennalta estävällä toiminnalla eli asiakkaiden valistamisella ja ohjeistamisella sekä tehokkaalla tiedottamisella. Myös laajalla viranomais- ja sidos-

ryhmäyhteistyöllä sekä yhteisillä valvontaiskuilla on saatu valvontaan kattavuutta, mikä lisää ennalta estävyyttä. Metsästys ja kalastusasiakkaiden eräpäivien lukumäärä kasvoi 10 prosenttia edellisestä vuodesta.

Niiden kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden sekä historia- ja muiden suosittujen kohteiden kävijöiden, joille suojelualue oli matkan ainoa tai tärkein kohde, rahankäytön tulovaikutukset olivat 134 miljoonaa euroa. Kansallispuistojen paikallistaloudelliset vaikutukset kasvoivat edellisestä vuodesta 15 prosenttia ja kaikkien paikallistalouslaskennan piirissä olevien kohteiden talousvaikutukset 11 prosenttia. Metsästys- ja kalastuslupa-asiakkaiden rahankäytön tuottamat aluetaloudelliset vaikutukset kasvoivat 2,1 miljoonaa euroa, mikä johtui pääasiassa vapalupa-asiakkaiden kasvaneesta määrästä.

2.3 OMISTAJAPOLIITTISTEN LINJAUSTEN EDISTÄMINEN

Metsähallituksen omistajapoliittiset linjaukset 2016–2020 on käsitelty talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa ja vahvistettu 25.10.2016.

Julkisten hallintotehtävien toimintaa koskevat linjaukset ja tulosten analysointi linjauksittain.

Luontopalvelut (JHT) parantaa tuottavuutta ja lisää toiminnan vaikuttavuutta.

Toiminnan tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi toimintaa on keskitetty ja edelleen keskittään luonnon virkistys- ja matkailukäytössä alueille, joihin kohdistuu suurin kysyntä. Ennallistamisessa ja luonnonhoidossa on meneillään vastaavanlainen tarkastelu, jonka jälkeen voidaan kohdistaa toimenpiteet entistä vaikuttavammin luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi. Luonnon ja kulttuuriperinnön suojelun ja hoidon painopistetarkastelu, niin sanottu suojelutarjotin, ohjaa toimintaa vuoteen 2021 asti. Perinnebiotooppien toimintaohjelma julkaistiin ja siinä määriteltiin hoidon suuntaviivat vuoteen 2025.

Metsähallituksen omistajapolitiikan, strategian ja toimintaympäristön muutokset edellyttivät myös toimintatapojen tarkastelua ja kehittämistä. Luontopalvelujen toimintatapauudistus sekä Luontopalvelujen ja Eräpalvelujen kehittämisohjelma valmistuivat. Näillä parannetaan toiminnan tuloksellisuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta. Toimintamallin uudistamisella määritettiin Luontopalvelujen ohjausyksikön ja luontopalvelualueiden sekä niiden välisen yhteistyön malli ja selkeytettiin toiminnan kokonaisuutta.

Luontopalvelut (JHT) ylläpitää ja kehittää luonnon monimuotoisuutta siten, että sen hallinnassa ja hoidossa olevilla alueilla lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee ja kaikilla valtion alueilla riista- ja kalakannat ovat elinvoimaisia, tuottavia ja monimuotoisia.

Lajien ja luontotyyppien suojelutasoa on parannettu muun muassa Life-hankkeissa ennallistamalla ja hoitamalla Natura 2000 -verkostoon kuuluvia arvokkaita luontotyyppisiä, kuten pienvesiä, paahdeympäristöjä, metsiä ja soita. Myös lajien suojelutasoa on parannettu Life-hankkeissa. JHT oli mukana kaikkiaan kymmenessä lajien ja luontotyyppien suojelutilaa parantavassa Life-hankkeessa. Perinneympäristöjä on hoidettu talokootyönä sekä yhteistyössä karjanomistajien kanssa pääosin ympäristösopimuksen turvin.

Riista- ja kalakantojen elinvoimaisuus turvataan laadukkaalla suunnittelulla ja kiintiöinnillä. Riistasuunnittelujärjestelmän uudistaminen käynnistettiin Eräpalveluissa. Myös kalastuksen tietoon perustuvien suunnittelujärjestelmien valtakunnallinen kehittäminen on käynnistynyt hallinnon yhteistyönä. Riista- ja kalaelinympäristöjä kehitetään yhteistyössä Metsähallitus Metsätalous Oy:n kanssa.

Luontopalvelut (JHT) kehittää valtion alueiden matkailu- ja virkistyskäyttöä sekä erätalouskäyttöä kysyntälähteisesti siten, että alueiden hyvinvointivaikutukset kasvavat ja yrittäjille luodaan lisää liiketoimintamahdollisuuksia. Luontopalvelujen hallinnassa olevien alueiden hoidossa lisätään ostopalveluiden käyttöä.

Yritysyhteistyö matkailuyritysten kanssa on kehittynyt myönteisesti. Matkailun yhteistyösopimuksia oli voimassa vuoden lopussa 606 kappaletta, mikä on 17 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kansallispuistojen käyntimäärät kasvoivat 10 prosenttia edellisestä vuodesta. Yhteensä valtion suojelualueille tehtiin yli 6,7 miljoonaa käyntiä, mikä on 2 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Yritysten ja eri järjestöjen kanssa organisoidusta tapahtumista on tullut suosittuja. Ostopalvelujen käyttöä on lisätty, ja Metsähallituksen yhteiset osto- ja kilpailutusjärjestelmät ovat tehostaneet palvelujen ostoa ja kilpailuttamista.

Eräpalvelut-vastuualue (JHT) toimii erävalvonnassa tiiviissä yhteistyössä muiden valvontaviranomaisten kanssa, kehittää valvontamenetelmiä ja ennaltaehkäisee luonto- ja erärikollisuutta kaikilla valtion mailla.

Tieto- ja viestijärjestelmien yhtenäistäminen muiden valvontaviranomaisten kanssa eteni, kun erätarkastajien käyttöön saatiin poliisin kenttäjärjestelmä, jonka avulla luonnonvararikollisuuden ja erävalvonnan yhteistä tilannekuvaa saadaan ylläpidettyä ja yhteistoimintaa tehostettua. Erätarkastajat osallistuivat säännöllisesti yhteisvalvontoihin ja -projekteihin poliisin sekä rajavartioston kanssa. Erävalvonnassa otettiin käyttöön miehittämättömiä ilma-aluksia eli droneja, ja niistä saadut kokemukset olivat hyvin positiivisia.

Metsähallituksen hallinnassa olevan valtion maa- ja vesiomaisuuden hallinta hoidetaan yhtenä kokonaisuutena valtion kiinteistöstrategian mukaisesti. Alueiden käyttö suunnitellaan luonnonvarasuunnitelmien avulla yhtenä kokonaisuutena tavoitteena mahdollisimman suuri yhteiskunnallinen kokonaisuhyöty ja kustannustehokkuus. Avoimen tiedon (open data) mahdollisuudet hyödynnetään kaikkia Metsähallituksen alueita koskien.

Metsähallituksen Julkiset hallintotehtävät on osallistunut Etelä-Suomen (valmistui kesällä 2017) ja Pohjanmaan luonnonvarasuunnitelmien tekoon. Luontopalvelujen vastuulla olevassa avoimessa Retkikartta-sovelluksessa esitetään uutena sisältönä muun muassa kaikki liiketoiminnan hallinnassa olevilla alueilla sijaitsevat alue-ekologiset kohteet. Luontopalvelut on yhteistyössä Metsähallitus Metsätalous Oy:n kanssa hoitanut uhanalaisten lajien elinympäristöjä liiketoiminnan taseessa olevilla kohteilla. Lisäksi Metsähallitus Metsätalous Oy ja Metsähallituksen Luontopalvelut sopivat Metsätalouden ympäristöopasta tarkentavista yhteissuunnittelun käytännöistä ja toimintatavoista.

2.4 TULOSSOPIMUKSESSA ASETETTU PALVELULUPAUS

Metsähallituksen Julkiset hallintotehtävät -yksikkö, joka koostuu Luontopalvelut- ja Eräpalvelut-vastuualueista, hoitaa vastuullisesti Suomen upeinta luontoa ja historiakohteita sekä riista- ja kalakantoja. Monipuoliset palvelumme ohjaavat ja innostavat ihmisiä luontoon ja erälle, mikä tuottaa terveyttä, tuloja ja työpaikkoja. Haluamme tuoda luontoelämykset ja -kokemukset kaikkien ulottuville kohdistuen palvelut kustannustehokkaasti kysynnän mukaan. (HUOMIO: palvelulupaus on päivitetty vuoden 2018 tulossopimuksen mukaiseksi.)

Luontopalvelut-vastuualue hoitaa lähes koko maamme luonnonsuojelualueita, kuten kaikkia kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja valtion retkeilyalueita sekä Lapin laajoja erämaa-alueita. Luontopalveluilla

on myös vastuu lukuisista historiakohteista. Luontopalvelut tuottaa peruspalvelut retkeilijöille, jotta yhä isompi joukko lähtee luontoon. Käyntimäärien kasvu oli 10 prosenttia verrattuna edellisvuoteen. Kansallispuistot peruspalveluineen muodostavat myös luontomatkailun kehittämisen perustan. Niiden kävijöiden rahankäytön vaikutus kansallispuistojen lähialueilla kasvoi 15 prosenttia verrattuna vuoteen 2016. Luontopalvelut vastaa useiden merkittävien uhanalaisten lajien, kuten saimaannorpan ja maakotkan, suojelusta. Lisäksi Luontopalvelut ennallisti ja hoiti elinympäristöjä 5 746 hehtaaria sekä kartoitti luontotyyppejä ja lajeja niin maalla kuin vesissäkin.

Eräpalvelut suuntasi edelleen erälupatuloja riistan ja kalavesien hyväksi. Vuoden 2017 syksyyn mennessä esimerkiksi metsästyslupatuloja oli käytetty neljä miljoonaa euroa riistan hyväksi edeltäneen 10 vuoden aikana. Eräluvan hankkineet suomalaiset viettivät eräkohteilla noin 400 000 päivää, ja seurantakyselyn mukaan he kokivat eräretkiensä kohentaneen heidän hyvinvointiaan. Yhdeksän kymmenestä metsästäjästä ja kahdeksan kymmenestä kalastajasta on sitä mieltä, että edellinen retki rentoutti, paransi kuntoa ja lujitti kaverisuhteita. Yhden metsästys- tai kalastusalueen työllistämisvaikutukseksi lähialueella laskettiin noin 1,5 henkilötyövuotta.

3 Tuotokset ja laadunhallinta

3.1 VUODEN 2017 TULOSSOPIMUKSEEN SISÄLTYVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.1.1 Suoritteet ja julkishyödykkeet

Suoritemittarit ja niiden kehitys tulossopimuksen mukaan.

Vaikuttavuustavoite/mittari	Toteutus 2015	Toteutus 2016	Tavoite 2017	Toteutus 2017
1. Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee				
Ennallistaminen ja hoito, ha	5 670	5 738	5 530	5 746
Lajiesiintymätarkastukset, kpl	2 755	8 536	3 450	6 409
3. Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvot säilyvät ja tila paranee				
Laadittujen huoltokirjojen lukumäärä strategisen kiinteistövarallisuuden kohteilla	-	10	10	10
4. Riista- ja kalakannat säilyvät elinvoimaisina, ja metsästys ja kalastus on eettistä ja vastuullista				
Erävalvontatapahtumien määrä	10 287	11 278	11 000	10 791
5. Eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia				
Myytyjen lupien määrä	125 184	138 518	135 000	136 702
Metsästysluvut	56 489	56 659	50 000	53 962
Kalastusluvut	68 695	81 859	85 000	82 740
Valtion kalastonhoitomaksu, vuosiluvan maksajien lkm	60 485	205 170	215 000	192 360
6. Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä				
Käyntimäärät: kansallispuistot, valtion retkeilyalueet, luontokeskukset, historiakohteet, muut suositut kohteet	5 297 200	5 746 600	5 850 000	5 948 500
Luontoon.fi-, Eräluvut.fi- ja Suurpedot.fi-käyttäjät	1 986 001	2 704 225	2 520 000	3 007 483
Retkikartta.fi-käynnit	3 196 033	3 685 968	3 470 000	4 029 148

Ennallistamisen ja hoidon kokonaispinta-alan kasvu edelliseen vuoteen verrattuna johtui perinnebiotooppien jatkuvan hoidon pinta-alan kasvusta, koska laidunnukseen saatiin uutta ympäristösopimuksella hoidettavaa pinta-alaa. Lajiesiintymätarkastusten määrä ylitti reilusti asetetun tavoitteen, mikä käytännössä johtuu vuoden 2017 alimitoitettusta tavoiteluvusta. Strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden kunto parani, koska kulttuuriperintökohteiden kunnostukseen oli vielä käytettävissä Museoviraston kohteiden hallinnansiirtojärjestelyihin tarkoitettua erillisrahoitusta.

Erävalvontatapahtumien määrä laski hieman edellisestä vuodesta, johtuen lähinnä henkilövaihdoksista. Aluekohtaisia kanalintulupakiintiöitä pienennettiin alhaisen lintukannan vuoksi, mutta kiintiöiden loppuessa metsästäjät ohjautuivat ostamaan lupia normaalisti vähemmän kysytyille alueille, mikä tasaasi lupamyyntiä alueiden kesken. Vapakalastuslupien

määrä kasvoi, ja pyydyslupien määrä väheni verrattuna myyntiä edelliseen vuoteen. Kyseessä on jo pitkään jatkunut myynnin yleinen kehitys, eli niin sanottu aktiivinen vapakalastus kasvattaa suosiotaan, kun taas passiivisten pyydysten (muun muassa verkkojen) käytön suosio laskee. Kalastonhoitomaksujen määrän vähenemiseen ei ole yhtä yksittäistä syytä. Vuosittain kalastonhoitomaksusta vapautuneiden (65 v täyttävien) määrä on edelleen suurempi kuin uusien vuosimaksun maksavien kalastajien määrä. Myös viime vuoden myöhäinen kevät näkyi selkeästi myynnin edistymisessä keväällä ja alkukesästä. Vaikka myytyjen vuosilupien määrä tippui, niin vuorokausilupien (1 vrk ja 7 vrk) määrät vastaavasti kasvoivat selkeästi.

Kansallispuistojen käyntimäärien vahva nousu jatkui koko maassa. Suurimmat nousijat olivat Hossan, Urho Kekkonen, Repoveden, Kolin, Pallas-Yllästunturin, Syötteen ja Selkämeren kansallispuistot. Kansallispuistojen suosion nousuun vaikuttivat muun muassa

luonnon vahva näkyvyys osana Suomi 100 -juhlintaa sekä Luonnon päivät -hankkeen suuret tapahtumat kansallispuistoissa. Myös kansainvälisten matkailijoiden osuus kasvoi. Suurin syy retkeilyalueiden kokonaiskäyntimäärän vähenemiseen on Evo, mutta on huomattava, että edellisen vuoden käyntimäärät Evolla olivat poikkeuksellisen korkeat johtuen partio- ja laisten suurleiristä. Luontokeskuksien ja asiakaspalvelupisteiden käyntimäärien kasvussa näkyi matkailun myönteinen kehitys selvästi. On huomattava, että perusrahoitus ei riitä varmistamaan palvelujen tasoa ja kysynnän positiivista kehitystä.

Luontoon.fi-verkkopalvelun käyttäjämäärien kasvuun vaikuttivat kävijämäärien yleinen kasvu, Luonnon päivät ja palveluun tehdyt uudistukset muun muassa uudet autoreittikuvaukset. Eräluvut.fi-palvelun käyttöä lisäsi uusi kalastuslaki, jonka mukaan valtion kalastonhoitomaksun kerää Metsähallitus. Suurpedot.fi-palvelun kävijämäärien kasvupiikit osuivat ajankohtiin, jolloin käytiin vilkasta suurpetokeskustelua liittyen ahmaan ja suteen. Retkikartta.fi-palvelun suosio jatkoi kasvuaan, ja sen käynneistä merkittävä osa tulee verkkopalvelujen, kuten Luontoon.fi:n ja Eräluvut.fi:n, kautta.

3.1.2 PALVELUKYKY JA LAATU

Laatumittarit ja niiden kehitys tulossopimuksen mukaan.

Vaikuttavuustavoite/mittari	Toteutus 2015	Toteutus 2016	Tavoite 2017	Toteutus 2017
1. Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee				
Lajitiedon ajantasaisen tiedon %-osuus	87,7	93,3	87,9	92,8
6. Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä				
Luontokeskusten, maastopalveluiden ja lupa-asiakkaiden asiakastyytyväisyys (asteikolla 1–5)	4,04	4,1	4,04	4,08
Yhteistyökumppaneiden antama palaute luontopalvelujen toiminnasta (tyytyväisten ja erittäin tyytyväisten %-osuus)	välivuosi	79	välivuosi	välivuosi

Lajitiedon ajantasaisen tiedon osuus ylitti asetetun tavoitteen, mikä johtuu muun muassa siitä, että hankkeiden avulla ajantasaisuusmittarin arvoa kartuttavaa olemassa olevaa lajitietoa on pystytty viemään LajigIS-järjestelmään. Asiakastyytyväisyys Metsähallituksen luonto- ja historiakohteissa on edelleen hyvä. Lupa-asiakkaiden asiakastyytyväisyys pysyi aikaisempien vuosien tasolla ja on edelleen kohtuullisen hyvä.

3.1.3 TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Metsähallituksen Julkiset hallintotehtävät -yksikölle talousarvion momenttien, 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v) ja 30.64.50 Metsähallituksen erät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v), selvitysosassa sekä tulossopimuksen liitteessä asetettujen vaikuttavuustavoitteiden toteutuminen.

Tulossopimuksen vaikuttavuustavoite 1:

Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee.

Talousarvion laadinnassa asetetut vaikuttavuustavoitteet:

- toteuttaa Natura 2000 - ja muilla suojelualueilla hoito-, ennallistamis- ja muita suojelutoimia tavoitteena alueiden tilan ja kytkeytyneisyyden sekä ekosysteemipalveluiden toiminnan parantaminen. Metsähallitus myös seuraa tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta sekä vastaa koko suojelualueverkon tilan seurannasta.
- parantaa uhanalaisten ja luontodirektiivin lajien ja luontotyyppien sekä lintudirektiivin lajien suojelutasoa täydentämällä niitä koskevaa tietopohjaa ja kohdentamalla sen perusteella suojelutoimet mahdollisimman tehokkaasti.
- osallistuu merenhoidon suunnitteluun ja toimeenpanoon ja kehittää sisävesien monimuotoisuuden suojelua.

<p>Parantaa suojelun kannalta tärkeiden lajien ja luontotyyppien suojelutasoa ja täydentää tietopohjaa mm. luonto- ja lintudirektiivien raportointeja varten. Elinympäristöjen ennallistamis- ja hoitotoimet priorisoidaan keskeisiin luontotyyppisiin ja lajeihin.</p>	<p>Luontotyyppi-inventointia tehtiin 14 461 ha, josta huomattava osa kohdennettiin NATA-kohteille. Lajiesiintymätarkastuksia tehtiin 6 409 kpl kohdentaen tarkastukset kiireellisesti ja erityisesti suojeltaviin lajeihin ja direktiivilajeihin sekä Metsähallituksen vastuulle osoitettuihin nisäkkäisiin ja lintuihin.</p> <p>Ennallistamis- ja hoitotoimia kohdennettiin soihin, perinnebiotooppeihin ja paahdeympäristöihin. Toimenpiteiden kokonaisala on 5 745 ha. Zonation-analyysi ennallistamis- ja luonnonhoitotoimien kustannustehokkaaseen kohdentamiseen valmistui. Perinnebiotooppien hoito-ohjelma julkaistiin, ja se ohjaa toiminnan priorisointia. Vieraslajien, etenkin jättiputken, jättipalsamin, lupiinin ja kurturuusun, poistoa lisättiin. Vieraspetojen pyyntiä tehtiin 20 linnuston kannalta tärkeällä alueella Itäiseltä Suomenlahdelta Selkämerelle.</p>
<p>Suuntaa asiantuntijatyötä lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusarviointeihin.</p>	<p>Luontopalvelujen asiantuntijat osallistuivat lajien ja luontotyyppien uhanalaisuuden arviointiin eliötyöryhmissä sekä LuTu-työryhmissä 2,5 htv:n työpanoksella. Luontopalvelujen rooli monissa eliötyöryhmissä on merkittävä.</p>
<p>Suojelee sisävesiä ja kosteikkoja FRESHABIT LIFE IP -hankkeen ja muita elinympäristöjä ja niiden lajeja Paahde-LIFE- ja Saimaannorppa-LIFE- sekä Arctic Fox Together Interreg -hankkeiden avulla. Parantaa luontotyyppien ja lajien suojelua käynnistämällä uudet LIFE-hankkeet liittyen kosteikkojen ja hyönteislajistoltaan arvokkaiden metsien ennallistamiseen sekä liito-oravan suojeluun, mikäli hankkeet saavat rahoitusta.</p>	<p>FRESHABIT LIFE IP -hankkeessa ensimmäiset kaksi vuotta painottuivat kunnostussuunnitelmien ja lupahakemusten sekä taustaselvitysten tekemiseen. Hankkeessa ennallistettiin soita ja parannettiin talousmetsien vesiensuojelua. Uhanalaisen jokihelmisimpukan neljää eteläistä populaatiota hoidettiin lajin lisääntymisen parantamiseksi. Järvien vedenalaisen luonnon ja kulttuuriperinnön kartoitusmenetelmää kehitettiin kahdella järvellä.</p> <p>Paahde-LIFE-hanke eteni lähes suunnitelmien mukaan. Sateisesta kesästä huolimatta metsien ennallistamispoltoja tehtiin 10 Natura-alueella (87 ha). Paahdeympäristöjä hoidettiin 13 kohteella kymmeniä hehtaareja, osa talkoolaisten avulla. Hiekkarantoja hoidettiin poistamalla haitallisia vieraslajeja. Hämeen kylmänkukan ja hietaneilikan siirtoistutukset sekä harjusinisiiiven siirto hoidetuille ympäristöille onnistuivat ainakin lyhyellä aikavälillä. Lisäksi hankkeen viisi kumppania toteuttivat hankesuunnitelman mukaisia luonnonhoitotoimia.</p> <p>Saimaannorppa-LIFE-hankkeessa testattiin sekä turvekeinopesiä että järviruokonipuista kasattuja pesiä. Testaus oli onnistunut, sillä saimaannorppa otti ensimmäistä kertaa käyttöön järviruokoista rakennetun keinopesän. Vähälumisen talven vuoksi apukinoksia kasattiin yhteensä 277 kpl. Pesälaskennoissa löydettiin 65 kuuttia ja avoveden aikaan tehdystä sukelluksissa löydettiin jäljet vielä 13 kuuttista.</p> <p>Naalin suojeluun keskittyvässä Interreg-hankkeessa "Felles Fellrev Nord" pyydettiin kettuja naalin elinympäristön parantamiseksi. Maastoon viedyillä ruokinta-automaateilla on todettu naalin vierailu.</p> <p>Euroopan laajin suojeltujen soiden ja pienvesien tilaa parantava Hydrologia-LIFE-hanke käynnistyi ja siinä keskityttiin inventointeihin ja toimenpiteiden suunnitteluun. Lisäksi osallistuttiin edelleen Metsäpeura-, PeatLandUse-, ESCAPE- ja NATNET-Life -hankkeiden toimintaan. Vuoden 2016 hakuieroksella negatiivisen rahoituspäätöksen saaneet Beetles-Life- ja Liito-orava-Life-hakemukset uusittiin.</p>
<p>Valmisteleo Itämeren BALANCE 2 -jatkohankkehakemuksen sekä rannikon luontotyyppien aluekeskittymien suojelua tehostavan LIFE-hankkehakemuksen. Osallistuu VELMU 2 -ohjelmaan.</p>	<p>BALANCE 2 -hankkeen valmistelua ei aloitettu, koska hankkeen pääpartneri ja koordinaattori ei lähtenyt viemään hanketta eteenpäin.</p> <p>Valmisteltiin uuden rannikon luontotyyppien ennallistamiseen ja hoitoon (Rannikko-Life) liittyvä Life-hakemus.</p> <p>Osallistuttiin VELMU 2 -ohjelmaan suunnittelemalla ja toteuttamalla kenttätöitä sekä aloittamalla VELMU-kenttämenetelmästrategian kirjoittaminen. VELMUn puitteissa kartoitettiin vedenalaisia hiekkasärkkiä ja niiden potentiaalisia esiintymisalueita sekä jatkettiin fladojen ja uhanalaisten laji- ja luontotyyppien kartoituksia.</p>

Tulosopimuksen vaikuttavuustavoite 2:

Natura 2000 - ja luonnonsuojelualueverkoston tila paranee.

Talousarvion laadinnassa asetetut vaikuttavuustavoitteet:

- jatkaa luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostamista ja hoidon ja käytön suunnittelua koskevaa kolmevuotista projektia.
- vastaa luonnonsuojelualueiden tietojärjestelmien kehittämisestä ja teknisestä ylläpidosta.

<p>Jatkaa luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostamista ja hoidon ja käytön suunnittelua koskevaa kolmevuotista projektia tähän tarkoitukseen osoitetulla erillismäärärahalla. Hoidon ja käytön suunnittelussa edetään Natura-alueiden yleissuunnittelun tulosten pohjalta, ja siinä painopisteinä ovat NATA-arvioinnit.</p>	<p>Kiinteistönmuodostaminen eteni erittäin hyvin, vaikka alkuksaan vaikeat sääolot siirsivät Pohjois-Suomessa maastotöiden aloitusta. Uusia toimituksia haettiin 81 kohteelle (näistä kansallispuistoja 8 ja luonnonpuistoja 3) minkä lisäksi jatkettiin 31:tä vuonna 2016 aloitettua toimitusta. Kaikkiaan 62 toimitusta saatiin lopetettua. Em. luvut eivät sisällä 2016 aloitettua Suomussalmen (Kalevalanpuisto) laajaa lohkomishanketta, jossa valmistui 22 lohkomistoimitusta. Metsähallituksen omat mittaryhmät mittasivat Lapissa ja Pohjanmaalla rajaa maastoon 250 km (mm. Koitelaisenkaira 107 km ja Lito-kaira 80 km). Kansallis- ja luonnonpuistojen rajoja merkittiin maastoon lähes 900 km. Kiinteistönmuodostamisen ja rajojen merkinnän kulut olivat yhteensä 3,2 miljoonaa euroa, ja Metsähallituksessa tehty työpanos oli yhteensä noin 9 htv.</p> <p>NATA-tulostavoitteet saavutettiin kokonaisuutena hyvin. Koko maassa laadittiin yhteensä 353 NATA-arviointia, mikä oli 95 % vuoden tavoitteesta. Arviointeja tehtiin yli 30 % enemmän kuin vuonna 2016. Tehtyjen arviointien lukumäärään sisältyy 4 Natura-aluetta, joiden arviointivastuu oli alun perin sovittu ELY-keskukselle. Vuoden lopussa oli arvioituna yhteensä 71 % Metsähallituksen arviointivastuulla olevista Natura-alueista (793 kpl / 1120 kpl). Vuonna 2017 NATA-arviointien tekemiseen käytettiin työaikaa yhteensä 7,44 htv.</p>
<p>Aloittaa perustettavan Hossan kansallispuiston kiinteistönmuodostamisen.</p>	<p>Kiinteistönmuodostamistoimitus ja alueen rajojen merkintä saatiin kummatkin valmiiksi, ja niiden kulut olivat yhteensä 97 000 euroa. Rajalinjaa käytiin ja merkittiin maastoon 128 km.</p>
<p>Toteuttaa suojelualueiden paikkatietojärjestelmien jatkokehitystyöt sekä täydentää yhdessä muun luonnonsuojeluhallinnon kanssa järjestelmien tietosisältöjä.</p>	<p>SATJ-paikkatietojärjestelmästä otettiin kesäkuussa käyttöön uusi versio ja loppuvuoden aikana työstettiin seuraavaa versiota, jonka käyttöönotto tapahtuu helmikuussa 2018. Nämä kummatkin sisältävät lukuisia parannuksia etenkin ELY-keskusten käyttämiin toiminnallisuuksiin. Alkuvuoden aikana saatettiin lähes loppuun yksityismaiden suojelukohteiden perustamispäätösten sekä vaihtomaakiinteistöjen vienti järjestelmään.</p> <p>SASS-paikkatietojärjestelmästä otettiin käyttöön vuoden aikana kaksi uutta versiota, jotka sisälsivät jo käytössä olevien osien (HKS, järjestyssääntö, työohjelma) lisäksi yleisiä käytettävyyden parannuksia. Kaikki luonnonsuojelualueiden järjestyssäännöt on viety järjestelmään. Natura-alueiden yleissuunnittelun jatkojona järjestelmään on muodostettu kaikki tarvittavat NATA-, HKS- ja TPS-esitykset seuraavalle 10 vuodelle. ELY-keskukset aloittivat NATA-osion käytön ja yhdessä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen OHKE-hankeen kanssa järjestettiin NATA-koulutusta sekä niiden jälkeisiä tukipalavereita.</p>

	<p>SAKTI-paikkatietojärjestelmästä julkaistiin kolme uutta versiota. ELY-keskusten ja muun luonnonsuojeluhallinnon käyttäjille pidettiin useita erityisesti biotooppikuvioiden ja perinnebiotooppien tietojen päivittämiseen liittyviä koulutustilaisuuksia. Myös raportointiominaisuuksia kehitettiin.</p> <p>LajiGIS-tietojärjestelmästä otettiin käyttöön uusi versio, joka sisältää aiempaa laajempaan käyttöön soveltuvan tiedon sisään-syöttölomakkeen. Merialueen vedenalaisen luonnon aineiston muokkaus sisäänsyöttömuotoon aloitettiin ja sitä jatketaan. Koulutuksia (perus- ja tallennuskoulutukset) on järjestetty luonnonsuojeluhallinnon henkilöille (MH, ELYt, SYKE).</p>
<p>Vastaa valtakunnallisen Natura-alueiden tila 2016 -yhteenvedon ja -raportin tuottamisesta.</p>	<p>Ympäristöministeriön aloitteesta tavoitteesta tässä muodossaan luovuttiin ja korvattiin se uudella vuoden 2018 tavoitteella, joka on tulossopimukseen kirjattu seuraavasti: "Metsähallitus kehittää Natura 2000 -verkostoa koskevaa raportointia huomioon ottaen luonto- ja lintudirektiivin sekä verkostoa koskevan toimintasuunnitelman (Action Plan) edellyttämät raportointivelvoitteet." Tähän kokonaisuuteen liittyy myös vuoden 2018 sopimukseen kirjattu Metsähallituksen velvoite päivittää PAF-puiteohjelmaa 2018–2019 yhteistyössä YM:n kanssa.</p>

Tulossopimuksen vaikuttavuustavoite 3:

Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden erityisarvot säilyvät ja tila paranee.

Talousarvion laadinnassa asetetut vaikuttavuustavoitteet:

- ylläpitää ja hoitaa julkisten hallintotehtävien hallinnassa olevaa kulttuurihistoriallista kiinteistövarallisuutta valtion kiinteistöstrategian periaatteiden mukaisesti.

<p>Kunnostaa arvokasta rakennusperintöä, muun muassa kolttakenttiä Urho Kekkosen kansallispuistossa, Onnentemppeleä Aulangon luonnonsuojelualueen englantilaisessa kartanonpuistossa ja Kuusiston rauniolinnan vartijantorpan.</p>	<p>Urho Kekkosen kansallispuistossa kunnostettiin kolmea 1940-luvulla asuttua kolttakenttää Suomujoella, Oskarinkoskella ja Oskarinjärvellä. Suomujoella kunnostettiin aitta, sauna ja lammasaita. Oskarinkosken vanha pirtti dokumentoitiin ja tuettiin. Kaikilla kohteilla tervattiin kattoja. Aulangon puiston Onnentemppelein korjaussuunnitelma valmistui ja korjaukset kilpailutetaan kevään 2018 aikana. Kuusiston rauniolinnan vartijatorpan ja käymälärakennuksen suunnitelmat valmistuivat.</p> <p>Raaseporin rauniolinnan itäpuolella olevalta Slottsmalmenin muinaisjäännösalueelta havaittiin lokakuussa 284 kuoppaa. Rikos tuhosi ainutlaatuista tietoa Suomen keskiajasta. Sekä Metsähallitus että Museovirasto tekivät tästä törkeästä muinaisjäännökseen kajoamisesta rikosilmoituksen, jonka pohjalta käynnistynyt tutkinta on vielä kesken.</p>
--	--

Tulosopimuksen vaikuttavuustavoite 4:

Riista- ja kalakannat säilyvät elinvoimaisina, ja metsästys ja kalastus on eettistä ja vastuullista.

Talousarvion laadinnassa asetetut vaikuttavuustavoitteet:

- tarjoaa mahdollisimman laajasti kansalaisille metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla ja seuraa toiminnan vaikuttavuutta.
- kehittää erävalvonnan viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä uusia yhteistyömalleja riistakonsernin ja kalatalouskentän toimijoiden kanssa.

<p>Kehittää yhteistoimintaa Oma riista -palvelun ja Metsähallituksen järjestelmien välillä tavoitteena uudistaa valtion maiden metsästysasiakkaiden saalisalautejärjestelmä.</p>	<p>Oma riista -palvelu otettiin huomioon uutta Riistatalouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmää (RISU) suunniteltaessa yhteistyössä Suomen riistakeskuksen kanssa. Tavoite on saada hyödynnettyä Oma riista -palvelua osana Metsähallituksen pienriistan metsästyksen saalisalautejärjestelmää. Metsähallituksen lupatietojen vieminen Oma riista -palveluun on työn alla, siirron pilotointi on siirretty vuodelle 2018.</p>
<p>Jatkaa yhdessä muiden kalataloustoimijoiden kanssa hanketta, jossa selvitetään uuden kalastuslain toimeenpanossa tarvittavia tietoja ja tietojen keräämistä kalastuksesta. Lisäksi jatkaa uuden kalastuslain vaatimien yhteisten viranomaisrekisterien tuottamista.</p>	<p>Maa- ja metsätalousministeriö käynnisti kalatalouden tietoon perustuvan suunnittelu-, seuranta- ja ohjausjärjestelmän kehittämistyön aiemman valmistelun pohjalta. Eräpalvelut osallistui tiiviisti ko. kehitystyöhön ja järjestettyihin työpajoihin. Eräpalvelut osallistui aktiivisesti eri rekistereiden ja järjestelmien tiedon tuottamiseen ja tukemiseen (mm. kalastonhoitomaksurekisteri, kalastusrajoitus.fi, istutustietojen tallentaminen sähköiseen rekisteriin).</p>
<p>Tehostaa erävalvontaa tiivistämällä viranomaisten sähköisten palvelujen yhteiskäyttöä ja parantaa valvontaviranomaisten mahdollisuutta saada lupatietoja sähköisesti eri toimijoiden järjestelmistä ja asiakkailta.</p>	<p>Poliisin kenttäjärjestelmä POKE on saatu erätarkastajien käyttöön. Järjestelmällä saavutetaan operatiivisessa yhteiskäytössä poliisin ja rajavartioston kanssa reaaliaikaisempi ja yksityiskohtaisempi alueellinen erävalvonnan tilannekuva, jolloin erävalvonnan resursseja voidaan suunnitelmallisemmin ohjata tarvittaville painopistealueille. Lupahakujärjestelmän käyttöä erävalvonnassa tehostettiin ja vuoden 2018 aikana kartoitetaan mahdollisuus laajentaa järjestelmän käyttöä myös poliisille ja rajalle, jolloin valvontatilanteessa kirjoitettavien näyttömääräysten ja näyttöjen myöhemmän vastaanottamisen määrät vähenisivät.</p>
<p>Selvittää mahdollisuudet tukea Luonnonvarakeskusta suden DNA-näytteiden keräämisessä.</p>	<p>Metsähallitus Metsätalous Oy:n metsureita koulutettiin näytteiden keräämiseen, ja he osallistuivat myös kenttätöihin Eräpalvelujen ohjauksessa.</p>
<p>Aloittaa metsäpeuran palautusistutusten valmistelu osana MetsäpeuraLIFE-hankkeen toteutusta.</p>	<p>Palautustarhat valmistuivat Seitsemisen ja Lauhanvuoren kansallispuistoihin, ja niihin siirrettiin kantayksilöiksi kolme metsäpeuraa Kainuusta ja 10 eläintarhoista. Eläimet ovat viihtyneet tarhoissa hyvin. Myös muilta osin LIFE-hanke on edennyt suunnitelman mukaisesti.</p>
<p>Pilotoi metsäpeuran rotupuhtaustyön toimintamalleja ja eri toimijoiden vastuita Kainuussa aloittamalla kolmevuotisen hankkeen toteutuksen, mikäli hankkeelle myönnetään erillisiä rahoitusta.</p>	<p>”Metsäpeuran rotupuhtaustyö ja sen kehittäminen 2017–2019” -hankkeen ensimmäisen vuoden aikana on mm. kunnostettu metsäpeura-aitaa, poistettu neljä metsäpeuraa poronhoitoalueelta ja järjestetty keskeisille toimijoille tilaisuudet Suomussalmella ja Oulussa. Lisäksi valmisteltiin yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan toimintamallia rotupuhtauden turvaamiseksi. Malli valmistuu kevään 2018 aikana. Keskeiset laitehankinnat on tehty.</p>

Tulosopimuksen vaikuttavuustavoite 5:

Eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia.

Talousarvion laadinnassa asetetut vaikuttavuustavoitteet:

- viestii tehokkaasti riista- ja kalakantojen hoidosta sekä valtion retkeilyalueiden ja muiden valtion alueiden käyttömahdollisuuksista edistäen luonnossa virkistytymisestä koituvia myönteisiä vaikutuksia.

Aloittaa uuden riistasuunnittelu- ja saalispalautejärjestelmän suunnittelun ja toteutuksen.	Uuden riistasuunnittelu- ja saalispalautejärjestelmän suunnittelu aloitettiin hankenimellä ”Riistatalouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmän uudistus (RISU)”. Projektiryhmä on koottu, ja EU-kilpailutus aloitettiin kutsumalla kaikki halukkaat tarjoajat markkinavuoropuheluun. Varsinaisen kilpailutukseen tarvittavat dokumentit on tehty loppuvuoden aikana, ja toimittajan valintaan sekä toteutuksen suunnitteluun päästään alkuvuodesta 2018.
Selvittää mahdollisuudet tukea erämatkailuyrittäjyyttä valtion maiden metsästysjärjestelyissä ja siihen liittyvät lainsäädännölliset muutostarpeet.	Erämatkailuyrittäjyyttä selvitettiin sisäisenä hankkeena. Hankkeessa kartoitettiin erämatkailuyrittäjiä, joiden liike-toiminnasta merkittävä osa perustuu metsästyksen ja/tai kalastukseen liittyviin eräalan matkailupalveluihin, kuten eräopastukseen, majoitukseen, ruokailuun ja muihin niihin liittyviin palveluihin. Haastattelut kohdistettiin niihin tahoihin, jotka järjestävät tai suunnittelevat järjestävänsä eräpalveluita valtion alueilla. Myös sidosryhmätahoja haastateltiin. Haastattelu ja kysely käsittelevät eräyrittäjyyden toiminta-edellytyksiä valtion alueilla. Selvitysraporttiraportti valmistuu alkuvuodesta 2018.
Jatkaa valtion kalastonhoitomaksujen keräämistä ja tehostaa markkinointia ja sähköisiä palveluja maksukertymän suurentamiseksi ja asiakaspohjan laajentamiseksi sekä parantaa kalastonhoitomaksujen tilitys- ja raportointikäytäntöjä.	Metsähallituksen Eräluvut-verkkokaupan käytettävyyttä ja ulkoasua uudistettiin siten, että myös kalastonhoitomaksujen ostaminen onnistuu helposti ilman etukäteisrekisteröitymistä. Keväällä julkaistiin ensimmäinen Suomu-lehti, joka postitettiin kaikille kalenterivuoden kalastonhoitomaksun maksaneille. Lehti sisältää paperisen kalastuskortin, joka toimii kalastajille myös lupadokumenttina. Lehti sai erinomaista palautetta kalastajilta, ja se tullaan tekemään myös vuonna 2018. Lisäksi markkinoinnissa on hyödynnetty tehokkaasti erilaisia sähköisiä medioita (tv, radio, some). Heti alkuvuodesta 2018 tullaan julkaisemaan syksyn aikana tehty Eräluvut-mobiiliapplikaatio, jonka kautta Eräluvut-kauppaan rekisteröityneet asiakkaat voivat nähdä omat lupatietonsa.
Osallistuu alueellisten kalatalouden yhteistyöryhmien työhön ja edistää kalatalousalueiden toiminnan kehittämistä sekä kalastuslain toimeenpanoa.	Eräpalvelut osallistui yhteistyöryhmien työhön tiiviisti mukana useiden kalatalousalueiden toiminnassa ja toiminnan kehittämässä. Kalastuslain toimeenpanoon liittyviä tehtäviä on jatkettu valtakunnallisesti. Eniten toimeenpanoon liittyviä tehtäviä on ollut Ylä-Lapin kalastusasioita koskien (kalastuslain 10§:n toimeenpano).
Osallistuu vaelluskalojen elinkierron palauttamiseksi tehtäviin hankkeisiin ja on mukana OTVA-hankeessa, jonka keskeisenä tavoitteena on valmistella lijoen Raasakan voimalaitoksen yhteyteen suunnitellun kalatien lupahakua ja rakentamista.	Raasakan kalatien lupahakemus jätettiin P-S AVIin, jossa hakijoina olivat PVO-Vesivoima Oy ja Metsähallitus. Metsähallitus on mukana lijoen OTVA-hankkeen toimijana mm. neuvottelukunnassa, ohjausryhmässä, kalatien innovointiryhmässä ja jokiryhmässä. Lieksanjoen kärkehankkeessa haettiin Itä-Suomen AVI:ta kunnostuslupaa Ruunaan koskien kalataloudellisiin kunnostuksiin sekä selvitettiin sähkökoe-kalastuksin Ruunaan koskien luonnontaimien lisääntymistä. Hankkeessa tehtiin myös pienpoikasistutuksia ja selvitettiin alasvaeltavien smolttien määrää smolttiruuvipyyntillä. Lisäksi hankkeessa tehtiin kutualueiden soraistuksia helikopterilevityksenä sekä emokalojen ylisiirtoja kunnostetuille koskialueille, ja tutkittiin telemetriaseurannalla emokalojen kutukäyttäytymistä sekä rakennettiin kalatie Lieksanjoen vanhaan uomaan laskevaan Saarijokeen.
Valmistelee valtion vesien kalaelinympäristöjen hoidon ohjelman.	Eräpalvelut valmisteli valtakunnallisen toimintamallin kalaelinympäristöjen hoidon tehostamisen osalta. Tavoitteena on koordinoitusti ja tiiviinä Metsähallituksen sisäisenä yhteistyönä edistää ja tehostaa kalojen elinympäristöjen kunnostuksia Metsähallituksen hallinnoimia alueita koskien.

Tulosopimuksen vaikuttavuustavoite 6:

Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä.

Talousarvion laadinnassa asetetut vaikuttavuustavoitteet:

- luo edellytyksiä luontomatkailulle ja luonnon virkistyskäytölle parantamalla käytön kannalta keskeisten luonnonsuojelualueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä sekä seuraa näiden alueiden taloudellista merkitystä ja muita hyötyjä.
- viestii luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja käyttömahdollisuuksista edistäen luonnossa virkistäytymisestä koituvia myönteisiä vaikutuksia.
- varmistaa, että asiakastyytyväisyys säilyy hyvänä.

<p>Parantaa perustettavan Hossan kansallispuiston palveluvarustusta ja järjestää Suomi 100 -juhlapuiston avajaiset 17.6.2017. Lisäksi aloittaa Porkkalan luonnonsuojelualueelle laaditun luonnon virkistyskäytön kehittämissuunnitelman toteutuksen.</p>	<p>Hossan perustetun kansallispuiston palveluvarustusta kunnostettiin mittavasti. Puistoon tehtiin uudet patikoinnin ja maastopyöräilyn reittituotteet. Luontokeskus uudistettiin ja isoimmat varaustuvat kunnostettiin. Kansallispuiston avajaiset toteutettiin onnistuneesti. Juhliin osallistui noin 5 000 ihmistä.</p> <p>Porkkalan luonnonsuojelualueen virkistyskäyttöä luonto- ja kulttuuriperintöarvoihin sovittava kehittämissuunnitelma valmistui ja avajaisia suunnitellaan kesäksi 2018. Konkreettiset kehittämistarpeet liittyvät lähinnä reittien viitotukseen ja opastukseen.</p>
<p>Parantaa luontomatkailun edellytyksiä tiivistämällä yhteistyötä matkailu- ym. yritysten kanssa tavoitteena alueellisen talouden vahvistaminen ja Metsähallituksen alueiden matkailu- ja virkistyskäyttömahdollisuuksien tehokas hyödyntäminen alueiden luonnonsuojelutavoitteita vaarantamatta.</p>	<p>Repovedellä vahvistettiin lähiseudun matkailuyritysten toimintaedellytyksiä muun muassa tuotteistamalla päiväretki-kohteita ja tuottamalla viestintämateriaalia. Myös vesistömatkailun kehittämistarpeita kartoitettiin. Hankeyhteistyö VisitKouvolan kanssa jatkui.</p> <p>Koillismaan alueella toteutettiin yritysten kanssa matkailumarkkinoinnissa uusia konsepteja ("Neliometri kansallispuistoa joka yritykseen" ja "Land of National Parks"), tavoitteena vahvistaa puistojen näkyvyyttä. Yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa tähdättiin laajemman alueen matkailun markkinointikokonaisuuden luomiseen kansainvälisille markkinoille (Oulanka, Syöte, Riisitunturi ja Hossa).</p> <p>Pallas-Yllästunturin kansallispuiston ja sen ympäristön luontomatkailun kehittämiseksi laadittiin noin 100 yhteistyöyrittäjän kanssa yhteinen EAKR-hankehakemus, tavoitteena yritystuotteiden kehittäminen sekä puiston tuotteistaminen. Pohjois-Lapin alueella tehtiin tuotteistusyhteistyötä ja markkinointitoimia matkailuyritysten ja -organisaatioiden kanssa. Suomen Ladun kanssa kehitettiin Kiilopään reitistöä ja tehtiin maastopyöräilyä tunnetuksi kansallispuiston kävijöille. Pyhä-Luoston kansallispuiston matkailuyhteistyö syveni uuden hoito- ja käyttösuunnitelman sekä järjestyssäännön hyväksymisen myötä. Rovaniemellä kehitettiin luontomatkailun sähköistä markkinointia ja tehtiin alueen brändityötä matkailuyrittäjien kanssa. Osallistuttiin REILA reittimerkintöjen turvallisuus -hankkeeseen Lapissa. Ylläksellä rakennettiin riskiperustaisen reittimerkintäohjeistuksen mukainen opastekokonaisuus ja pilotoitiin uusi pelastus- ja paikannusmerkki.</p>
<p>Parantaa palveluvarustuksen kunnossapidon kustannustehokkuutta kysyntälähtöisesti ja siirtymällä laajemmin ostopalveluihin perushuollossa, mikäli se on tuottavuuden kannalta perusteltua. Palvelujen sijoittamisessa otetaan huomioon luonnonsuojelun aluekohtaiset tavoitteet/kustannusvaikuttavuus.</p>	<p>Itä-Suomessa poistettiin kymmeniä huonokuntoisia ja vähäisellä käytöllä olevia palvelurakenteita. Joitakin siirrettiin seurojen ja yhdistysten ylläpidettäviksi. Saimaan retkisatamien ylläpidossa tehtiin yhteistyötä seudun pursiseurojen kanssa. Usean kansallispuiston ylläpitohuollon hankkimisesta ostopalveluna tehtiin suunnitelmat.</p> <p>Huolto järjestettiin Oulangan kansallispuistossa ja Ylä-Kainuussa ostopalveluin. Oulunjärven Ärjänsaaren haltuunotto käynnistettiin vahvasti osallistavalla "Ärjä 2020 Masterplan" -työllä.</p>

	<p>Tunturi-Lapin alueelta poistettiin huonokuntoisia ja palvelutasoltaan heikkoja rakennelmia. Korvausinvestoinneissa parannettiin kustannustehokkuutta taukopaikkarakenteiden osalta hyödyntämällä valmiita yritysten tuotteita ja pystytyspalveluita sekä elementtirakentamista. Lisäksi tehostettiin huoltoa ja käynnistettiin kilpailutukset, joiden tavoitteena hoitaa 95 % puuhuollosta ja jätehuollosta ulkoistettuna palveluna. Pohjois-Lapin alueella ostettiin polttopuu- ja jätehuolto Saariselän ja UK-puiston lähialueelle sekä Hammas-tunturiin Ivalojoen alueelle. Peräpohjolan puistoalueella eteläisessä Lapissa tehtiin polttopuu- ja jätehuolto ostopalveluna viidellä alueella. Korjausrakentamista toteutettiin kahdella talkooleirillä Pyhä-Luoston kansallispuistossa. Sopimukset työkohteiden tarjoamisesta kuntien velvoitetöyllis-tettävälle tehtiin Savukosken, Sallan, Simon ja Keminmaan kuntien kanssa. Työvoimaa saatiin korjausrakentamiseen.</p>
<p>Ottaa käyttöön uuden palveluvarustustietojärjestelmän (PAVE).</p>	<p>Palveluvarustustietojärjestelmä (PAVE) otettiin käyttöön. Järjestelmä mahdollistaa rakennetun käyttöomaisuuden suunnitelmallisen ja kustannustehokkaan hallinnan sekä ylläpidon. PAVEn käyttöönottoprojektin koulutukset toteutettiin ja tarvittavat moduulikohtaiset ohjeistukset laadittiin. Koulutukseen osallistui myös Metsähallitus Kiinteistökehityksen ja Metsähallitus Metsätalous Oy:n henkilöstöä. Digitaalinen tieto on myös erilaisiin paikkatietoon perustuvien Metsähallituksen sovel-lusten käytössä. Metsähallituksen Retkikartta.fi:n palveluvarustuksen sijainti- ja ominaisuustieto perustuu PAVEn tietoihin. Aineistoa luovutetaan ilmaiseksi avoimen datan periaatteella useille yksityisille palveluntarjoajille. Järjestelmässä on myös mittava määrä kuntien kohteita. PAVE-järjestelmä korvasi aiemmin käytössä olleen REISKA-järjestelmän.</p>
<p>Aloittaa retkeilyalueita ja virkistysalueita koskevan suunnitelman/toimenpideohjelman toteutuksen.</p>	<p>Keinoja valtion retkeilyalueiden roolin kirkastamiseksi selvitettiin Metsähallituksen hankkeessa, jossa oli kaikkien vastualueiden edustus. Työtä jatketaan Metsähallituksen pääjohtajan asettamassa jatkoprojektissa.</p>
<p>Parantaa kansallispuistoissa ja keskeisillä yleisökohteilla viestintää ja markkinointia.</p>	<p>Yhteistyössä VisitFinlandin sekä Outdoors Finland -hankkeen kanssa saatiin uutta näkyvyyttä verkkosivuilla, sosiaalisessa ja kansainvälisessä mediassa. Luontoon.fi-palvelun tuotettiin autoreittikuvaukset kiinnostaville kohteille palvelemaan niin kotimaisia kuin ulkomaisiakin matkailijoita. Sosiaalisen median käyttöä kansallispuistojen ja muiden keskeisten käyntikohteiden viestinnässä kehitettiin entistä vuorovai-kutteisemmaksi. Eri kohteissa (muun muassa Syöte, Oulanka, Rokua, Oulun seutu, Kalajoki, Teijo, Saaristomeri, Seitsemisen) uudistettiin markkinointia yhdessä yritysten kanssa. Rannikon #helpostisaaristoon-kampanja sai valtakunnallista näkyvyyttä. Luontoon.fi-verkkopalvelun käyttäjämäärät kasvoivat 14 % verrattuna viime vuoden samaan ajankohtaan.</p>
<p>Kehittää menetelmiään seurata palveluvarustuksen kunnos-tusvelkaa ja parantaa raportointiaan kansallisomaisuuden hoidosta.</p>	<p>Korjausvelkaselvitys valmistui. Selvitys on paikkatietoon ja erilliselvityksiin pohjautuva laskelma palvelurakenteiden, rakennusten, rakennelmien, luontokeskusten, näyttelyiden sekä reittien ja reittirakenteiden tämänhetkisestä korjausvelasta. Laskelma sisälsi myös arvion kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden korjausvelasta sekä jätehuollon kehittämisen edellyttämistä investoinneista.</p> <p>Jatkossa korjausvelkalaskelmiin tarvittava aineisto saadaan ajantasaisina raportteina PAVE-tietojärjestelmästä. Tätä varten järjestelmään viedään korvausinvestointien edellyttämät toimenpidesuunnitelmat kustannusarvioineen vuoden 2018 aikana.</p>
<p>Koordinoi ja toteuttaa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa itsenäisyyden juhluvuoden Luonnon päivät 2017 -viestintä- ja tapahtumakokonaisuuden.</p>	<p>Luontopalvelujen koordinoiman hankkeen toteutukseen osallistui yli 60 organisaatiota, joista useilla on myös laaja paikallisjärjestöjen verkosto. Neljän Luonnon päivän tapahtumiin osallistui yhteensä noin 300 000 ihmistä. Luonnon päivät sai laajaa näkyvyyttä eri medioissa. Myös kansainvälinen media kiinnitti laajalti huomiota Luonnon päiviin ja Luonnon keskeiseen rooliin Suomi 100 -juhlina. Suomi 100 -sihteeristö on pitänyt sitä yhtenä Suomi 100 -juhlavuoden merkittävimmistä ja laajimmista hankkeista. Hanke tavoitti uusia yhteistyötahoja ja sai myös uusia kävijöitä lähtemään ulos luontoon ja kansallispuistoihin.</p>

<p>Kehittää maastoliikennejärjestelyitä ja maastoliikenteen ohjausta sekä parantaa niiden kustannustehokkuutta.</p>	<p>Moottorikelkkailun edellytysten kehittäminen osana keskeistä luontomatkailua (MOKEMA) -hankkeen kautta maastoliikennejärjestelyjen ja -ohjauksen kehittäminen aloitettiin. Neljän maakunnan (Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu, Pohjois-Karjala) kunnat osallistettiin moottorikelkkailuväylästön paikkatietoaineiston päivitykseen ja ajantasainen sijaintitieto moottorikelkkaurista ja -reiteistä julkaistiin Retkikartta.fi-palvelussa. Kuntien Lipas-palveluun saatiin vietyä 62 kunnan moottorikelkkaurat ja -reitit, ja tällä hetkellä palvelusta siirtyy Retkikartalle 10 600 km urien ja reittien paikkatietoa (Metsähallituksen vastaavat tiedot siirtyvät Retkikarttaan PAVE-järjestelmästä). Kustannustehokkuuden parantamiseksi sekä sähköisten palvelujen kehittämiseksi sähköisten maastoliikennelupahakemusten rakentaminen Eräluvut.fi-sivustolle ja luvanmyönnön järjestelmien kehittäminen aloitettiin yhteistyössä ulkoisen palveluntuottajan kanssa. Uudistettu ura- ja maastoliikennelupien sähköinen hakeminen sekä safariyrittäjien sähköinen ilmoituspalvelu avataan Eräluvut.fi-sivustolle helmikuun 2018 alussa. Maastoliikennelupien hinnoittelua on selkiytetty. Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteet ja -lupaohje päivitettiin ja otetaan käyttöön vuoden 2018 alussa.</p>
---	--

Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön asettamat muut toimintaa koskevat tavoitteet (kansainvälisen toiminnan tavoitteet ovat luvussa 3.2.1).

<p>Hyödyntää digitalisaation mahdollisuudet avoimen tiedon ja sähköisten palveluiden lisäämiseksi.</p>	<p>Luonnontieteellisen keskusmuseon kanssa tehtiin yhteistyösopimus digitaalisten lajitietojen jakamisesta ja julkaisemisesta Lajitietokeskuksen tietojärjestelmän kautta. Lisäksi tehtiin yhteistyösopimus Suomen meritietoportaaliin liittyen SYKE:n ja seitsemän muun yhteistyökumppanin kanssa. YM:n, Museoviraston ja SYKE:n kanssa käynnistettiin Kulttuuriympäristö-tiedot yhteiseen käyttöön! -hanke, joka on osa hallituksen KIRA-digi-kärkihanketta. Paikkatiedon avaamiseen liittyviä teknisiä ratkaisuja edistettiin osallistamalla Metsähallituksen yhteisen paikkatiedon julkaisu-ympäristön pilot-tiversioon rakentamiseen ja sen käyttöön kouluttautumiseen.</p> <p>Metsähallituksen keskeisten palveluiden kuvaukset tehtiin Suomi.fi:n palvelutietovarantoon ja julkaistiin Suomi.fi-palvelussa. Suurin osan kuvatuista palveluista on Luontopalvelujen ja Eräpalvelujen. Uutena sähköisenä palveluna toteutettiin yhdeksi kokonaisuudeksi uralupien ostaminen, maastoliikennelupien hakeminen sekä safariyrittäjien sähköinen ilmoituspalvelu, joka avataan Eräluvut-verkkokaupan yhteyteen helmikuun 2018 alussa.</p> <p>Retkikartta.fi-palvelussa näytettäviä aineistoja päivitettiin ja laajennettiin mm. Metsähallituksen monikäyttömetsillä sekä ajantasaisella sijaintitiedolla moottorikelkkaurista ja -reiteistä.</p> <p>Käynnistettiin selvitys sähköisen lupatarkastustyökalun tekemisestä helpottamaan erätarkastajien työtä maasto-olosuhteissa. Tavoitteena on mahdollistaa kaikkien Metsähallituksen metsästys- ja kalastuslupien tarkastaminen maasto-olosuhteissa myös offline-tilanteissa. Lupatarkastustyökalun käytön myötä metsästäjän/kalastajan luvannäyttövelvollisuus tarkastustilanteessa voitaisiin kenties poistaa ja näin mahdollistettaisiin maksettujen lupien joustavammat peruutusehdot.</p>
<p>Osallistuu Metsähallituksen yhteisten kustannustehokkaiden prosessien kehittämiseen Luontopalvelujen taloudellinen ja toiminnallinen erityisasema huomioon ottaen.</p>	<p>Luontopalvelut ja Eräpalvelut osallistuivat aktiivisesti Metsähallituksen yhteisten prosessien kehittämiseen. Yhteisiksi prosesseiksi määriteltiin Maa- ja vesi, Henkilöstöhallinto, Talous, Tietohallinto ja Viestintä. Työ jatkuu vielä vuonna 2018.</p>
<p>Valmistautuu Pohjois-Suomen siemenhuollon rahoituksen uudelleenjärjestämiseen.</p>	<p>Pohjois-Suomen siemenkeräysten toteuttamiseen varattiin valtion talousarvion momentilla 30.40.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v) 1 100 000 euroa vuodelle 2018. Lisäksi momentilla on valtuus: Metsähallitus saa tehdä sitoumuksia Metsähallituksesta annetun lain 5 §:n 7. kohdan mukaisten Pohjois-Suomen laajojen siemenkeräysten toteuttamiseksi siten, että valtiolle aiheutuu menoja vuoden 2018 jälkeen enintään 2 200 000 euroa.</p>

	Jos siemensadosta johtuen laajaa keräystä ei toteuteta vuonna 2018, siirtyy keräykseen osoitettu lisämääräraha käyttämättömänä seuraavalle vuodelle. Tulevien vuosien kehyksissä laajojen keräysten toteuttamiseen varaudutaan siten, että käytössä on vuosittain yhteensä 3,3 miljoonaa euroa, ottaen huomioon mahdolliset siirtyvät määrärahat.
--	---

3.2 YDINTOIMINTOJA TUKEVA TOIMINTA

3.2.1 Kansainvälinen toiminta

Metsähallitus isännöi EUROSITEn vuosikokousta ”Improving natural sites – join forces and prioritise your conservation actions” Suomen luontokeskus Haltiassa. Vuosikokous toteutettiin yhteistyössä biogeografisen Natura 2000 -prosessin kanssa. Vuosikokouksen yhteydessä allekirjoitettiin Luontopalvelujen ja Natural Englandin sekä Luontopalvelujen ja North Pennines AONB:n kanssa temaattiset yhteistyösopimukset liittyen muun muassa soiden ennallistamiseen ja hiilen sidontaan.

Kahdenvälisten sopimusten toteuttamiseen liittyen Kiinan Hunanin metsähallituksen asiantuntijaryhmän aiheena oli Ramsarin kosteikkosopimuksen CEPA-toiminta. Hunanin kuvernöörille, jonka vastuulla on kansallispuistojen perustaminen Hunaniin, korostettiin IUCN:n suojelualueluokituksen merkitystä. Korealainen ryhmä paneutui muun muassa suojelualueiden kävijätiedon hyödyntämiseen. Ruotsin Naturvårdsverketin kanssa solmittiin puitesopimus yhteistyöstä kesäkuussa. Luontopalvelujohtaja osallistui UNESCO:n maailmanperintökomitean kokoukseen heinäkuussa Krakovassa. Luontopalveluihin perustettiin kansainvälisten asioiden johtajan toimi, ja aloitettiin kansainvälisen ohjelman uusiminen.

Ympäristöministeriön Metsähallitukselle asettamat kansainvälistä toimintaa koskevat tavoitteet

Osallistuu kumppanina Suomen arktisen neuvoston puheenjohtajuusohjelman 2017–2019 (”Yhteisiä ratkaisuja etsimässä”) toteuttamiseen.	Metsähallitus osallistui arktisen puheenjohtajuusohjelman tapahtumien suunnitteluun YM:n ja MMM:n vetämissä työryhmissä ja itse tapahtumiin esitelmin ja oheisohjelmin. Työtä tehtiin tiiviissä yhteistyössä Luontopalvelujen ja Metsähallitus Metsätalous Oy:n Lapin alueyksiköiden kesken. Metsähallitus osallistuu Lapissa vuonna 2018 järjestettäviin tapahtumiin, kohokohana Arctic Biodiversity Congress, Rovaniemellä 8.–12.10.2018 ja niiden järjestelyihin. Metsähallituksen tavoitteena on esitellä puheenjohtajuusohjelman teemojen mukaisesti suojelualueiden hoitoa, maankäytön suunnittelua ja yhteensovittamista sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä.
Vastaa Suomen ja Viron luonnonsuojeluyhteistyön järjestämisestä vuonna 1991 ympäristöministeriöiden välillä allekirjoitetun yhteistyösopimuksen puitteissa (enintään 18 000 €) sekä Metsähallituksen Luontopalvelujen ja Latvian luonnonsuojeluviraston välillä vuonna 2010 sovitun yhteistyösopimuksen toteuttamisesta (enintään 7 000 €).	Suomen ja Viron luonnonsuojeluyhteistyön toimintaa toteutettiin toimintasuunnitelman mukaan. Kahden työryhmän kokouksen ja niihin liittyvien asiantuntijaseminaarien lisäksi järjestettiin Luontopalvelujen ja Keskkonnametin johtajien yhteistyötapaaminen, kokous Viron EU-puheenjohtajuudesta, jäkäle- ja sammalasantuntijoiden tapaaminen ja Junior Ranger-tapaaminen, johon osallistui myös latvialaisia, sekä asiakaspalveluhenkilöstön yhteistyötapaaminen. Lisäksi yhteistyöllä edistettiin hankevalmistelua (Liito-orava- ja Rannikko-LIFE-hankehakemukset). Toiminta lisäsi käytännön yhteistyötä ja oppimista molempien maiden asiantuntijoiden välillä.
	Yhteistyö Latvian luonnonsuojeluviraston kanssa on edennyt suunnitelmien mukaan. EUROPARC-liiton Pohjolan–Baltiankokouksen yhteydessä Liettuassa järjestettiin Junior Ranger-kokous, jossa päätettiin seminaarista 2018 Virossa. Paahde-LIFE:n palokonferenssiin osallistui myös latvialaisia. Suomalaisia osallistui järjestettyihin kansainvälisiin niitty- ja kosteikkoseminaareihin sekä Birds in Adazi -LIFE-hankkeen loppuseminaariin. Suomen Luonnon päivän konseptiin tutustui joukko latvialaisia, jotka osallistuivat yhteistyön koordinaatiokokoukseen Suomessa. Yhteistyöstä saatava hyöty parhaiden käytäntöjen jakamisen kautta jakaantuu vuoroin kumpaankin maahan.

Osallistuu Ramsarin kosteikkosopimuksen kansalliseen toimeenpanoon ja kansainväliseen yhteistyöhön (enintään 9 000 €) sekä Natura 2000 biogeografisen prosessin boreaalisen alueen toimintaan (enintään 10 000 €).

Ramsarin kosteikkosopimuksen kotimainen toimeenpano etenee hyvin. Ramsar-alueiden tietoja päivitettiin ja syyskuussa pidettiin työpaja Ramsar-kosteikkojen ekosysteemipalveluista. Luontopalveluissa toimivat Ramsarin kansallinen yhteyshenkilö ja STRP-yhteyshenkilö osallistuivat Ramsarin pysyvän komitean ja STRP:n kokouksiin.

Osana Natura 2000 biogeografista prosessia osallistuttiin EURISITE:n vuosikokouksen järjestelyihin Suomen luontokeskus Haltiassa. Aiheena tapahtumassa on muun muassa ekologiset kompensatiot ja luontodirektiivin luontotyypin suojelutason kustannustehokas ja vaikuttava parantaminen boreaalisella vyöhykkeellä. Lisäksi osallistuttiin boreaalisen vyöhykkeen maiden perinnebiotooppiverkoston tapaamiseen ”WAKE UP! Boreal Grasslands” ja sen järjestelyihin yhdessä Viron Keskkönaametin kanssa Viron Muhussa.

3.2.2 Kehittäminen

Metsähallituksen Luontopalvelujen ja Eräpalvelujen kehittämisohjelma valmistui. Kehittämisohjelmassa määriteltiin ne uudet ja edelleen kehitettävät toimenpiteet, joihin lähivuosien aikana ryhdytään, jotta toiminnan tuloksellisuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta voidaan parantaa. Hankehakemustoiminta oli vilkasta ja hakemuksia lähetettiin pääasiassa erilaisiin EU-rahoitusinstrumentteihin 45 kappaletta. Näistä hakemuksista vuoden 2017 loppuun mennessä sai positiivisen rahoituspäätöksen 25 hanketta. Hakemusten yhteenlaskettu lisärahoitus tuleville vuosille oli noin 10 miljoonaa euroa. Hankesalkussa oli ulkopuolista rahoitusta saavia hankkeita yhteensä 88 kpl.

EU-rahoitteisten hankkeiden määrä kasvoi yhdeksällä hankkeella (ks. taulukko alla). Kasvu johtui pääasiassa suuremmasta EMR-hankkeiden määrästä. Volyymiltaan suurin käynnistyneistä hankkeista oli soiden, purojen ja lintuvesien turvaamiseen keskittyvä Hydrologia-LIFE-hanke, jonka kokonaisbudjetti oli 8,9 miljoonaa euroa. Uusi päänavaus EU-rahoituksen osalta oli Makedonia Twinning -hanke, jossa tuetaan vuosina 2017–2019 Makedonian luonnonsuojeluhallintoa saavuttamaan Euroopan unionin jäsenyyden.

Euroopan Unionin ohjelmien kautta rahoitettujen hankkeiden määrä ja kokonaisvarainkäyttö vuosina 2014–2017

Rahaston nimi	2014		2015		2016		2017	
	Kpl	Euroa	Kpl	Euroa	Kpl	Euroa	Kpl	Euroa
Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto, EMR	8	655 000	5	155 000	18	1 199 000	20	1 442 423
Euroopan aluekehitysrahasto, EAKR	19	1 332 000	8	272 000	9	408 000	6	383 551
Euroopan sosiaalirahasto, ESR	3	320 000	3	52 000			1	58 431
Rajat ylittävän yhteistyön ohjelmat, INTERREG	8	584 000	3	28 000	4	171 000	11	1 015 634
LIFE+ rahoitusohjelma	8	1 870 000	7	1 840 000	8	2 374 000	8	1 244 141
Euroopan meri- ja kalatalousrahasto, EMKR			1	5 000			1	6 782
EU:n ulkorajayhteistyöohjelma, ENI	5	2 040 000	2	125 000				
IPA Transition Assistance and Institution Building (Twinning)							1	35 441
YHTEENSÄ	51	6 801 000	33	2 477 000	39	4 152 000	48	4 186 404

3.2.3 Viestintä ja verkkopalvelut

Luontopalvelut toteutti yhden laajimmista Suomi 100 -hankkeista: Luonnon päivät 2017. Osana hanketta onnistuttiin myös saamaan Suomen luonnon päivä 2017 viralliseksi liputuspäiväksi, ja sisäministeriö suosittelee, että myös vuonna 2018 liputetaan Suomen luonnon päivänä. Luonnon päivät 2017 -Suomi 100-hanke osoittautui merkittäväksi kanavaksi luonto-teman valtavirtaistamisessa ja tarjosi erinomaisen keinon lisätä luontoaiheista viestintää laajan kumppaniverkoston (mm. terveys- ja hyvinvointisektori, ulkoilujärjestöt) omissa kanavissa.

Hossan kansallispuistoa tehtiin tunnetuksi niin kotimaisissa kuin kansainvälissä medioissakin aktiivisella omalla viestinnällä sekä yhteistyöllä matkailusektorin, muun muassa VisitFinlandin, kanssa. Historiakohteita on tehty tunnetuksi erityisesti suurilla tapahtumilla. Suomen luonnon päivänä järjestettiin neljällä historiakohteella – Raaseporin rauniolinna, Kuusiston rauniolinna, Rapolan muinaislinna ja Vallisaari – valotapahtumat, joihin osallistui yli 6 000 ihmistä. Kajaanin rauniolinnan linnanvirtatapahtumaan osallistui 5 000 ihmistä.

Vuonna 2016 aloitettu hanke luonnonsuojelun viestinnän vaikuttavuuden parantamiseksi eteni. Tavoitteena on perehdyttää luonnonsuojelun asiantuntijat viestinnän mahdollisuuksiin luonnonsuojelutavoitteiden edistämässä sekä toteuttaa luonnonsuojeluviestintää entistä paremmin erityisesti LIFE-hankkeiden kautta.

Keväällä 2017 käynnistettiin Luontoon.fi-verkkopalvelun uudistaminen (toteutus 2018–19) keräämällä laaja palaute uudistustyön pohjaksi sekä verkkopalvelun käyttäjiltä että matkailusektorilta. Eräpalvelut toimitti keväällä 2017 uuden Suomu-lehden, joka jaettiin kaikille koko vuoden kalastonhoitomaksun maksajille. Lehden jakeluksi tuli noin 190 000 kappaletta, eli se on Suomen laajin kalastusjulkaisu. Suomu-lehden mukana kalastajat saivat kalastuskortin. Kalastusmaksuja markkinoitiin myös TV-kampanjalla MTV3-kanavalla, jossa kampanjan laskennallinen tavoitettavuus oli kaksi miljoonaa eri katsojaa. Mainontaa tuettiin radiospoteilla useilla eri kanavilla. Asiakaslehdet Tuikki

(35 000 kpl) ja Kieppi (45 000 kpl) julkaistiin keväällä Metsähallituksen kalastus- ja metsästysasiakkaille. Lehtien teemana oli Suomen juhlavuosi, eli niissä seurattiin kalastuksen ja riistalajiston kehittymistä Suomen itsenäisyyden aikana. Lisäksi Eräpalvelujen viestintä päivitti kriisiviestinnän ohjeita erityisesti uuden kalastuslain jälkeen kriisiytyneen Ylä-Lapin tilanteen vuoksi. Eräpalvelujen henkilöstölle tarjottiin syksyllä kriisiviestinnän koulutusta sekä Ylä-Lapin että myynnin näkökulmista.

3.2.4 Metsäpuiden siemenhuolto

Pohjois-Suomen siemenen varmuusvarastosta myytiin siementä 1 580 kg. Myyntituloa kertyi 799 000 euroa. Varastosta poistettiin noin 700 kg alentuneen itävyyden vuoksi epäkuranttia siementä. Tällä hetkellä varastossa on siementä yhteensä noin 53 000 kg, josta männyn siementä 44 600 kg ja kuusen siementä 8 400 kg.

3.2.5 Hallinto

Julkisten hallintotehtävien uudelleenorganisointi osana toiminnan tehostamista saatiin päätökseen. Luontopalvelujohtaja antoi Julkisten hallintotehtävien organisointia koskevan päätöksen, joka astui voimaan 1.1.2018. Toimintatapauudistuksessa selkeytettiin Luontopalvelujen ohjausyksikössä vastuita ja tehtäviä. Etelä-Suomen Luontopalvelut jaettiin Rannikon ja Järvi-Suomen luontopalvelualueisiin. Samassa yhteydessä koko meritoiminta keskitettiin Rannikon alueeseen ja Vaasan seutu siirrettiin Pohjanmaan alueyksiköstä Rannikon luontopalvelualueeseen.

3.2.6 Ympäristöjärjestelmä

Metsähallituksessa on käytössä SFS-EN ISO 14001-standardin mukainen ympäristöjärjestelmä. Inspecta Sertifiointi Oy:n elokuussa toteuttama ulkoinen arviointi oli Savonlinnassa ja Linnansaaren kansallispuistossa. Keskeisenä teemana oli saimaannorpan suojelu. Joulukuussa arvioinnin kohteena oli Eräpalvelut. Arvioinneista ei tullut poikkeamia. Sisäisiä arviointeja toteutettiin viisi kappaletta. Annettu yksi lievä poikkeama koski sähkökalastuksessa sattuneesta vakavasta vaaratilanteesta raportoimatta jättämistä.

4 Toiminnallinen tehokkuus (varainkäyttö)

Metsähallituksen Julkiset hallintotehtävät -yksikön erillisen kirjanpidon kokonaismenoja kuvaavat taulukot on laadittu varainkäyttöön perustuen mukaan lukien pysyvien vastaavien lisäykset ja vähennykset ilman poistoja ja hallinnansiirtoja sekä vaihtuvien vastaavien varastonmuutosta.

4.1 TALOUDELLISUUS

Metsähallituksen Julkiset hallintotehtävät -yksikön kokonaismenot olivat vuonna 2017 yhteensä 61,4 miljoonaa euroa (62,8 M€ v. 2016).

Ohjaavien ministeriöiden, ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön, kautta valtion talousarviosta strategiseen tulossopimukseen ja sen vuosiliitteeseen perustuen vuonna 2017 saatu kolmi-vuotinen siirtomääräraha oli yhteensä 38,8 miljoonaa sisältäen meriensuojeluun saadun määrärahan 0,180 miljoonaa euroa. Toimintavuoden aikana käytettiin ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön tulossopimuksen vuosiliitteen perusteella las-kutettavaa rahoitusta 39,6 miljoonaa euroa (vuonna 2016 44,1 miljoonaa euroa). Kyseisellä rahoituksella katettiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti 67 prosenttia toimintavuoden kokonaismenoista (vuonna 2016 70 %). Kumulatiivinen käyttämättä jäänyt osuus siirtomäärärahoista kirjataan taseeseen saatuihin ennakkoihin. Tarkempi erittely seuraavalle vuodelle siirtuvistä eristä on tuloslaskelmaa täydentävässä liitelaskelmassa kohdassa 7.4.4. Tulossopimukseen kirjattujen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää rahoituksen hankkimista myös muista rahoituskanavista.

Kokonaisvarainkäyttö aleni edellisvuoteen nähden 1,40 miljoonaa euroa eli -2 %. Kokonaisvarainkäyttöön vaikutti toisaalta maksullisen toiminnan tulojen ja hankerahoituksen kasvu sekä tulossopimuksen perusteella saadun rahoituksen aleneminen. Ympä-

ristöministeriön momenteilla toteutettujen menojen alenemaan, 4,14 miljoonaa euroa, vaikutti erityisesti kertaluonteisen rahoituksen muutos sekä edelliseltä vuodelta siirtyvän määrärahan pienentyminen. Vastaavasti hankerahoituksella katettujen menojen osuus kasvoi 2,54 miljoonaa euroa.

Menolajeittain suurin alenema on maahankintain-vestoinneissa 1,47 miljoonaa euroa, ulkopuolisten palvelujen ostoissa 1,33 miljoonaa euroa sekä palkkausmenoissa 0,94 miljoonaa euroa. Ulkopuolisten palvelujen ostojen alenema indikoi merkittävien hankkeiden päättymistä, esimerkiksi Örön ja Vallisaaren hankkeet. Hanketoiminnan ulkopuolisten palvelujen tarve aleni 1,43 miljoonaa euroa.

Toimintavuoden aikana henkilötyövuodet alenivat 530:een vastaavien bruttohenkilötyövuosien ollessa 548 vuonna 2016 (ks. luku 5.1 Henkilöstön määrän kehitys sekä liitetiedot 7.4.3).

Hankerahoituksen saanti perustuu vahvasti kansainvälisiin, maakunnallisiin ja paikallisiin kumppanuuksiin. Metsähallitukselle tulevat rahoituspäätökset tehdään useimmiten maakunnallisella tasolla ja hankkeet toteuttavat sekä paikallisia, varsinkin maakuntaohjelmissa asetettuja päämääriä että Metsähallitukselle tulossopimuksessa annettuja tavoitteita. Hankkeet integroivat Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät toimintaympäristöönsä, ja niillä on myös merkittävä työllistävä ja paikallistaloutta aktivoiva vaikutus. Hankerahoituksen osuus toimintavuoden kokonaisrahoituksesta ja niitä vastaavista kokonaismenoista kasvoi 15 prosenttia ollen 9,04 miljoonaa euroa (6,50 M€ euroa 10 %). Merkittävintä hankerahoituksen kasvu oli EU-rakennerahastojen sekä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston osalta yhteensä 1,72 miljoonaa euroa.

Julkiset hallintotehtävät -yksikön toiminnan menojen jakautumin rahoituslähteittäin vuosina 2016–2017

Kokonaismenot rahoituslähteittäin 1000 €	2017 Yhteensä	2016 Yhteensä	Muutos, €	Muutos, %
Maksullisen toiminnan menot	11 341	10 216	1 125	11 %
Liiketoiminnan rahoitus asiakaspalvelutehtäviin	0	20	-20	-100 %
MMM mom 30.64.50	6 968	6 374	594	9 %
YM mom 35.10.52	33 751	37 898	-4 147	-11 %
YM, meriensuojelu mom 35.10.22	104	103	1	1 %
YM, luonnonsuojelualueiden hankkiminen mom 35.10.63	230	1 729	-1 499	-87 %
EU:n rakennerahastot	1 405	416	988	237 %
EU:n Life-rahastot	1 244	1 156	88	8 %
Muu EU-rahoitus	35	-	35	
OM, avolaitostyöt	826	750	76	10 %
Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto	1 502	767	735	96 %
TEM, työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet	469	707	-238	-34 %
TEM, työllistämisperusteiset siirtomenot investointeihin	0	-	0	
Muu ulkopuolinen rahoitus	3 563	2 708	855	24 %
Yhteensä	61 438	62 844	-1 407	-2 %
Menot pl. Maanhankintainvestoinnit	61 230	61 165	65	

Julkiset hallintotehtävät -yksikön toiminnan menojen jakautumin menolajeittain vuosina 2016–2017

Kokonaismenot menolajeittain 1000 €	2017 Yhteensä	2016 Yhteensä	Muutos, €	Muutos, %
Aineet ja tarvikkeet	3 224	3 338	-114	-3 %
Palkkausmenot	25 080	26 024	-944	-4 %
Matkat ja muut henkilöstömenot	3 216	3 298	-82	-2 %
ICT-kulut	2 718	2 291	427	19 %
Vuokrat ja muut toimitilamenot	6 432	5 454	978	18 %
Ajoneuvo- sekä muut kone- ja laitemenot	2 218	2 260	-42	-2 %
Ulkopuoliset palvelut	4 481	5 819	-1 338	-23 %
Muut palvelujen ostot	1 346	1 145	201	18 %
Muut kulut	9 864	9 116	748	8 %
Muut investoinnit	2 650	2 420	230	10 %
Maanhankintainvestoinnit	208	1 679	-1 471	-88 %
Yhteensä	61 438	62 844	-1 406	-2 %
Menot pl. maanhankintainvestoinnit	61 230	61 165	65	

Seuraavassa taulukossa on esitetty tulossopimukseen ja sen liitteeseen perustuvan rahoituksen sekä muiden rahoituslähteiden jakautuminen tehtävittäin ja rahoituslähteittäin. Yhteisiin menoihin on sisällytetty muun muassa hallinto- ja kansainvälisten tehtävien menoja. Vuoden 2016 osalta yhteisiin menoihin oli sisällytetty

myös pääosa konserniveloituksista. Eräasiat kattavat Eräpalvelut -vastualueen rahoituksen ja toiminnan menot. Eräpalvelujen ”muut rahoituslähteet” ovat pääosin lupatuloja. Luontopalvelujen muissa rahoituslähteissä hankerahoituksen osuus on merkittävä.

Julkiset hallintotehtävät -yksikön bruttomenot 2016–2017 tehtävittäin ja rahoituslähteittäin

Rahoituslähteet ja tehtävät 1000 €	MMM mom 30.64.50	YM mom 35.10.52 ml. Meriensuojelu	Muut rahoituslähteet	Menot yhteensä 2017	Menot yhteensä 2016	Muutos, €	Muutos, %
Yhteiset menot	281	2 545	689	3 515	9 845	-6 330	-64 %
Luonnonsuojelu	29	8 250	3 146	11 425	10 716	709	7 %
Luonnon virkistyskäyttö	4 691	17 034	8 967	30 692	29 843	849	3 %
Alueiden hallinta	63	6 001	1 057	7 121	5 039	2 082	41 %
Eräasiat	1 689	25	6 757	8 470	7 191	1 279	18 %
Siemenhuolto ja uittorakenteet	215	0	0	215	211	4	2 %
Menot yhteensä 2017	6 968	33 854	20 616	61 438	62 844	-1 407	
Menot yhteensä 2016	6 374	38 001	18 469				
Muutos, €	594	-4 146	2 146				
Muutos, %	9 %	-11 %	12 %				

Alla olevassa taulukossa on laskelma Metsähallituksen Julkisten hallintotehtävien maa- ja metsätalousministeriön kolmivuotisen siirtomäärärahan (momentti 30.64.50) kumulatiivisesta käytöstä tehtävittäin. Maa- ja metsätalousministeriön määrärahalta

maksetut bruttomenot olivat yhteensä 6,96 miljoonaa euroa (6,37 M€ v. 2016). Vuonna 2017 käytettävissä olleista määrärahoista siirtyi vuodelle 2018 yhteensä 0,35 miljoonaa euroa.

Julkiset hallintotehtävät -yksikön maa- ja metsätalousministeriön määrärahan (momentti 30.64.50) käyttö tehtävittäin vuonna 2017

MMM määrärahan (mom 30.64.50) käyttö tehtävittäin 1000 €	Määräraha 2017	Vuodelta 2016 siirtynyt	Bruttotulot 2017	Käytettävissä yht. 2017	Bruttomenot 2017	Siirtyy vuodelle 2018
1. Yhteiset menot	318			688	400	288
2. Valtion retkeilyalueet, erämaa-alueet, virkistysmetsät, muut virkistysalueet, muu reittiverkosto	3506		15	4894	4 783	110
3. Erävalvonta			7	1286	1 377	-91
4. Riistataloudelliset hankkeet		984		0	3	-3
5. Kalataloudelliset hankkeet	1690			114	119	-5
6. lijojen ja Hossajoen uittovelvoitteen hoito				41	70	-29
7. Pohjois-Suomen siemenhuolto			803	300	215	85
Yhteensä	5 514	984	824	7 322	6 967	355

4.2 TUOTTAVUUS

Valtioneuvoston antamissa Metsähallituksen omistajapoliittisissa linjauksissa on Julkiset hallintotehtävät -yksikön toimintaa koskeva tavoite: Luontopalvelut (Metsähallituksen Julkiset hallintotehtävät) parantaa tuottavuutta ja lisää toiminnan vaikuttavuutta. Kokonaistuottavuuden kehityksen tavoitteet on sisällytetty uudistettuun tulossopimukseen. Suoria kustannustehokkuustavoitteita ei vuodelle 2017 ole asetettu. Tulossopimus ja vuotuinen tulosohejaus kokonaisuudessaan asettavat välillisesti kustannustehokkuutta edistäviä tavoitteita, koska niissä asetetaan vaikuttavuus-, suorite- ja laatutavoitteita sekä määritetään resurssit, joilla tavoitteet tulee saavuttaa (VTV 1/2018).

Tavoitteiden mukaisesti tuottavuuskehityksen mitaaminen on vakiinnutettu osaksi johtamisen ja palkitsemisen menettelyjä. Tuottavuutta arvioidaan Tilastokeskuksen kehittämällä kokonaistuottavuuden panos-tuotos-menetelmällä, jossa toimintavuoden tuottavuutta verrataan edellisen vuoden tuottavuuteen. Julkisen sektorin tuottavuutta arvioivan mittarin käytöstä on muualla valtionhallinnossa jo suurelta osin luovuttu. Metsähallituksen Julkisten hallintotehtävien kokonaistuottavuutta laskettaessa kokonaistaloudesta ei laskentamallista poiketen deflatoitu.

Valtiontalouden tarkastusvirasto teki vuonna 2017 tarkastussuunnitelmaansa sisältyneen Metsähallituksen toiminta valtion maa- ja vesiomaisuuden hallinnassa -tarkastuksen 1/2018 (https://www.vtv.fi/files/5982/1_2018_Metsahallituksen_toiminta_valtion_maa_ja_vesiomaisuuden_hallinnassa.pdf, sivut 9, 41–44). Tarkastuksen perusteella Metsähallituksen Julkisten hallintotehtävien -yksiköllä on hyvät edellytykset julkisten hallintotehtävien kustannustehokkaaseen hoitoon. Julkisten hallintotehtävien kustannustehokkuutta on pyritty edistämään monin tavoin. Tuottavuutta parantavana tavoitteena on ollut myös hakea budjettirahoitusta täydentävää hankerahoitusta. Vuositaitain vaihtuvat ulkoisen rahoituksen volyymit muokkaavat niin tavoitteita, suoritteita kuin resurssjakain. Kustannustehokkuutta ohjataan ja sen kehitystä seurataan. Kannanottona VTV toteaa raportissaan, että johtopäätöksiä kustannustehokkuuden kehityksestä

ei kokonaistuottavuusindeksiä arvioimalla voi tehdä, sillä toimintavuodet julkisten hallintotehtävien hoidossa eroavat toisistaan merkittävästi. Määrällisten suoritteiden kustannustehokkuus on riippuvaista myös ulkoisista tekijöistä, jolloin kustannustehokkuus muuttuu ilman panostuksessa tapahtuvaa muutosta. Huomio tulisi kiinnittää tällöin toiminnan vaikuttavuuteen. Kokonaistuottavuusindeksin korvaavaa mittaria ei kuitenkaan ole.

Kokonaistuottavuuslaskelmassa tuottavuutta esitetään alla olevan taulukon loppusuoritteiden toteutuman (tuotos) ja niiden tuottamiseen käytettyjen henkilötyövuosien (työpanos) ja liikekirjanpidon tuloslaskelman kulujen (kokonaispanos) suhdelukuna (työn tuottavuus, kokonaistuottavuus). Suhdeluku 100 ilmaisee, että panokset, tuotokset ja tuottavuus ovat toteutuneet edellisen vuoden tasolla.

Julkiset hallintotehtävät -yksikön kokonaistuottavuuslaskelmassa tuottavuutta kuvaavat loppusuoritteet 2016–2017

Tuottavuusindeksin laskennassa käytetyt loppusuoritteet

Loppusuoritteet prosesseittain	Mittari
Alueiden hallinta	
Hoito- ja käyttösuunnitelmat Natura-alueilla	Niiden Natura-alueiden lkm, joille valmistunut hoito- ja käyttösuunnitelma (HKS)
Ls-alueiden perustaminen	Valmistuneiden (esi)suojelukiinteistöjen määrä
Maankäyttöön vaikuttaminen	Lausuntojen lkm ashassa (2015 lähtien ei sis. naapurien kuulemisia)
Maksulliset käyttöoikeudet	Uusien/päivitettyjen sopimusten määrä Vuokrassa
Maastoliikenneluvat	Uralupien ja urien ulkopuolisten lupien lkm
NATA-arviointien määrä	Niiden Natura-alueiden lkm, joille on valmistunut NATA-arviointi
Luonnonsuojelu	
Inventoinnit maa-alueilla	Inventoidut hehtaarit maa-alueilla
Ennallistaminen ja hoito	Ennallistetut ja hoidetut hehtaarit
Lajiesiintymätarkastukset	Tarkastetut esiintymät, kpl
Huoltokirjat strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden kohteille	Valmistuneiden huoltokirjojen lukumäärä
Luonnon virkistyskäyttö	
Luontoon.fi-sivujen ylläpito	Sivujen lataukset
Maksuton opastus	Kävijöiden lkm luontokeskuksissa ja muissa asiakaspalvelupisteissä
Palveluvarustuksen ylläpito	Luontopalvelujen hallinnoimien rakennusten ja rakennelmien lkm Reiska-tietojärjestelmässä. Jälkimmäisen vuoden luku otetaan suoraan sovelluksesta. Siitä vähennetään vuoden aikana rakennettujen kohteiden sekä Luontopalvelujen hallintaan siirrettyjen kohteiden lkm.
Maksullinen opastus (opastetut henkilöt)	Opastettujen henkilöiden lkm
Maksullinen tilojen vuokraus	Tilojen vuokratulot 1000 €
Eräasiat	
Erävalvonta	Asiakaskontaktien lkm
Valtion kalastonhoitomaksu	Valtion kalastonhoitomaksun vuosiluvan maksaneiden lukumäärä
Metsästys ja kalastus (kalastuslupien lkm)	Kalastuslupien lkm
Muut tehtävät	
Siemenhuolto (myydyt kilot)	Myydyt siemenkilot

Julkiset hallintotehtävät -yksikön deflatoimaton kokonaistuottavuusindeksin toteuma 2016–2017 sekä vastaava toteuma vuosilta 2015–2016 sekä 2014–2015

	Toteuma 2016-2017	Toteuma 2015-2016	Toteuma 2014-2015
Kokonaistuottavuusindeksi	105,61	115,52	102,39

Julkiset hallintotehtävät -yksikön tuotosten ja panosten toteumaindeksit, työn tuottavuus sekä deflatoimaton kokonaistuottavuus 2016–2017 sekä vastaavat toteumat vuosilta 2015–2016 sekä 2014–2015

Indeksi	2016–2017	2015–2016	2014–2015
Tuotos	104,64	117,36	93,86
Työpanos	96,37	100,71	83,41
Kokonaispanos	99,09	101,59	91,67
Työn tuottavuus	108,58	116,53	112,53
Kokonaistuottavuus	105,61	115,52	102,39

Työn tuottavuuden nousuun vaikutti tuotosten eli suoritteiden kasvu 4,64 prosenttiyksikköä samanaikaisesti suoritteiden tuottamiseen tarvittavan työpanoksen (htv) laskiessa 4,34 prosenttiyksikköä ollen 96,37. Samanaikaisesti edellä mainittujen tuotosten ja työpanoksen toteuman kulurakenne, kokonaispanos, oli 0,91 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuonna 2016.

Vuoden 2018 aikana JHT aloittaa toimet tuottavuuden laskennassa käytettävän mittarin kehittämiseksi. Kehittämistyössä hyödynnetään VTV:n raportilla esiin tuotuja havaintoja.

4.3 KANNATTAVUUS

Julkisten hallintotehtävien -yksikön maksullisen toiminnan kannattavuus ja kustannusvastaavuuden toteuma 2015–2017.

	2017 Toteuma	2016 Toteuma	2015 Toteuma
Maksullinen toiminta			
Julkisoikeudelliset suoritteet			
MMM:n maksuasetuksen 1592/2015 mukaisen julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	80 %	84 %	91 %
YM:n maksuasetuksen 1517/2015 mukaisen julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	74 %	283 %	44 %
Liiketaloudelliset suoritteet			
MMM:n maksuasetuksen 1592/2015 mukaisen liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	121 %	97 %	118 %
YM:n maksuasetuksen 1517/2015 mukaisen liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	149 %	154 %	123 %
Erillislainsäädäntöön perustuvat			
MMM:n erillislainsäädäntöön perustuvien suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	153 %	444 %	153 %
YM:n erillislainsäädäntöön perustuvien suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	276 %	103 %	440 %

Metsähallituksen Julkisten hallintotehtävien tulorahoitteisen maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus lasketaan soveltaen Valtiokonttorin mallia. Vuoden 2017 maksullisen palvelutoiminnan yhteenlaskettu kustannusvastaavuus kaikkien suoritteiden osalta oli 118 % (115 % vuonna 2016). Kustannusvastaavuuden parantumiseen vaikutti kokonaisliikevaihdon kasvu (0,07 miljoonaa euroa, +1 %) samaan aikaan kuin suoritteiden tuottamiseen käytetyt kulut laskivat (-0,17 miljoonaa euroa, -2 %).

Julkisten hallintotehtävien maksullisten suoritteiden hinnoittelusta säädetään valtion maksuperustelaisa ja -asetuksessa sekä Metsähallitukselle erikseen säädetyissä asetuksissa, ympäristöministeriön asetus Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista 1571/2015 sekä maa- ja metsätalousministeriön asetus eräiden Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista 1592/2015. Asetuksilla säädetyn mukaisesti suoritteiden hinnoittelu jakautuu omakustannusarvon mukaisiin, omakustannusarvoa alhaisempiin ja maksuttomiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin sekä liiketaloudellisesti hinnoiteltuihin ja muihin maksullisiin suoritteisiin.

Kaikkien julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus heikkeni edelliseen vuoteen nähden. Maa- ja metsätalousministeriön toimialan suoritteiden liikevaihto sekä kustannukset säilyivät lähes samalla tasolla kuin vuonna 2016. Ympäristöministeriön hallinnonalan julkisoikeudellisten suoritteiden osuus julkisoikeudellisten suoritteiden kokonaistuotoista oli 0,19 miljoonaa euroa eli 6 prosenttia (6 % v. 2016) ja vastaava osuus kustannuksista oli 0,14 miljoonaa euroa eli 4 prosenttia (2 % v. 2016). Kustannusten kasvu aiheutui pääosin uralupien verkkokauppaan liittyvistä tietojärjestelmäkustannuksista ja kehittämiseen tarvittavista henkilötyöpanoksista.

Kaikkien liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 138 prosenttia, kun se edellisvuonna oli 129 prosenttia. Edellisvuoteen verrattuna ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön toimialan suoritteiden liikevaihto kasvoi yhteensä 0,36 miljoonaa euroa (+5 %), ja niitä vastaavat kustannukset alenivat 0,15 miljoonaa euroa (-3 %).

Toimintavuoden 2017 aikana kasvoi ympäristöministeriön hallinnonalaan kuuluva majoitustoiminta ja muu tilojen vuokraus sekä luonto-opastuksen ja neuvonnan tuotteiden liikevaihto. Edellä mainittujen suoritteiden liikevaihto kasvoi yhteensä 0,21 miljoonaa euroa eli 8 prosenttia. Vuokraustoiminnan kasvuun vaikuttivat erityisesti uusien kohteiden toiminnan vakiintuminen ja hallinnansiirtoina saatujen kohteiden vuokrasopimusten päivittäminen, esimerkiksi Örö, Vallisaari ja Raasepori.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan liiketaloudellisten suoritteiden liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna 0,05 miljoonaa euroa samaan aikaan kustannusten laskiessa 0,47 miljoonaa euroa. Liikevaihdon muutokset olivat eri suuruiset eri suoritteiden osalta kuitenkin niin, että eniten liikevaihto kasvoi kalastuslupien myynnissä ja laski siementen myynnin osalta 0,08 miljoonaa euroa.

Julkisten hallintotehtävien maksullisten suoritteiden liikevaihto toimialoittain on esitetty luvussa 7.4.1, ja kustannuslaskennan periaatteita sekä kustannusvastaavuuslaskelmia esitetään numeerisesti luvussa 7.4.6.

5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

5.1 HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN KEHITYS

Julkisissa hallintotehtävissä henkilötyövuodet vähenivät sekä vakinaisten että määräaikaisten osalta. Julkisissa hallintotehtävissä bruttotyöpanos oli 530 henkilötyövuotta vastaavan luvun ollessa 548 vuonna 2016. Tehollinen työpanos vuoden 2017 lopussa oli 398 vakinaista henkilöä, ja henkilötyövuosia teh-

tiin yhteensä 505. Eräpalveluissa henkilötyövuodet lisääntyivät edellisvuodesta 12 henkilötyövuodella. Vastaavasti Luontopalveluissa henkilötyövuodet laskevat 31:llä. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 49 vuotta. Maksettu palkkasumma oli 20,9 miljoonaa euroa, mikä oli noin miljoonan pienempi kuin edellisenä vuonna.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN KEHITYS 2014–2017

Tavoite	2014	2015	2016	2017
Henkilömäärä 31.12.				
vakinaiset	415	404	408	398
määräaikaiset	190	88	122	103
Henkilötyövuodet				
vakinaiset	373	371	374	371
määräaikaiset	251	150	150	134
Henkilöstön keski-ikä				
vakinaiset	49	49	49	49
määräaikaiset	35	37	37	37
Vakinaisten koulutustasoindeksi 31.12.	6,50	6,62	6,76	6,63
Palkkasumma, milj. € ilman sivukuluja	24,7	21,1	22,1	20,9

Kattava henkilöstösuunnitelman tekeminen aloitettiin, ja se valmistuu alkuvuodesta 2018.

5.2 TYÖHYVINVOINTI

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN KEHITYS 2014–2017

Tavoite	2014	2015	2016	2017
Lähtövaihtuvuus, vakinaiset (%)	3,4	1,4	2,9	5,5
Tulovaihtuvuus, vakinaiset (%)	3,5	3,5	3,1	2,0
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (lkm)	1	2		
Tapaturmien lukumäärä	36	29	15	15
Työtapaturmista johtuvat poissaolot (työpäivää/htv)	0,3	0,2	0,3	0,1
Työtyytyväisyys ja inhimillisen pääoman kehitys (henkilöstötutkimus)				
esimiestyöskentely (asteikko 1–5)	4,0	4,0	3,9	3,9
osaamisen kehittyminen ja uudistuminen (asteikko 1–5)			3,9	3,7
vire (asteikko 1–5)			3,9	3,9

Vuoden 2016 henkilöstökyselyn perusteella tärkeimmiksi kehityskohteiksi nousivat sisäinen tiedonkulku, ohjausyksikön ”imago”, esimiestyön kehittäminen, kiire, määräaikaiset työsuhteet, kanssakäyminen muiden tulosalueiden kanssa ja tietojärjestelmien käytön tehostaminen. Henkilöstökyselyssä työntekijöiden tunnetason kokemusta omasta työstään – energiaa, innostusta ja työn merkityksellisyyttä – kuvaava virearvo laski. Kehittämiskohteisiin vastattiin tekemällä toimintatapauudistus (organisaatiouudistus) ja kehittämisohjelman laadinta. Molempien päätökseen vuoden loppuun mennessä. Molempien tavoitteena on vastata useisiin esille nostettuihin kehityskohteisiin. Näiden molempien jalkautus on tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeistä. Henkilöstöpäiviä pidettiin alueilla ja ohjausyksikössä. Digitaalisen oppimisympäristön selvitys aloitettiin, ja se voidaan ottaa osittain käyttöön vuonna 2018. Uljasympäristöstä pidettiin useita verkkokoulutuksia niin talon sisällä kuin muullakin ympäristöhallinnossa.

Työsuojelun painopisteitä vuodelle 2017 on aloitettu mobiilisovelluksen käyttöönotto turvallisuushavaintojen tekemiseksi ja parhaiden käytäntöjen hyödyntämiseksi/jakamiseksi yli yksikkörajojen. Työsuojelupäällikkö on jatkanut aktiivisesti työturvallisuuskoulutusta ja työturvallisuuskorttikoulutusta. Ajankohtaisia työsuojelu- ja työterveysinfoja on pidetty useita.

Työsuojeluun liittyvä toimipaikkaselvitys tehtiin yhdessä työterveyshuollon kanssa Lieksassa ja Vaasassa. Aluehallintovirasto teki työsuojelutarkastuksen luontokeskus Petolassa Kuhmossa ja Kuusamon toimipaikassa. Syksyllä pidettiin työsuojeluvaalet, joissa valittiin työsuojeluvaltuutetut työntekijöille ja toimihenkilöille. Työntekijöille valittiin lisäksi alueelliset työsuojeluasiamiehet.

5.4 TULOSPALKKIO

Vuoden 2017 tulospalkkiotekijöihin lisättiin hallituksen päätöksen mukaisesti kaksi uutta konsernin yhteistä mittaria: Yhtenäisten prosessien toimeenpano (painoarvo 10 %) ja maine (5 %). Muiden tekijöiden painoarvot ovat nyt: Metsähallituskonsernin tulos 25 prosenttia (aiemmin 20 %), oman yksikön tulokselisuus (= kokonaistuottavuus) 25 prosenttia (40 %), asiakastytyväisyys 20 prosenttia (25 %) ja julkisuuskuva 15 prosenttia (15 %). Luontopalvelujen ja Eräpalvelujen mittarit ovat asiakastytyväisyysmittaria lukuun ottamatta identtiset. Tilinpäätökseen 2017 sisältyy 0,455 miljoonan euron varauma tulospalkkion maksuun vuonna 2018.

6 Tilinpäätösanalyysi (liikekirjanpito)

Metsähallituksen Julkisten hallintotehtävien -yksikön erillinen kirjanpito ja erillinen tilinpäätös vuodelta 2017 on laadittu Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) sekä valtioneuvoston asetuksen (1368/2016) mukaisesti. Metsähallituksen Julkisten hallintotehtävien -yksikön (JHT) liikekirjanpidon tuloslaskelma, tase ja liitetiedot sekä niitä kuvaava tilinpäätösanalyysi on laadittu suoriteperusteisesti liikelaitoksen tilinpäätösmallin mukaisesti koko toimintavuodelta 2017. Tilikauden aikainen tuloslaskelman tulos ennen tilinpäätössiirtoja jää liikekirjanpidon kirjausteknisistä syistä alijäämäiseksi, koska poistoja ja Pohjois-Suomen siemenhuollon varaston muutosta ei kuulu kattaa vuosittaisella talousarviorahoituksella, vaan ne on jo katettu talousarviorahoituksen varainkäytöllä hankintahetkellä. Tuloslaskelmassa on esitetty omana eräänään tilikauden tuloksen siirto muuhun omaan pääomaan. Tämä siirto perustuu asetuksen 1368/2016 58:n määräykseen. Julkisten hallintotehtävien tavoitteena ei ole voiton tuottaminen, vaan sen tuloksen arvo mitataan toiminnan yhteiskunnallisella vaikuttavuudella.

Liikekirjanpidon tuloslaskelman alijäämä ennen tilinpäätössiirtoja oli 2,11 miljoonaa euroa. Alijäämä johtui pääosin tilikauden poistoista (1,811 miljoonaa euroa), Pohjois-Suomen siemenhuollon varmuusvaraston varaston muutoksesta (0,16 miljoonaa euroa) sekä Kiinteistö Oy Järviluonnonkeskuksen osakkeiden arvonalennuksesta (0,97 miljoonaa euroa).

Tilikauden aikana keskeneräisiin rakennuksiin, rakennuksiin ja rakennelmiin sekä koneisiin ja kalustoon tehdyt investoinnit sekä niihin kohdistuneet poistot (2,19 M€) on kirjattu hankintamenon vähennykseksi tai korjaukseksi. Julkisten hallintotehtävien liikekirjanpidon tuloslaskelmassa on esitetty valtion talousarvion kautta saatu rahoitus sekä liiketoiminnan muut tuotot suoriteperusteisena tuottoeränä siten, että ne vastaavat tilikaudelle kirjattuja kuluja (pl. poistot ja varaston muutos, maksullisen toiminnan tulos ja osakkeiden arvonalennus), kulujen oikaisuja sekä osittain kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoja. Näin esitettynä oman pääoman jatkuvuus on yhtenevä liikelaitoksen tilinpäätöksen kanssa.

Tilikauden liikevaihto toimialoittain ja liiketoiminnan muut tuotot on esitetty liitetiedoissa 7.4.1 Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot.

Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat yhteensä 0,65 miljoonaa euroa (4,60 %) edellisvuoteen nähden. Kasvu aiheutui pääosin liiketaloudellisesti hinnoiteltujen kalastuslupien, majoitustoiminnan ja muiden tilojen vuokrauksen sekä kaivospiirimaksujen myynnin kasvusta sekä saadusta vakuutuskorvauksesta. Liikevaihtoa alentaa 0,19 miljoonan euron epäselvien saatavien purku liikevaihtoa ja myyntisaamisia pienentäen. Liikevaihdon muutosta ja kannattavuutta on kuvattu tarkemmin luvussa 4.3 Kannattavuus ja Muita tuottoja rahoituslähteittäin luvussa 7.4.5.

Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus laski 2,32 miljoonaa euroa (5,05 %). Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saadun rahoituksen muutokset vaihtelivat rahoituslähteittäin. Ympäristöministeriön momentin 35.10.52 rahoitus väheni johtuen pääosin edelliseltä vuodelta siirtyvän siirtomäärärahan alhaisemmasta arvosta, 1,84 miljoonaa euroa vastaavan luvun ollessa vuonna 2016 4,04 miljoonaa euroa. Vastaavasti valtion talousarviosta saadut kohdennetut erillismäärärahat muun muassa ympäristöministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä kasvoivat yhteensä 2,25 miljoonaa euroa. Siemenvaraston muutokseen sisältyy epäkuranttiusvähennys 0,08 miljoonaa euroa.

Tilikauden 2017 liikekirjanpidon kulut (yhteensä 60,55 M€) olivat 0,55 miljoonaa euroa alhaisemmat (0,91 %) kuin edellisenä vuonna. Kulujen lasku aiheutui pääosin materiaali- ja palveluhankintojen sekä henkilöstökulujen vähennyksestä. Materiaali- ja palveluhankintoihin sisältyvä ulkopuolisten palvelujen lasku johtui pääasiassa hanketoiminnan muutoksesta esimerkiksi Vallisaari- ja Öro-hankkeiden päättyessä vuonna 2016 sekä kirjaustavan muutoksesta niin, että ulkopuolisia palveluita on kirjattu 1,3 miljoonaa euroa liiketoiminnan muihin kuluihin, vastaava luku vuonna 2016 oli 1,11 miljoonaa euroa. Vastaavana aikana liiketoiminnan kulut kasvoivat 2,01 miljoonaa euroa edellisvuoteen nähden. Merkittävintä kasvu oli ympäristöministeriön erikseen myöntämällä määrärahalta toteutettavassa kiinteistöön liittyvissä maksuissa, 0,69 miljoonaa euroa, sekä pääosin hankerahoituksella toteutettavissa tietojärjestelmäkuluissa 0,49 miljoonaa euroa, ja liikelaitoksen sisäisten veloitusten kasvussa, 1,00 miljoonaa euroa.

6.1 VALTION TALOUSARVIOSTA SAATUJEN MÄÄRÄRAHOJEN KÄYTTÖ

Valtion talousarviosta saadut määrärahat (43,67 M€) on eritelty tuloslaskelmaa täydentävässä liitelaskelmassa kohdassa 7.4.1. Rahoitus käytettiin ohjaavien ministeriöiden kanssa tulossopimuksissa sovittujen tehtävien suorittamiseen ja niistä aiheutuviin menoihin. Valtion talousarvion kautta saatiin perusrahoituksen (momentit 30.64.50 MMM ja 35.10.52 YM) lisäksi hanke- ja muuta täydentävää rahoitusta.

Merkittävimmät, ympäristöministeriön kanssa tulossopimuksessa sovitut vuoden 2017 määrärahaan momentilla 35.10.52 sisältyneet erikseen kohdennetut menot olivat Hossan kansallispuiston perustaminen 0,97 miljoonaa euroa, Natura-alueiden tilan arviointi (NATA) 0,70 miljoonaa euroa, kiinteistöjen muodostaminen ja rajojen merkitseminen 3,41 miljoonaa euroa, rauniolinnojen ja linnoitusten haltuunotto 0,63 miljoonaa euroa sekä palveluvarustustietojärjestelmän kehittäminen 0,56 miljoonaa euroa.

Ympäristöministeriön hallinnonalan hanke- ja muu täydentävä rahoitus kohdistui pääosin ULJAS-tietojärjestelmä kokonaisuuden kehittämiseen, Itämeren vedenalaisen luonnon inventointeihin ja ekologiset päätösanalyysit yhteiskunnallisen päätöksenteon tukena (MetZo II) -hankkeisiin. Lisäksi rahoitusta käytettiin kansainvälisen yhteistyön edistämiseen Viron ja Latvian kanssa, Ramsarin kosteikkosopimuksen toteuttamiseen sekä osallistumiseen boreaalisen Natura 2000 -prosessin yhteistoiminnan järjestelyihin.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan hanke- ja muu täydentävä rahoitus kohdistui pääosin kalastonhoitomaksujen keräämisestä aiheutuneisiin menoihin, 0,56 miljoonaa euroa, sekä metsäpeuran rotupuhtautuksen hankkeeseen, 0,08 miljoonaa euroa, ja moottorikelkkailun kehittämiseen, 0,07 miljoonaa euroa.

Oikeusministeriön pääluokasta saadulla 0,79 miljoonan euron rahoituksella maksettiin avolaitosvankien työpanoksesta aiheutuneita menoja.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta saatu rahoitus oli 2,37 miljoonaa euroa. Rahoitus muodostui pääosin harkinnanvaraisista työllistämismäärärahoista kohdentuen erityisesti Kainuuseen, Koillismaahan ja Lappiin.

6.2 MUU MÄÄRÄRAHOJEN KÄYTTÖ

Muu kuin valtion talousarviosta saatu rahoitus koostuu maksullisen toiminnan tulorahoituksesta, hanke- rahoituksesta sekä muusta täydentävästä rahoituksesta, mukaan lukien käyttöomaisuuden myynti.

Maksullisen toiminnan tulorahoitusta käytetään maksullisen toiminnan suoritteiden aikaansaamisesta aiheutuneisiin menoihin sekä eduskunnan päätöksen mukaisesti Julkisten hallintotehtävien muihin ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyviin menoihin.

Pohjois-Suomen siemenhuollon siemenmyynnistä saatua tulorahoitusta, 0,80 miljoonaa euroa, käytetään siemenhuollosta aiheutuneiden menojen lisäksi maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovittujen muiden tehtävien hoitamiseen. Tämä on otettu huomioon kyseisen momentin mitoituksessa.

Suojelualueiden ennallistamistyömailta saatua, kuituja ja energiapuun myynnistä kertynyttä 0,88 miljoonaan euron tuloa käytettiin muun muassa EU:n Life-hankkeiden omarahoitusosuuksina.

Muuta kuin valtion talousarviosta saatua rahoitusta käytettiin 4,15 miljoonaa euroa hankkeiden toteuttamiseen. Tämä rahoitus koostuu pääosin maakuntaliittojen ja ELY-keskusten kautta ja suoraan EU:sta saatua rahoitusta sekä kuntien ja yritysten osuuksia hankkeiden omarahoitukseen. Euromääräisesti ja toiminnan volyymiltaan merkittävimpiä olivat Life-, Interreg-, EMR- ja EMKR-rahoitteiset hankkeet. Vuonna 2017 käynnistyneissä Life-hankkeissa muun muassa rakennettuihin palautustarhoihin siirrettiin kantayksilöiksi 13 metsäpeuraa sekä aloitettiin soiden, purojen ja lintuvesien turvaamiseen tähtäävien ennallistamistoimien suunnittelu. Interreg-hankkeissa muun muassa parannettiin historiakohteiden kävijäpalveluita ja tunnettuutta. Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston hankkeita käynnistettiin muun muassa Röytässä, Etelä-Konnevedellä, Hossassa ja Syötteellä.

7 Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

7.1 TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT -YKSIKKÖ, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
LIIKEVAIHTO	11 406 201,78	11 326 871,36
Liiketoiminnan muut tuotot	3 454 627,54	2 880 425,62
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	43 678 785,51	46 001 997,82
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	3 224 349,76	3 337 821,84
Varastojen muutos	161 951,32	169 460,32
Ulkopuoliset palvelut	4 481 137,44	5 819 130,19
Materiaalit ja palvelut yhteensä	7 867 438,52	9 326 412,35
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	20 897 986,14	21 454 771,31
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	3 426 907,76	3 588 144,29
Muut henkilösivukulut	755 217,52	981 321,35
Henkilöstökulut yhteensä	25 080 111,42	26 024 236,95
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	1 811 143,44	1 978 432,25
Liiketoiminnan muut kulut	25 797 141,67	23 785 389,22
LIIKETULOS	-2 016 220,22	-905 175,97
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	563,42	81,10
Muut korko- ja rahoitustuotot	3 741,98	2 422,96
Arvonal. pys. vast. sijoituksista	97 611,43	0,00
Korkokulut ja muut rahoituskulut	4 321,28	7 823,56
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-97 627,31	-5 319,50
TULOS ENNEN VALTION TALOUSARVIOSTA MUUHUN TOIMINTAAN SAATUA RAHOITUSTA	-2 113 847,53	-910 495,47
Julkiset hallintotehtävät -yksikön tilikauden tuloksen siirto muun oman pääoman muutokseksi	2 113 847,53	0,00
TILIKAUDEN TULOS	0,00	-910 495,47

7.2 TASE

TASE, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	198 049,28	354 387,94
Muut aineettomat hyödykkeet	2 764,19	0,00
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	200 813,47	354 387,94
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	963 239 156,86	941 609 632,93
Tiet	170 933,19	211 732,86
Rakennukset ja rakennelmat	19 406 670,47	19 971 618,82
Koneet ja kalusto	108 528,69	155 679,32
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	85 053,12	32 041,92
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	983 010 342,33	961 980 705,85
Sijoitukset		
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	12 267 500,00	12 365 111,43
Muut osakkeet ja osuudet	737 704,68	737 704,68
Muut saamiset	1 800,00	1 800,00
Sijoitukset yhteensä	13 007 004,68	13 104 616,11
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	996 218 160,48	975 439 709,90
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	1 614 356,78	1 776 308,10
Vaihto-omaisuus yhteensä	1 614 356,78	1 776 308,10
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 369 964,32	1 716 113,79
Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta	15 654,43	245 753,25
Saamiset saman liikelaitoksen tytäryhtiöiltä	177 996,87	141 049,26
Muut saamiset	15 713,81	8 654,83
Siirtosaamiset	4 293 361,45	2 337 782,44
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	6 872 690,88	4 449 353,57
Rahat ja pankkisaamiset	8 064 472,57	7 763 275,80
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	16 551 520,23	13 988 937,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 012 769 680,71	989 428 647,37

TASE, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 31.12.2017	31.12.2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muu oma pääoma	998 351 396,94	977 009 010,43
Edellisten tilikausien tulos		0,00
Julkisten hallintotehtävien -yksikön tilikauden tuloksen siirto muun oman pääoman muutokseksi	-2 113 847,53	0,00
Tilikauden tulos	0,00	-910 495,47
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	996 237 549,41	976 098 514,96
VIERAS PÄÄOMA		
Muut velat, korottomat	6 500,00	5 500,00
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	6 693 687,77	4 106 117,35
Ostovelat	2 388 155,18	1 956 201,17
Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle	649 575,58	67 651,67
Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille	167 987,46	114 681,56
Muut velat (sis. koroll.)	600 342,95	689 740,80
Siirtovelat	6 025 882,36	6 390 239,86
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	16 532 131,30	13 330 132,41
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 012 769 680,71	989 428 647,37

7.3 RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 1.1.–31.12.2017	15.4.–31.12.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Myynnistä saadut maksut	10 945 502,46	2 410 457,69
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	603 776,29	1 912 475,83
Maksut liiketoiminnan kuluista	-55 378 673,24	-45 106 624,80
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah. eriä ja veroja	-43 829 394,49	-40 783 691,28
Maksetut korot ja rahoituskulut	-4 321,28	-5 868,60
Saadut korot liiketoiminnasta	3 741,98	2 195,13
Saadut osingot	563,42	28,00
Valtion talousarviorahoitus muuhun toimintaan	45 792 633,04	33 846 270,34
Toiminnan rahavirta	1 963 222,67	-6 941 066,41
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Luonnonsuojelualueostot, osakkeet	162 103,16	158 911,22
Käyttöomaisuuden ostot, ministeriöiden rahoitus	-1 111 648,79	-1 946 032,03
Käyttöomaisuuden ostot, EU-rahoitus		
Käyttöomaisuuden ostot, muu rahoitus	-1 078 095,07	-397 249,95
Investoinnit aineellisiin ja aineett. hyödykkeisiin	-2 107 641,09	391 187,97
Aineellisten ja aineett. hyödykkeiden luov. Tulot	442 572,55	
Omistajien sijoitus ls-alueiden hank. ja osakkeisiin	-162 103,16	-158 911,22
Luontokeskusten ym. rakentamiseen saatu rahoitus	2 191 786,50	2 445 106,86
Investointien rahavirta	-1 663 025,90	493 012,85
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaiset muut korottomat velat, muutos	1 000,00	380,95
Rahoituksen rahavirta	1 000,00	380,95
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat 1.1.	7 763 275,80	14 210 948,41
Rahavarat 31.12.	8 064 472,57	7 763 275,80
Muutos	301 196,77	-6 447 672,61

7.4 LIITETIEDOT

7.4.1 Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot

Liikevaihto toimialoitain	2017	2016
Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvä liikevaihto		
Julkisoikeudelliset suoritteet:		
metsästysluvut	2 723 413,55	2 722 588,96
kalastusluvut	211 418,48	320 556,61
muut julkisoikeudelliset suoritteet	396,66	3 861,64
Liiketaloudellisesti hinnoitellut:		
metsästysalueiden vuokraus	538 337,92	570 144,01
kalastusalueiden vuokraus	122 787,75	116 483,91
kalastusluvut	1 083 575,28	935 498,68
siemenmyynti ja analyysit	801 898,61	890 307,07
alueiden pitkäaikainen vuokraus ja käyttöoikeuden luovutus	32 513,47	7 020,64
majoitustoiminta ja muu tilojen vuokraus	7 034,89	11 308,83
muut liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet	13 522,92	9 636,16
Erillislainsäädäntöön perustuvat:		
vesialuekorvaukset (kalastukseen liittyen)	154 950,43	275 038,37
Yhteensä	5 689 849,96	5 862 444,88
Ympäristöministeriön toimialaan liittyvä liikevaihto		
Julkisoikeudelliset suoritteet:		
uraluvat	192 977,98	200 037,82
päätökset ja luvat	2 080,17	1 550,00
Liiketaloudellisesti hinnoitellut:		
alueiden pitkäaikainen vuokraus ja käyttöoikeuden luovutus	539 401,03	642 889,84
majoitustoiminta ja muu tilojen vuokraus	1 865 658,74	1 743 637,58
puun myynti (ennallistamisalueilta ym.)	880 620,16	900 436,73
luonto-opastuksen ja neuvonnan tuotteet	995 556,99	900 300,05
kirjat ja luonnonsuojelun julkaisusarja	156 378,59	154 161,09
muut liiketaloudelliset suoritteet	877 121,41	672 469,76
Erillislainsäädäntöön perustuvat:		
kullanhuudonta-, valtauskorvaukset	47 426,52	215 264,97
kaivospiirimaksut, malminetsintäkorvaukset	159 130,23	33 678,64
Yhteensä	5 716 351,82	5 464 426,48
Liikevaihto yhteensä	11 406 201,78	11 326 871,36
Liiketoiminnan muut tuotot	2017	2016
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	445 640,71	482 358,17
Vakuutuskorvaukset	362 099,00	17 698,88
Avustukset	2 700,00	0,00
Muut tuotot	2 612 091,63	2 355 527,41
Muut tuotot, sisäiset	32 096,20	24 841,16
Yhteensä	3 454 627,54	2 880 425,62

Henkilöstökulujen erittely	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Palkat ja palkkiot	21 059 171,76	21 102 718,30
Palkkiot, ulkopuolisille	47 378,59	108 428,48
Lomapalkkavarauksen muutos	99 620,56	80 888,86
Tulos- ja kannustepalkkiot, muutos	-308 184,77	162 735,67
Vael-, tyel-maksut	3 426 907,76	3 588 144,29
Sosiaaliturvamaksut	755 217,52	981 321,35
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	25 080 111,42	26 024 236,95

Suunnitelman mukaiset poistot	2017	2016
Aineettomien oikeuksien poistot	156 397,66	156 361,64
Teiden ja muiden maarakenteiden poistot	40 799,67	47 276,18
Rakennusten ja rakennelmien poistot	1 523 978,33	1 597 728,31
Koneiden, laitteiden ja kaluston poistot	89 967,78	177 066,12
Yhteensä	1 811 143,44	1 978 432,25

Suunnitelman mukaiset poistoajat

Aineettomat oikeudet, muut pitkävaik. menot	4–5 vuotta
Sora-alueet	substanssipoisto
Tiet	pääosin 25 vuotta
Kalarakenteet	pääosin 10 vuotta
Uittorakenteet	25 vuotta
Rakennukset	20–40 vuotta
Rakennelmat	4–10 vuotta
Koneet ja kalusto	4–8 vuotta

Rahoitustuotot ja -kulut	2017	2016
Korkotuotot	4 305,40	2 504,06
Sijoitusten arvonalennus	-97 611,43	0,00
Korkokulut	-4 321,28	-7 823,56
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-97 627,31	-5 319,50

Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus

Valtion talousarviossa muuhun toimintaan osoitetun rahoituksen käyttö	2017	2016
Maa- ja metsätalousministeriön pääluokka		
30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	6 143 347,23	5 439 137,09
Ympäristöministeriön pääluokka		
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	33 184 030,60	37 328 881,49
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (kulujen osuus)	25 907,95	37 678,03
Valtion talousarviossa muuhun toimintaan osoitettu rahoitus yht.	39 353 285,78	42 805 696,61

Muu rahoitus, joka on saatu valtion talousarviosta

	2017	2016
Oikeusministeriön hallinnonala	793 466,79	733 218,33
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	30 528,50	94 766,41
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 379 206,86	1 501 328,40
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	729 986,90	497 842,84
Ympäristöministeriön hallinnonala	1 448 523,31	1 052 963,20
Muu rahoitus valtion talousarviosta	146 871,00	180 867,41
Investointiavustusten eliminointi	-1 203 083,62	-1 985 731,04
Muu valtion talousarviosta saatu rahoitus yhteensä	4 325 499,74	2 075 255,55
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	43 678 785,51	44 880 952,16
Avaava tase 15.4., valtioneuvoston päätöksellä siirto muuhun omaan pääomaan	-	1 121 045,66
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	43 678 785,51	46 001 997,82

Tuloksen siirto muun oman pääoman muutokseksi

Valtioneuvoston asetus 1368/2016 5§

Julkisten hallintotehtävien tilikauden tulos kirjataan tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä

	2017	2016
Tulos ennen tilinpäätössiiroja	-2 113 847,53	-910 495,47
Tuloksen siirto muuhun omaan pääomaan	2 113 847,53	0,00
Tilikauden tulos	-	-910 495,47

7.4.2 Tasetta täydentävät liitetiedot

Omaisuserä 2017	Aineett. hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet, kalusto ja muut aineell.	Aineell. keskener. hankkeet	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
1000 euroa								
1.1. Hankintameno ennen avustuksien kirjaamista hankintameno vähennykseksi	1302	941 610	2 965	55 757	7 417	2 146	13 104	1 024 301
1.1. Saadut avustukset	-305	0	-1 102	-8 552	-316	-2 114	0	-12 389
1.1. Hankintameno	997	941 610	1 863	47 205	7 101	32	13 104	1 011 912
Hankintamenojen lisäykset	3	21 824	528	2 203	225	290	0	25 073
Saadut avustukset kaudella	0	0	-528	-1 244	-183	-237	0	-2 192
Vähennykset	0	-195	0	-375	-294	0	-98	-962
31.12. Hankintameno	999	963 239	1 863	47 789	6 850	85	13 006	1 033 832
1.1. Kert. poistot ennen avustusten poistoja	740	0	1 745	28 109	7 051	0	0	37 645
1.1. Saatujen avustusten poistot	-98	0	-94	-876	-105	0	0	-1 173
1.1. Kertyneet poistot	642	0	1 651	27 233	6 946	0		36 472
Vähennykset ja siirt. kert. poistot	0	0	0	-368	-294	0		-662
Tilikauden poisto ennen avustusten poistoja	233	0	95	1 927	170	0	0	2 424
Tilikauden poisto saaduista avustuksista	-77	0	-54	-409	-79	0	0	-620
Tilikauden poistot	156	0	41	1 149	-204	0	0	1 142
31.12. Kertyneet poistot	798	0	1 692	28 382	6 742	0	0	37 614
1.1. Kirjanpitoarvo	354	941 610	212	19 972	155	32	13 104	975 439
31.12. Kirjanpitoarvo	201	963 239	171	19 407	108	85	13 006	996 218

Osakkeet ja osuudet, kirjanpitoarvo, euroa	31.12.2017	31.12.2016
Tytäryhtiöosakkeet	12 267 500,00	12 365 111,43
Muut osakkeet	737 704,68	737 704,68
Liittymät	1 800,00	1 800,00
	13 007 004,68	13 104 616,11

Tytäryhtiöosakkeet, euroa	31.12.2017	31.12.2016	
Kiinteistö Oy Järviluonnonkeskus, Rantasalmi omistus-%	66,7	67 500,00	165 111,43
Nuuksiokeskus Oy omistus-%	68,1	12 200 000,00	12 200 000,00
Tytäryhtiöosakkeet yhteensä		12 267 500,00	12 365 111,43

Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta ja liikelaitoksen tytäryhtiöiltä, euroa

	Tytäryhtiöiltä 31.12.2017	31.12.2016	Liiketoiminta 31.12.2017	31.12.2016	Yhteensä 31.12.2017	31.12.2016
Myyntisaamiset	20469,92	15 271,11	9 696,83	14 717,11	30 166,75	29 988,22
Siirtosaamiset	144429,36	79 587,58	5 957,60	231 036,14	150 386,96	310 623,72
Sisäiset saamiset yhteensä	164899,28	94 858,69	15 654,43	245 753,25	180 553,71	340 611,94

Siirtosaamiset, euroa	31.12.2017	31.12.2016
Life-hankkeet, tulojäämät	739 219,68	711 753,39
EU:n rakennerahastohankkeet, tulojäämät	2 512 452,94	1 150 135,08
Työllisyystyöohjelmahankkeet, tulojäämät	0,00	0,00
Muut tulojäämät	817 066,63	268 887,61
Muut menoennakot / ostolaskut ja muut	224 622,20	207 006,36
Yhteensä ulkoiset siirtosaamiset	4 293 361,45	2 337 782,44

Julkisten hallintotehtävien oma pääoma 31.12.2017, euroa	31.12.2017	31.12.2016
Muu oma pääoma 1.1.	977 009 010,43	1 197 874 890,09
Saatu hallinnansiirroilla tilikauden aikana	16 977 716,89	13 545 994,61
Luovutettu hallinnansiirroilla tilikauden aikana	0,00	-426,00
Maankäyttömuutokset, vähennykset	-30 872,00	-226 206 640,78
Maankäyttömuutokset, lisäykset	5 143 933,93	2 020 890,83
Omistajan sijoitus (maa-alueet, osakkeet)	162 103,16	1 427 134,24
Virheiden korjaukset, muut, lisäykset	0,00	1 835,00
Tilikauden tulokset muuhun omaan pääomaan		-11 654 667,56
Edellisen tilikauden tuloksen siirto omaan pääomaan	-910 495,47	0,00
Tilikauden tuloksen siirto omaan pääomaan	-2 113 847,53	0,00
Muu oma pääoma 31.12.	996 237 549,41	977 009 010,43
Edellisten tilikausien voitto/tappio		
Aloittava tase 1.1.	-910 495,47	-10 533 621,90
Edellisten tilikausien voitto/tappio 31.12.	910 495,47	10 533 621,90
Tilikauden tulos 1.1-31.12.	0,00	-910 495,47
Vapaa oma pääoma 31.12.	0,00	-910 495,47
Oma pääoma yhteensä 31.12.2017	996 237 549,41	976 098 514,96

Saadut ennakot, euroa	31.12.2017	31.12.2016
EU-rahoitteiset	4 259 355,20	914 971,15
Ympäristöministeriöltä	1 670 680,99	1 808 001,04
Maa- ja metsätalousministeriöltä	354 345,92	983 693,15
Muut	409 305,66	399 452,01
Yhteensä	6 693 687,77	4 106 117,35
Muut velat, euroa	31.12.2017	31.12.2016
Saadut pantit	6 500,00	5 500,00
Yhteensä	6 500,00	5 500,00

Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle ja liikelaitoksen tytäryhtiöille

	Tytäryhtiöille		Liiketoiminnalle		Yhteensä	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Ostovelat	167 987,46	113 158,46	322 122,96	42 501,67	490 110,42	155 660,13
Muut velat	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	1 523,10	327 452,62	25 150,00	327 452,62	26 673,10
Sisäiset velat yhteensä	167 987,46	114 681,56	649 575,58	67 651,67	817 563,04	182 333,23

Muut velat	31.12.2017	31.12.2016
Ennakonpidätysvelka	371 452,37	405 050,05
Sosiaaliturvamaksuvelka	17 837,44	35 589,63
Jäsenmaksutilityyselva	7 677,16	8 931,03
Arvonlisäverovelka	34 270,32	359 145,51
Muut	169 105,66	-118 975,42
	600 342,95	689 740,80

Siirtovelat, euroa	31.12.2017	31.12.2016
Valtiolle suorittamatta olevan velan määrä	615 149,19	453 087,50
Lomapalkkavelka sos. kuluineen	4 831 539,31	4 721 628,96
Tulospalkkiovelka sos. kuluineen	454 614,46	874 830,25
Muut siirtovelat	124 579,40	1 215 523,40
Yhteensä ulkoiset siirtovelat	6 025 882,36	7 265 070,11

Valtiolle suorittamatta olevan velan määrä	31.12.2017	31.12.2016
Vael-velka	378 633,74	401 120,19
Työttömyysvakuutusmaksut	236 515,45	51 967,31
Yhteensä	615 149,19	453 087,50

7.4.3 Vastuusitoumukset, henkilöstö ja kiinteän omaisuuden muutokset

Vastuusitoumukset milj. euroa	2017	2016
Leasingvastuut		
tilikaudella maksetut	0,749	0,865

Leasing sopimuksissa on lunastusehto jäännösarvon saavuttaessa sovitun tason. Sopimukset ovat irtisanottavissa 3 kuukauden irtisanomisajalla.

Henkilöstön lukumäärä, henkilötyövuosia	2017	2016
Toimihenkilöt	530	548

Kiinteän omaisuuden muutokset	LKM	Muutos, maa-ala, ha	Muutos, vesiala, ha	Muutos tasearvo, euroa
Lisäykset				
3022 Lunastus	1	18,91	0,00	756,40
3010 Varainsiirtovero	1	0,00	0,00	480,00
3026 Kauppa luonnonsuojelutarkoitukseen	1	65,00	0,00	12 000,00
3034 Vaihto luonnonsuojelutarkoitukseen	2	40,90	0,00	190 000,00
3036 Tilusvaihto	1	0,14	0,00	170,00
3042 Hallinnansiirto luonnonsuojelutarkoitukseen	298	4 802,32	568,69	15 990 271,25
3060 Maankäyttömuutos (LP:sta JHT:een)	3	8 695,60	1 134,90	5 048 112,00
3090 Sisäinen kauppa (MT:lta LP:lle)	2	91,06	0,00	190 000,00
Yhteensä	309	13 713,93	1 703,59	21 431 789,65

Kiinteän omaisuuden muutokset	LKM	Muutos, maa-ala, ha	Muutos, vesiala, ha	Muutos tasearvo, euroa
Vähennykset				
3022 Lunastus	12	-0,87	0,00	-4 683,00
3034 Vaihto luonnonsuojelutarkoitukseen	2	-91,06	0,00	-190 000,00
3036 Tilusvaihto	1	-0,14	0,00	-170,00
Yhteensä	15	-92,07	0,00	-194 853,00

7.4.4 Julkiset hallintotehtävät -yksikölle osoitettu rahoitus valtion talousarviosta

Talousarviotili (euroa)	TA 2017	LTA 2017	Talous-arviot yht. 2017	Siirtynyt vuodelta 2016	Käytettävissä 2017	Nettokäyttö 2017	Siirtyy vuodelle 2018
30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (MMM)	5 514 000	0	5 514 000	983 693	6 497 693	6 143 347	354 346
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (YM)	32 656 000 ¹	0	32 656 000	1 845 111	34 501 111	33 184 031	1 317 080 ²
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (YM)	500 000	0	500 000	7 869	507 869	188 011	319 858
Talousarviossa osoitettu rahoitus yhteensä	38 670 000	0	38 670 000	2 836 674	41 506 674	39 515 389	1 991 285
Vähennetään suoraan omaan pääomaan kirjattu investointirahoitus						162 103	
Lisätään laskutetut erillisrahoitukset, jotka nettoutettu rahoituslajeille						0	
Muu valtion talousarviosta saatu rahoitus						4 325 500	
Valtion talousarviosta saatu rahoitus yhteensä						43 678 786	

¹ Ympäristöministeriön momentilta 35.10.52 osoitettu määräraha sisältää 3,0 milj. euroa talousarviossa 2016 osoitettua määrärahaa, joka maksettiin vuonna 2017.

² Siirtyy vuodelle 2018, määrärahasta pääosin sidottu TA16- ja TA17-päätöksien mukaisesti eri hankkeisiin.

Meno- ja tuloerittelyt talousarviotileittäin

Maa- ja metsätalousministeriö mom. 30.64.50	Toteuma 2017	Toteuma 2016
Palkkausmenot	2 943 051,45	2 846 233,03
Muut kulutusmenot	3 875 235,19	3 485 000,86
Muut investoinnit	149 297,10	11 187,51
Tulot (pääosin siemenmyyntiä)	-802 686,51	-888 284,31
Muu laskutettu rahoitus	-21 550,00	-15 000,00
Nettokäyttö	6 143 347,23	5 439 137,09

Ympäristöministeriö mom. 35.10.52	Toteuma 2017	Toteuma 2016
Palkkausmenot	14 597 052,77	17 019 282,42
Muut kulutusmenot	18 184 891,15	18 906 046,77
Muut investoinnit	968 719,85	1 972 911,69
Tulot	-24 305,27	-16 935,50
Muu laskutettu rahoitus	-542 327,91	-517 476,11
Nettokäyttö	33 184 030,59	37 363 829,27

Ympäristöministeriö mom. 35.10.63	Toteuma 2017	Toteuma 2016
Palkkausmenot	0,00	128,92
Muut kulutusmenot	26 492,20	50 239,11
Muut investoinnit	0,00	0,00
Tulot	-584,25	0,00
Maanhankinnan kulut yhteensä	25 907,95	50 368,03
Maanhankintainvestoinnit ja myynnit	162 103,16	1 610 015,64
Nettokäyttö	188 011,11	1 660 383,67

7.4.5 Valtion talousarvion ulkopuolinen rahoitus

Tuotot rahoituslähteittäin	Toteuma 2017	Toteuma 2016
Euroopan aluekehitysrahasto	1 006 356,62	349 590,72
EU:n ympäristörahasto (Life)	1 244 140,94	1 155 895,28
Muu EU-rahoitus	35 441,14	126 629,32
Muut rahoittajat	1 314 855,81	1 131 250,30
Investointiavustusten eliminointi	-988 702,88	-407 838,21
Yhteensä	2 612 091,63	2 355 527,41

Erittely sisältää muihin tuottoihin kirjatut rahoituserät (ei liikelaitoksen sisäisiä).
Pääosa muista tuotoista käsittää yhteisrahoitteisten hankkeiden rahoitusosuuksia.

7.4.6 Kustannusvastaavuuslaskelmat

Kustannuslaskennan periaatteet

Kustannusvastaavuuslaskelmien laadinta perustuu valtioneuvoston asetuksen 1368/2016 8§:n määräykseen. Kustannuslaskentamalli perustuu Valtion kirjanpidon käsikirjassa julkaistuihin kustannusvastaavuuslaskelmassa noudatettaviin yleisperiaatteisiin. Kulujen jakautuminen prosesseittain laskettiin kirjanpidon tietojen perusteella hyödyntäen prosessijakoa noudattavaa kustannuspaikkaryhmittelyä. Kustannusvastaavuuslaskelmat laadittiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kustannuslaskennan periaatteilla, jotka perustuvat sekä kirjanpitoon että säännölliseen työajankäytön seurantaan.

Kustannuslaskennassa kaikki palkkausmenot kohdennetaan tehtäville ajankäytön mukaisessa suhteessa. Maksullisen toiminnan välitön työaika kohdennetaan

suoraan suoriteryhmillä. Välillinen työaika ja muut kustannukset kohdennetaan välittömän työajan suhteessa. Maksulliseen toimintaan käytetty välitön työaika oli yhteensä 13,11 prosenttia (14,06 % v. 2016) koko työpanoksesta.

Maksullisen toiminnan pääomakustannukset laskettiin käyttäen välittömän työajan suhdetta kokonais työpanoksesta. Korkoprosenttina käytettiin Valtiokonttorin määräyksen mukaista nimelliskorkoa, joka vuodelle 2017 oli 0,0 prosenttia (0,2 % v. 2016).

Maksullisen toiminnan tuottoja kuvaava liikevaihto on esitetty kappaleessa 7.4.1 Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot ja sen taulukossa Liikevaihto toimialoittain.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat 2016–2017

Julkisoikeudelliset suoritteet (1000 €)	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot 2017	Tot 2016	Tot 2017	Tot 2016	Tot 2017	Tot 2016
Tuotot	195	202	2 935	3 047	3 130	3 249
Henkilöstökustannukset	81	25	1 310	1 737	1 391	1 762
Muut erilliskustannukset	46	38	2 064	1 337	2 110	1 375
Poistot ja korot	8	2	124	146	131	148
Osuus yhteiskustannuksista	10	6	162	407	172	413
Kustannukset yhteensä	145	71	3 660	3 627	3 804	3 698
Kustannusvastaavuus	51	130	-724	-580	-674	-449
Kustannusvastaavuus (%)	74 %	283 %	80 %	84 %	82 %	88 %

Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet (1000 €)	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot 2017	Tot 2016	Tot 2017	Tot 2016	Tot 2017	Tot 2016
Tuotot	5 315	5 014	2 600	2 540	7 914	7 554
Henkilöstökustannukset	1 226	1 085	645	896	1 871	1 981
Muut erilliskustannukset	2 079	1 818	1 364	1 445	3 443	3 263
Poistot ja korot	116	91	61	75	177	166
Osuus yhteiskustannuksista	152	254	80	210	232	464
Kustannukset yhteensä	3 572	3 249	2 150	2 626	5 722	5 875
Kustannusvastaavuus	1 743	1 765	450	-86	2 193	1 679
Kustannusvastaavuus (%)	149 %	154 %	121 %	97 %	138 %	129 %

Erillislainsäädäntöön perustuvat suoritteet (1000 €)	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot 2017	Tot 2016	Tot 2017	Tot 2016	Tot 2017	Tot 2016
Tuotot	207	249	155	275	362	524
Henkilöstökustannukset	60	183	36	11	97	194
Muut erilliskustannukset	1		57	48	59	48
Poistot ja korot	6	15	3	1	9	16
Osuus yhteiskustannuksista	7	43	4	3	12	45
Kustannukset yhteensä	75	241	102	62	176	303
Kustannusvastaavuus	132	8	53	213	185	221
Kustannusvastaavuus (%)	276 %	103 %	153 %	444 %	205 %	173 %

Liite: Määrälliset tavoitteet ja niiden toteutuminen sekä muut tunnusluvut VAIKUTTAVUUSTAVOITTEET JA NIIDEN KEHITYS

Vaikuttavuustavoite/mittari	Toteutus 2015	Toteutus 2016	Tavoite 2017	Toteutus 2017
Ennallistaminen ja hoito (ha)	5 670	5 738	5 530	5 746
Soiden ennallistaminen, valtion suojelualueet (ha)	702	923		540
Kangasmetsien ennallistaminen, valtion suojelualueet (ha)	639	148		142
Muiden arvokkaiden luontotyyppien hoito ja kunnostus, valtion suojelualueet (ha)	107	248		351
Ennallistaminen ja hoito, yksityiset suojelualueet (ha)		89		119
Perinnebiotooppien jatkuva hoito, valtion suojelualueet (ha)	4 222	4 330		4 594
Lajiesiintymätarkastukset (kpl)	2 755	8 536	3 450	6 409
Kiireellisesti suojeltavien, erityisesti suojeltavien ja direktiivilajien esiintymätarkastukset (kpl), pl. MH:n vastuulajit	936	6 361		4 469
MH:n vastuulle osoitettujen nisäkkäiden ja lintujen seuratut kohteet (kpl)	1 819	2 175		1 940
Luontotyyppien inventointi (ha)				
Maaluontotyyppien inventointi, valtion suojelualueet (ha)	25 598	10 174		12 436
Maaluontotyyppien inventointi, yksityiset suojelualueet (ha)	9 948	3 461		2 025
NATA-arvioitujen Natura-alueiden lukumäärä / vuosi	44	269		535
Laadittujen huoltokirjojen lukumäärä strategisen kulttuurivarallisuuden kohteilla (kpl)		10	10	10
Erävalvontatapahtumien määrä	10 287	11 278	11 000	10 791
Myytyjen lupien määrä	125 184	138 518	135 000	136 702
Metsästysluvat (kpl)	56 489	56 659	50 000	53 962
Kalastusluvat (kpl)	68 659	81 859	85 000	82 740
Valtion kalastonhoitomaksut (vuosiluvan maksajien lkm)	60 458	205 170	215 000	192 360
Lupametsästäjien asiakastytyväisyys (asteikko 1–5)	3,8	3,7		3,7
Kalastajien asiakastytyväisyys (asteikko 1–5)	3,7	3,8		3,7
Metsästys- ja kalastusalueiden vuokrasopimusten lukumäärä	3 387	3 442		3 414
Metsästys ja kalastusasiakkaiden eräpäivien lukumäärä	350 000	370 000	350 000	405 000
Eräasiakkaiden rahankäytön aluetaloudelliset kokonaistulovaikutukset (milj. €)	39,3	40,6	42,0	42,7
Suojelualueiden kävijöiden rahankäytön paikkaloudelliset kokonaistulovaikutukset (milj. €)	191	232	217	258
Luontokeskusten ja maastopalveluiden asiakastytyväisyys (asteikko 1–5)	4,30	4,33		4,34
Käyntimäärät luonto- ja kulttuurikohteilla:	5 297 200	5 746 600		5 948 500
Kansallispuistojen käynnit	2 634 600	2 811 200		3 104 700
Valtion retkeilyalueiden käynnit	275 400	319 600		237 900
Luontokeskusten käynnit	1 032 700	1 130 900		1 198 900
Historiakohteiden käynnit	722 400	837 400		730 800
Muut suositut kohteet	632 100	647 500		676 200
Opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä	85 871	89 458		77 224
Verkkopalveluiden käyttäjät	1 986 001	2 704 225		3 007 483
Luontoon.fi-verkkopalvelun käyttäjät	1 497 746	1 840 597		2 067 366
Suurpedot.fi-verkkopalvelun käyttäjät	94 862	155 112		213 000
Eräluvut.fi-käyttäjät	393 393	708 516		727 117
Retkikartta.fi-verkkopalvelun istunnot	3 196 033	3 685 986	3 470 000	4 029 148
Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset (kpl)	512	518		606
Moottorikelkkauraluvat (kpl)	5 148	5 047		7 328
Urien ulkopuoliset maastoliikenneluvat (kpl)	2 249	4 927		8 076

MUUT TUNNUSLUVUT

Muut tunnusluvut, ympäristöministeriö	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
Kansallipuistojen hoito (kpl)	39	39	40
Muiden luonnonsuojelualueiden hoito (kpl)	662	674	763
Kansallipuistojen hoito (ha)	989 000	990 000	1 002 000
Muiden luonnonsuojelualueiden hoito (ha)	763 000	764 000	993 000
Muiden luonnonsuojelukohteiden hoito (ha)	1 016 000	1 045 000	821 000
Erämaa-alueiden (12 kpl) hoito (ha)	1 489 000	1 489 000	1 489 000
Eriyisesti suojeltavien lajien esiintymien suojelu (kpl)	4 797	5 216	5 563
Muiden uhanalaisten ja luontodirektiivilajien esiintymien suojelu (kpl)	21 253	20 882	24 257
Muinäisjäännökset (kpl)	2 178	2 267	2 269
Suojellut rakennukset (kpl)	343	356	383
Luontokeskukset ja muut asiakaspalvelupisteet (kpl)	28	27	25
Opastusrakennelmat (kpl)	2 238	3 009	2 529
Autio- ja vuokratuvat (kpl)	299	322	321
Taukopaikkarakennelmat (kpl)	1 771	2 036	1 933
Veneilyrakennelmat (kpl)	244	512	356
Kuivakäymälät ja muut jätehuoltorakennelmat (kpl)	1 336	1 323	1 489
Polttopuuhuoltorakennelmat (kpl)	967	1 069	1 062
Retkeilyreitit ja luontopolut (km)	4 141	4 462	4 539
Hiihtoreitit ja latu-urat (km)	1 236	1 517	1 569
Veneily- ja vesiretkeilyreitit (km)	281	430	454
Moottorikelkkaurat ja -reitit (km)	2 298	1 789	1 764
Muut tunnusluvut, maa- ja metsätalousministeriö			
Valtion retkeilyalueiden lukumäärä (kpl)	6	6	5
Valtion retkeilyalueiden pinta-ala (ha)	33 000	33 000	24 000
Muiden retkeilyyn ja virkistykseen varattujen kohteiden pinta-ala (ha)	132 000	92 000	92 000
Opastusrakennelmat (kpl)	1 504	1 004	1 469
Autio- ja vuokratuvat (kpl)	110	99	97
Taukopaikkarakennelmat (kpl)	1 100	871	920
Veneilyrakennelmat (kpl)	298	59	227
Kuivakäymälät ja muut jätehuoltorakennelmat (kpl)	886	738	760
Polttopuuhuoltorakennelmat (kpl)	681	596	579
Retkeilyreitit ja luontopolut (km)	2 938	1 846	1 619
Hiihtoreitit ja latu-urat (km)	1 321	687	627
Veneily- ja vesiretkeilyreitit (km)	785	294	262
Moottorikelkkaurat ja -reitit (km)	4 460	2 191	1 942

Erillisen tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilintarkastajan merkintä

METSÄHALLITUS 0116726-7

Julkiset hallintotehtävät -yksikön erillisen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen 1.1.–31.12.2017 allekirjoitus

Vantaalla 28. päivänä helmikuuta 2018

Timo Laitinen Kai Kaatra
Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja

Johanna Ikäheimo Pertti Itkonen
Hallituksen jäsen Hallituksen jäsen

Simo Rundgren Tuija Soanjärvi
Hallituksen jäsen Hallituksen jäsen

Helena Säteri Liisa Tyrväinen
Hallituksen jäsen Hallituksen jäsen

Timo Tanninen
Luontopalvelujohtaja

Suoritusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä, päivänä ____ kuuta 2018

KPMG Oy Ab KPMG Oy Ab
Jorma Nurkkala, KHT, JHT Heikki Ruosteenoja, KHT, JHT

Luettelo kirjanpidosta ja aineistosta

METSÄHALLITUS 0116726-7

Tilinpäätös

Tilinpäätös

Tase-erittelyt

Tililuettelo ja tilikohtaiset raportit

Tilikohtainen tuloslaskelma

Tilikohtainen tase

Tililuettelo

Kirjanpidot

Pääkirjat

Käyttöomaisuusluettelot

Laskutusjärjestelmän tulosteet

Myyntireskontra

Ostoreskontra

Varastokirjanpito

Tositteet

Pankkitilitositteet

Paperitositteina

Myyntilaskut

Sähköisesti

Ostolaskut

Sähköisesti

Palkkatositteet

Paperitositteina

Alv-tositteet

Sähköisesti

Muistiotositteet

Paperitositteina ja sähköisesti

Liitetietositteet

Paperitositteina ja sähköisesti

Aineistosta on otettu erikseen SAP-järjestelmä raportit:

Tase- ja tuloslaskelma, pääkirjat (kirjanpito ja sisäinen laskenta), päiväkirjat (kirjanpito ja sisäinen laskenta) sekä myynti- ja ostoreskontrasta tapahtuma- ja avoimet listaukset, jotka on tallennettu MH:n verkossa olevaan pitkäaikaissäilytettävään arkistoon.

Tilintarkastuskertomus

Valtioneuvostolle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet Metsähallituksen (y-tunnus 0116726-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. – 31.12.2017. Tilinpäätös sisältää konsernin, emoliikelaitoksen, liiketoiminnan, liiketoimintakonsernin ja julkisten hallintotehtävien taseet, tuloslaskelmat, rahoituslaskelmat ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti sekä ne antavat oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista.

Metsähallituksen hallintoa on hoidettu Metsähallitusta koskevan lain ja asetusten sekä eduskunnan, valtioneuvoston ja ministeriöiden päätösten sekä muiden ohjauspäätösten mukaisesti.

Metsähallituksen sisäinen valvonta ja tarkastus on järjestetty asianmukaisesti.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olemme riippumattomia emoliikelaitoksesta, liiketoiminnan ja liiketoimintakonsernista konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsitkemme mukaan olemme hankkineet lausuntonme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN, TOIMITUSJOHTAJAN JA LUONTOPALVELUJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus, toimitusjohtaja ja luontopalvelujohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan

Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus, toimitusjohtaja ja luontopalvelujohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöstä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus, toimitusjohtaja ja luontopalvelujohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoliikelaitoksen ja liiketoimintakonsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhteisö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonme perus-

taksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoliikelaitoksen tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen, toimitusjohtajan ja luontopalvelujohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoliikelaitoksen tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomukseemme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhteisö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin

kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Muu informaatio

Hallitus, toimitusjohtaja ja luontopalvelujohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 28. helmikuuta 2018

Jorma Nurkkala
KHT, JHT

Heikki Ruosteenoja
JHT, KHT